

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Egy bokréta nyomoruság.

Budapest, október 25.

Egyetlen s még nem is igazán kritikusan napnak hireiből kössünk bokréta-ba annyit, amennyivel a nyomoruság ezen a ködös októbervégi napon szolgált. Egy elkeseredett családapa, aki valamikor jobb napokat látott s akinek november elsejére kilencz gyermekével együtt csak az utczakövezet kínál nyugvóhelyet, vitriolmérényletet követett el a háziura ellen. Egy munkásember, az éjszakának egy hajléktalanul kóborgó kutyája, a hideg éjszakában a Filatorigát mellett, a villamos telepre kiszórt tüzes salakon keresett menedéket s hajnalra a szó szoros értelmében megsült. Egy szegény asszony — a jó isten tudja, hányadik? — az éjjel marólugot ivott, mert már nem bírta tovább az éhséget és még csak kilátása sem volt kenyérré.

Volna ennek a napnak még sok hire, de a többi csak más változatban adja ugyanazt a nyomor-melódiát. A házbér, ami nincs, a hideg, ami borzongat s az éhség, ami nem hagyja magát elaltatni: mindig ez a három nagy melódia az, ami kihangzik az emberi nyomoruságok félelmes koncertjéből. A tél az a nagy hangversenyiroda, mely ezt a koncertet rendezzi és nem kell

hozzá külön reklám-gépezet, hogy mindig kelljen emlegetnünk a koncert három nagy számát: a drága lakást, a drága szemet és a drága kenyeret. Ezek a rémei a szegényeknek s ezeknek érkezését jelenti az a három tipikus eset, melyet a mai napnak hireiből bokréta-ba kötöttünk. Az a vitriolos családapa: a szegénynek megfizethetlen lakás. Az a tüzes salakon megsült munkásember: a szegénynek megszereshetetlen szén. Az a marólugos asszony: a szegénynek elérhetetlen kenyér. S mindegyik típus: csak egy az ezrek, talán százezrek közül. Megjönnek minden esztendőben, olyan pontosan, mint maga a tél. Már igazában meg se hatják emberi szívéket, mert hiszen amit megszoktunk, az nem fácsar belőlünk könyveket.

S nem is azért kötöttük bokréta-ba ennek a napnak nyomor-virágait, mint ha lelkiismeretébresztőnek akarnók beküldeni a gazdagok palotáiba. A kormány és a társadalom lelkiismeretét se akarjuk vele megmozgatni. Nincs kedvünk lehetetlenségekre vállalkozni s nagyon jól tudjuk, mennyi gyakorlati haszna van az e fajta publicisztikai könyvfacsarásnak. A gazdagok küldenek egy pár koronát a jótékony egyesületeknek, a kormány emlegetni kezdi a szociális politika szükségét s a társadalom a meglevők mellé csinál még egy

jótékony egyesületet. De a jótékony egyesületek koronáival, a szociális politika emlegetésével s új, meg új egyesületekkel a nyomoruságot megölni vagy akárcsak komolyan enyhíteni nem lehet. Annyit jelentenek a melegedő szobák, az ingyen kenyerek, a menhelyek a nyomoruság ellen, mint a mentőcsónakok az árvíz ellen. Nem apró csónakok kellene, hanem gátak, hogy az ár ki se önthessen. Nem jótékonyági csónakok kellene, hanem olyan intézkedések gátjai, melyek a nyomoruság árját nem engedik kiönteni. De ha mindig drágábbá teszi a spekuláció a lakást is, a kenyeret is, a szemet is, ha mindig fokozódik a gazdagok étvágya s mindig nő a szegények éhsége, ha mindig akkor szólal meg a gazdagok lelkiismerete, mikor már előbb cselekedett a lelkiismeretlensége: mit érnek a nyomoruság kiöntése után a jótékonyági csónakok s mit érnek a szociális zülles után a szociális frázisok?

Nem, a részvét zsebkendőire nem pályázunk. Nem akarjuk a nyomoruságot még ki is színezni, elég rikitóan virít az magától is. De ha a magyar politikai világ száz kérdőjelet rak amellé a jelenség mellé, hogy mennyire nem mutat most érdeklődést a nemzet a nagy válság iránt: ezt a bokréta nyomoruságot teszszük válaszul a kérdő-

Lombroso.

Írta: Déri Imre.

(Utánnemzés tilos.)

Most, hogy magához ölelte a csönd és ravatalos béke szállott a nagy lázadóra, az elfelejtés, hantborító levelei hamar betemetik majd a forradalmi ideáit is. Aki világgá barsegta őket és vert velük verejtéket a könnyen megizzadó homlokokra: a lázas szavu forradalmár örökre lekerült a tudomány barrikádjairól. És a fölforgató igéi utána zökkennek. A százados dogmák könyvtárpora megszürik majd őket, a csillogást lepiszkítja róluk és elfullasztja a harezos lármájukat. Az olyan ideák, mint a Lombrosóé, nem élnek túl a teremtőjüket. Hirtelen jönnek és amikor kattogva, dübörögve elpattantak, megrázzák a világot, — aztán pedig szép csöndesen meghalnak. A temetésen pedig beléckaczaghatják a gyászindulóba a maguk örömet azok, akik olyan diadalmasan tiporják meg a Lombroso tudományát. Most már az örömiük teljes lehet. Caesare Lombroso, a nagy forradalmár, meghalt. — soha többé meg nem zavarja a bölesek elédutáni sziesztáit hátborzongatóan merész könyveivel, nem fog vén dogmába szerelmeknek a fejéhez vágni új, bünnös, szép igazságokat, nem fog gyilkos irásokkal keshedt nagyságokat gázolni és nem kap tőle rugást immár soha senki. A tudomány hosszuskállás vénei nyugodtan alhatnak tovább: a büntetőjogot nem törte össze az a lázadó.

A nagy támadás, amelyet akkora fanatiz-

mussal indított meg Lombroso a hatezeresztendő büntetőjog ellen, visszaverődött a tudomány faláról. A Lombroso forradalma elsimult már régen és a megdöbentő, új tételeiről az új kutatások letompították az életet. Rendszerének a tévedéseit leszőgezték, a láz, amelyet a büntetőjog művelői között a „delinquente nato“ teóriája okozott, kihűlt, a jog meghaladta Lombrosot, alakját pedig a történet beállította a fejlődésbe. Csupa befejezettséggel, lezárttsággal állunk szemben, ha a Lombroso tudományos munkásságát vizsgáljuk. De ebből a sok lezárttságból, ebből a nagy-nagy befejezettségből még mindig kiült valami, ami még ma is megfogja a lelkeket és úgy hat a harezos Lombroso halála után is, mint valami nyers kúrtszó a katafalk fölött. Még most sem tudunk megszabadulni a Lombroso végtelen bátorságának, esodálatos merészségének a varázsától. Szinte megdöbentő, micsoda rengeteg energiával merete odavágni az „Uomo delinquente“ kemény, logikusan körvonalozott tételeit a régi tudomány elé, amelylyel szemben minden sora tagadás volt és amelynek egyenesen a bukását jelentette volna az ő igazsága. Az „Uomo delinquente“ soraiból kihallatszik a kiáltása, amelylyel az államnak, a tudománynak, a társadalomnak a szemébe csapja, hogy minden, amit tesztek, hazug, minden, amit hirdettek, hazug, minden, amit védtek, hazug. És az állam bünnös, a tudomány korlátozott, a jog képmutató, a társadalom pedig ostoba. És a támadásaival úgy gázolt belé a megszokott igazságokba, mint ha az ő szava maga a fölszabadító, szentséges, új ige volna.

És ha az igazsága nem is volt igazság, annyi bizonyos, hogy mindaz, amit hirdetett, megszedítően új volt. A megállapításaiban nem volt egy szemernyi sem a régi alapon álló tudományból, a tételeiben nem a továbbfejlesztés, hanem a teremtés volt az uralkodó. A született büntettesről szóló tana, amilyen merész, épp annyira új és csak lombrosói volt. A meglátásaihoz nem használta az elődei szemét, mert Lombrosónak nem voltak előzői. Maga volt a maga elméletének a megteremtője, az alapot, amelyre a büntetőjogi teóriáját fölépítette, maga rózta össze, mindent, mindent a maga agyvelejéből hozott ki. A munkája, ha nem is volt örök, de föltétlen teremtő munka volt.

Lehet, hogy a saját produkáló ereje adta neki azt a fanatikus bátorságot is, amelylyel a régi büntetőjogot támadta és amelylyel a maga kriminálantropológiai elméletét diadalra akarta vinni. Lehet, hogy éppen az új volta a fölfedezéseinek követelte a támadásai vakmerőségét is. De a legerősebb tényező, amely a Lombroso merész, friss támadását a régi kriminalisztika ellen kiváltotta, a kor nagy kétkedése volt, amely ott lebegett az egész büntetőjogi dogmatika fölött. Akkor, amikor Lombroso fölépített, a büntetőjogban amolyan háboruk utáni esendes aera uralkodott. A büntetőjog régebbi nagy kérdései, amelyek valamikor egész társadalmakat lázba hoztak, már régen nem voltak kérdések. Amikért valamikor harezolni kellett, azt már rég elérték. A társadalmi és gazdasági élet gyökeréig nyuló nagy ideák nem jelentek még meg, mert hiszen a társadalmi és specziálisan a gazdasági fejlődés ak-

jelek után. Van egy banális közmondás, hogy: „akinek a foga fáj, kirurgust keres, nem templomot.” S ha van még néhány fogunk, meg tudjuk talán érteni, hogy fogfájással az ember nem talál gyönyörűséget se Prohászka Ottokár prédikációjában, se Beethoven Ercicájában. Hát szabad-e csudálkozni, ha egy egész nemzet inkább foglalkozik a maga terjedő nyavalyáival, mint azzal a politikai válsággal, melyet közvetlenül nem érez, melynek veszedelmét, ha megjönnek, csak később fenyegetik s melynek áldásai, ha csakugyan lehetnek, az ő mai éhségét nem tudják elcsillapítani? Oh milyen kevéssé beszédes ez a bokréta nyomoruság! Mennyivel kevesebbet mond, mint amennyi nyomor ezt az országot pusztítja! Mennyire halványan jelzi azt a nyomort, melynek szimptomáiról, a kivándorlásról, az egykéről, a magyarság gyertyájának két végén való égetéséről állandóan deklamálunk! A drága lakás, a drága kenyér, a drága szén: ezek ma talán aktuálisabbak. De fáj a magyar nemzetnek mind a harminczkét foga és a kirurgust keresi, nem a hazafiság templomát. Válság van? Nem tudja a nemzetet érdekelni. Szélesebb rétegeit legalább nem.

Ugy kell lenni, hogy nyomorában a nemzet annyi érdeklődést mutat a politika iránt, amennyi érdeklődést a politika mutatott ő iránta. S az a bokréta nyomoruság, melylye ez a kódos októbervégi nap szolgált, azért is szomorú bokréta, mert arról beszél, hogy miért nincs és miért nem lehet elegendő erőnk a mi politikai küzdelmeinkben.

Budapest, október 25.

Az „Echo de Paris” és a magyar válság. A legelterjedtebb párisi lapok egyike, az „Echo de Paris” legújabb számában hosszabb cikkben foglalkozik a magyar válsággal. Vázolja az általános po-

litikai helyzetet és az uralkodó álláspontját, mely még ma is merevon ellene van a tiszta függetlenségi kabinetnek. Ismerteti azokat a nehézségeket, amelyek — szerinte — az Andrássy kabinetalakítás elé gördülnek, Tisza sem posszibilis, mert vele a függetlenségi párt nem volna hajlandó koalícióra lépni. Ha tehát nem sikerül a koalíciót újból feltámasztani, vagy pedig nem tudják megnyerni a királyt a tiszta függetlenségi kabinet eszméjének, akkor nem marad más hátra, mint a parlamenten kívüli kormányral való kísérletezés, amelynek vezetői azután Kristóffy és Rudnay lennének, akik az általános választói jogot oktroj útján léptetnék életbe. Az „Echo de Paris” ehhez a beállításához hozzáfűzi azt is, hogy a válságnak ilyen — alkotmányellenes — megoldása hosszú harcot idézne fel és ezért a lehető legrosszabb megoldási mód. A legszerencsétlenebb dolog volna — mondja befejezésül — a politikai helyzetet hosszú időre annyira elmergésíteni, hogy minden békés egyezkedés lehetetlen legyen.

Fenyegető gazdasági válság.

Budapest, október 25.

Mialatt mi nyakig benn uszunk a politikai válságban, s alig érünk rá arra, hogy a fenyegető alkotmányválságon kívül egyéb-
bel is törődjünk, az alatt a világban egy nagyon fontos esemény játszódott le, mely úgy lehet, reánk is súlyos következményekkel fog járni.

Az angol bank három hét leforgása alatt háromszor emelte fel a leszámítolási kamatlábat és pedig október 7-én 2 és fél százalékról háromra, október 14-én négyre, s október 21-én ötre. Három hét alatt tehát a kamatláb Angliában megkétszereződött. Tekintettel arra, hogy most október van, ez olyan szokatlan esemény a nemzetközi pénzpiacra, hogy mindenki nálunk is aggodalommal nézhet gazdasági és szociális viszonyaink alakulása elé.

Az angol bank kamatlábemlése az egész világon éreztetni fogja hatását s az 1907. évi nagy hitelkrízis, mely Magyarországot gazdasági tekintetben oly borzasztóan sújtotta, szintén az angol bank kamatlábemlésevel kezdődött.

Az amerikai nagy pénzülséglet, mely 1907-ben az egész világ gazdaságát alapjaiban rázkódtatta meg, ismét fenyegető jellegűt öltött. S az angol bank nem hagyott fenn kétséget aziránt, hogy a leszámítolási kamatláb felemelésével egyenesen Amerika ellen akart védekezni, mert az amerikaiak ismét olyan mérvben veszik igénybe az európai pénzpiacot, mint az 1907. októberi krízist megelőzőleg.

Amerikában a spekuláció ismét hihetetlen arányokat öltött s Németországban is olyan mérvet kezd venni, hogy ellene már a német birodalmi bank is szükségessé tartja a védekezést. Október 11-dike óta a német birodalmi bank kamatlába is öt százalék.

Reánk és a mi pénzülszónkakra az angol banknak s a német birodalmi banknak van legnagyobb befolyása s azért kell joggal attól tartanunk, hogy a pénzdrágaságnak, sőt egyenesen pénzülszükének, hatásait nekünk is súlyosan kell majd ismét éreznünk. Mert nem csak az amerikai és a német gazdasági viszonyok azok, amelyek a pénzülszükét előidézik, hanem elő fogja segíteni az a rengeteg drágaság is, amely most nálunk uralkodik. Az 1907. évi nagy gazdasági krízist is óriási arányú drágaság kísérte s az 1908. januárjában és februárjában bekövetkezett depresszió nem idézte elő azt az árhatatlást, amelyet joggal lehetett volna várni. Mert igaz ugyan, hogy 1907-ben nagy ipari válság is volt, tehát ha a nemzetgazdaságtannak teoriái érvényesülhettek volna, akkor az iparcikkekben nagy árhatatlásnak kellett volna bekövetkeznie. De ezt megakadályozták egyrészt a trösztök és kartelek, másrészt pedig a 16 forintos buzaár. Mikor mi ez év tavaszán hevesen kikeltünk a budapesti gabonatorzsde ellen s indokolatlanoknak tartottuk azokat a hihetetlen gabonárakat, melyek egészen a spekuláció rovására voltak irandók, rámutattunk arra is, hogy ennek

kor indult csak meg a nagyipar-verté új csapás. Átalakulások a társadalmi viszonyokban még nem állottak elő, a jog pedig csak bevégeztet fejlődési fokokat honorál. A büntetőjog úgy állott a társadalom előtt, mint valami lezárt egész. De a társadalom maga már megérezte, hogy változás előtt áll és a gazdasági fordulatokat megelőző izgalom már megremegtette. És a begubózott büntetőjogi dogmatikával, sőt az egész büntető törvénykezéssel szemben mindenütt kétkedő társadalmak állanak. Meglátják a büntetőjog impotenciáját a büntettesekkel szemben és meglátják azt, hogy minden küzdelem dacára sem képes a jogrendszer a büntetteseket megakadályozni. A megtorló elmélet csődje elsősorban ebben a bizalmatlanságban jelentkezik, amelyet a társadalom a büntetőjoggal szemben mindjobban éreztet. A „fort mit den Zuchthäusern“-féle elvből már ott lóg valami a levegőben. Ugy látják, hogy szinte a jogrendszer maga teremti a büntetteseket, mert hiszen mindig több lesz a börtön és mindig több lesz a bűn. És megmozdul a lelkek mélyén a kétkedés: „Hát a büntetőjog nem tudja megvédeni a társadalmat a büntettesektől? Hát nem tud a társadalom fekélyén segíteni? Akkor hát ez a büntetőjog rossz, ez a büntetőjog hazug és mindezekfölött — fölösleges.

És ugyanakkor, amikor ez az emberekön végigvonuló nagy szkeszis megingatja a társadalom hitét a fennálló büntetőjogban, ugyanakkor csirázik két új tudomány: a szociológia és a statisztika. Egyelőre még halk a szavuk, de azért döngözik máris a régi igazságok. Merész, új szavak szárnyalnak, termő ideák vetődnek föl és teszik lázassá a

földet. Új eszméknek van a fölkészülődése és a hajnala fiatal igazságoknak. Megcsendül egy-egy vakmerő szózat és a merészek között bejelenti magát Lombroso is. És belharsogja a világra a maga merész beszédét.

Ez a beszéd nem kevesebbet jelentett végső konzekvenciájában, mint azt, hogy a büntetőjog egyszerűen megbukott. Lombroso szerint nem lehet büntettet elkövetett egyéneket szabadságvesztés büntetéssel sújtani, mert a büntettes ember, az „uomo delinquente“, nem tehet róla, hogy büncselekményt követ el. Az „uomo delinquente“ arra van teremtve, hogy büntettet kövessen el. Az ilyen emfert mi nem is értjük meg, az ilyen ember nem a mifajánk, hanem külön race. Egy külön emberfaj ez: a született büntettes, delinquente nato. Ez a faj a maga külön faji dispoziciója szerint büntettet követ el, kell elkövetnie, mert hiszen ez természeti saját-sága. És azt a fajtát Lombroso szerint külsőleg is föl lehet ismerni, mert külsőleg is különbözik más emberfajtól. Ezeket a külső jeleket Lombroso stigmáknak nevezi el, és vagy ötven stigmát állapít meg. Például szerinte a mongol faj testi specialitásai erősen hasonlatosak a büntettes ember sajátosságaihoz. Beesett homlok, nagy fül, hosszú végtagok és még egy csomó efajta testi tulajdonságról állapítja meg Lombroso, hogy ki tartozik a büntettes race-hoz és ki nem.

Lombroso legelső elmélete, — amelyet később valamennyire módosított — a maga nyersségében tehát azt jelentette volna, hogy azt, aki bünt követ el, elzárni vagy bármiképpen is büntetni nem lehet. De a büntetésnek ezekkel a született büntettesekkel szemben nem is volna célja. Mit ér egy

rovidtartamu szabadságvesztésbüntetés annak az uomo delinquente-nek, akiről a természetűdős megállapíthatja a testi sajátosságai alapján is, hogy külön emberfajta? És általában: joga van-e a társadalomnak büntetést, megtorlást alkalmazni olyan egyénekkel szemben, akik arra születtek, hogy büntetést kövessenek el? A büntettes embert büntetni nem szabad. De mert a társadalomnak ezzel a különös fajtával szemben is kell védekeznie, mert hiszen ez a létének az alapjai: a morálját és a jogát veszélyezteti, — hát tessék a büntetteseket a társadalomból eliminálni. El kell különíteni a bűnöző embert, de büntetni nem szabad. Nem is lehet. És nem is volna értelme. Amint hogy nincs is értelme ennek a teóriának a szögéből nézve az egész büntetőjognak. A büntetés? Arra nincs szükség. A törvény: az ostobaság. A bíró? Csak orvos szerepel a Lombroso rendszerében. Jogi teóriák? Született büntettesek vannak, a bűn nem valami szándékolt immoralitás, tehát minden teória a büntetőjogban smarn. És mindent, ami csak beléje tartozik a régi büntetőjogba, el kell törölni, meg kell égetni, földig kell rántani, mert ostoba, céltalan és badar. A büntettes: az született büntettes. És race.

Ezt a bombát vetette Lombroso a büntetőjogba. A bomba robbant. Oriásit. Beledöböntek az emberek és szinte megijedtek a konzekvenciáitól. Csakugyan...? Csakugyan hazug ez a mi jogunk? És az igaz a Lombroso beszéde. Van-e született büntettes, vagy nincs? Van-e büntettes emberfajta? És kié az igazság: a régi jogé, vagy az új jog-nélküliség apostoláé? Ezek a kérdések kergették egymást az emberek agyában, az egész

Kedd, sulyos köv
vetkezmén
csappanás.
Magyaror
volt és a l
tavaly óta
nek tehát
Az osztrák
nap óta lé
is még de
taléka, biz
tartani. S
jegy forg
magyar ba
kot a kan
is csak ür

Attól
trák-magy
nemcsak a
pénzügyi
tes, hogy
gyalások
magyar b
hogy ezze
válságot n
szág enen
tunk, hogy
relni most
bank sza
van szó. F
a közös v
kor azt ho
válság ide
vámterüle
ket rémité
gazdasági
és hatalm
matlábeme
sággal öng
épen akko
előre látha
ságu kama
még alig
aranyát a
hogy pedi

társadalm
és a bünte
érdeklődés
jogások p
hösen és l
Lombroso
ték maguk
dett, izzó
támadó. L
büntettes e
gálja, rólu
A nagy ha
egész bünt
tovább föl
mányok al
ismeri, hog
nem — és
han — az e
ként mara
kel szembe
hatja meg
quente nat
egész iskol
tivistáknak
Ferri, aki
szerzett k
vanhatszort
ce: egyszer
klasszikus
A két párt
indul köz
az egész k
Egy é
hozza, hog
teóriáján.
dern krimi
veti a forr
irányt is v

sulyos következményei lesznek. S első következménye mindjárt a pénzkínálat megcsappanása, sőt egyenesen megszűnése lett. Magyarországnak az idén rossz termése volt és a kereskedelmi s fizetési mérlegünk tavaly óta nagyon megromlott. A külföldnek tehát évről évre többet kell fizetnünk. Az osztrák-magyar bank aranya is két hónap óta lényegesen megcsappant, s ha van is még devizája és adómentes bankjegytartaléka, bizonytalan, hogy ez meddig fog tartani. S mihelyt az első adóköteles bankjegy forgalomba kerül, azzal az osztrák-magyar bank is meg fogja találni az indokot a kamatlábemelésre, amelyre különben is csak ürügyet keres.

Attól kell ugyanis tartani, hogy az osztrák-magyar bank kamatláb-politikájánál nemcsak a monarchia és nemcsak a világ pénzügyi helyzete lesz a döntő. Emlékeztetes, hogy 1907-ben, mikor a kiegyezési tárgyalások voltak napirenden, az osztrák-magyar bank felemelte a kamatlábat azért, hogy ezzel Magyarországon a gazdasági válságot még sulyosítsa s ezzel Magyarország önálló erejét gyengítse. Attól tartunk, hogy ezt a taktikát meg fogja kísérni most is, mikor az osztrák-magyar bank szabadalmának meghosszabbításáról van szó. Hisz már előre látható, hogy mint a közös vámterület fentartása mellett akkor azt hozták fel érvül, hogy gazdasági válság idején nem lehet áttérni az önálló vámterületre, most is azzal fognak bennünket rémiteni. Azt fogják mondani, hogy gazdasági válság van, amely még a gazdag és hatalmas osztrák-magyar bankot is kamatlábemelésre kényszerítette, tehát valószínűleg öngyilkossági kísérlet volna áttérni épen akkor az önálló jegybankra, mikor előre láthatólag csak csimborasszói magasságu kamatlábbal tudnók az új, gyenge és még alig megalapozott magyar jegybank aranyát a kiözönlés ellen megvédeni. Mint-hogy pedig a leszámítolási kamatláb eme-

lését egész gazdasági termelésünk, kereskedelmünk s így az egész fogyasztó közönségünk, borzasztóan éreztük, nyilvánvaló, hogy a kamatlábemeléssel újból kísérletet fognak tenni, hogy bennünket gazdaságilag gyengítsenek s ezzel az önálló magyar jegybank felállítására irányuló nemzeti küzdelemnek erejét gyengítsék. S erre nagyon jó ürügy lesz a nemzetközi pénzpiac sulyos helyzete.

A londoni és berlini kamatlábemelést tehát nemcsak a feltétlenül bekövetkezendő nagy drágaságban fogjuk megérezni, de még az önálló magyar jegybank iránti küzdelemünkben is fegyverül fogják ellenünk kihatárolni.

Az utolsó próbálgatások.

— Minisztertanács Kossuthnál. —

Rakovszky a trónörökösénél.

Budapest, október 26.

Holnap ér véget az a szelcsőnd, amely a szerdai koronatanács után állott be a politikai helyzetben. A miniszterek legnagyobb része csak holnap tér vissza a fővárosba, s holnapután tartják meg — a gyöngéledő Kossuth Ferencz lakásán — azt a minisztertanácsot, amely be fogja vezetni az utolsó formszerű tanácskozásokat, hogy hivatalosan dokumentálják a koalíció további fönntartásának teljes lehetetlenségét. A szerdától szombatig terjedő időben az összes pártok kifejezésre fogják juttatni ezt az álláspontjukat, amely különben előre is kétségtelen s egy újabb minisztertanács után, mint már megirtuk, Wekerle Sándor miniszterelnök a jövő hét első felében, valószínűleg a jövő kedden, már a királynak be fogja jelenteni a legutolsó próbálkozás sikertelenségét is. Bécsben szintén tisztában vannak már azzal, hogy csak ilyen jelentést tehet Wekerle, s ezért ismét

nagyon propagálják a hatvanhetesek tömörítésének eszméjét. Ma terjedt el az a hír is, hogy Rakovszky István ennek a célnak szolgálatában a napokban Ferencz Ferdinánd trónörökösénél volt kihallgatáson, s hogy ezt a célt szintén olyan kibontakozási terv alapján kívánja elérni, amely a hatvanheteseket tömöríti. Erősen készülődnek a függetlenségi párton is, ahol Justh Gyulának november hetedikére tervezett beszámolójára terveznek nagy manifesztációt.

Hireink a következők:

Minisztertanács.

Mint a *Magyar Tudósító* illetékes helyéről értesül, szerdán, e hó 27-én délelőtt fél-tizenegy órakor Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter lakásán Wekerle Sándor elnöklésével minisztertanács lesz.

Rakovszky a trónörökösénél.

Politikai körökben azt beszélték, hogy a múlt héten Rakovszky István audiencián jelent meg a trónörökös előtt és másfél óránál tovább tárgyalt vele az aktuális politikai helyzetről. Ezt az audienciát hír szerint gróf Zichy János eszközölte ki, aki a koronatanács napján tényleg Bécsben volt.

Néppárti körökből ma este megerősítették Rakovszky a trónörökösénél való audienciáját, azt azonban hangsúlyozták, hogy nem gróf Zichy János volt a közbenjáró. A néppártnak Bécsben vannak nagyobb protektorai is, akik közül akár Lueger is szívesen szól egy szót egy Rakovszky meghallgatása érdekében. Az audiencia tárgyát illetően a néppártiak azt mondják, hogy kizárólag a magyar válságról volt szó, amelynek megoldására Rakovszky azt a kibontakozási tervet ajánlotta, mely a hatvanhetesek tömörítését célozza. A néppárt, abban az esetben, ha ilyen módon alakíttatnék kormányt, hajlandó ezt a megoldási módot elősegíteni és a támogatás módja a kormányprogramtól függ. Ha ez a program új pártban kívánja a hatvanheteseket egyesíteni, a néppárt belép ebbe az alakulásba, míg ha

társadalmat fölkavarta Lombroso teóriája és a büntetőjog újra belekerült az emberek érdeklődésének a középpontjába. A büntetőjogászok pedig megrettenve, kíváncsian, dühösen és lelkesedéssel kezdtek foglalkozni Lombroso tételeivel. Valószínűleg rájuk vetették magukat. És megkezdődik egy elkeseredett, izzó, fanatikus harc, amelyben védő és támadó, Lombroso-párti és dogmatikus a büntettes egyénnel foglalkozik, azokat vizsgálja, róluk veszi az érveit és velük bizonyít. A nagy harcban résztvesz ugyyszólván az egész büntetőjogászvilág. Lombroso maga tovább folytatja a kutatásait és az új eredmények alapján módosítja az első tételét. Beismeri, hogy a büntettes nem külön faj, hanem — és ez a megváltozott elem a teóriában — az epileptoid betegek egy faja. Egyébként marad minden a régi, mert betegekkel szemben épp úgy csak az orvos állapíthatja meg a kezelés módját, mint a delinquentet náto-val szemben. Lombroso körül egész iskolát csinál híveinek a gyűrűje: pozitivistáknak hívják őket. Köztük van Enrico Ferri, aki az iskolájának még csúfnevet is szerzett (könyvének az első fejezetében hatvanhatszszor fordul elő ez a szó, hogy semplíce: egyszerű, — őt és híveit az úgynevezett klasszikusok „semplieisti“-nek csúfolják.) A két párt pedig különvállik és a harc megindul közöttük nemcsak Olaszországban, de az egész kulturvilágban.

Egy évtized forrongása, harca kellett hozzá, hogy tullepjen a tudomány Lombroso teóriáján. És a megállapítás, amelylyel a modern kriminológia a nagy harcot lezárja, elveti a forradalmi tételeket. A büntetőjog, ha irányt is változtatott, össze nem törött a

Lombroso támadása alatt, de az összeütközésbe belebukott az igazságkereső fantasztika. Ha hirdette is haláláig az elveit, azok már alig vegetáltak régen. A forró tónusu támadásokat a tudomány szétboncolta, hidegen, száraz-éles szemmel. És megállapította pont-ról-pontra a Lombroso tévedéseit. Hogy az általa feltalált stigmák megbízhatatlanok: büntetteseknél nincsenek meg, de szembeszökök becsület-smokkognál. Hogy ámbár Lombroso a bűnügyi statisztikára épít, a tömegek iránt halottérzékű ember, aki száz esetből százezerre akar következtetni. Hogy az alsóbb néprétegek degeneratív vonásait kinevezi a büntettes faj stigmáinak. Hogy kapcsolódó és türelmetlen. Hogy zűn és erősen fantáziájára hajló agyvelejű tudós. Hogy a megfigyelései megbízhatatlanok. És sok más igazságot hozott Lombrosóra a harc: hideget, bántót, teóriadöntőt. És ma, három évtizeddel a riadó megcsendülése után halálharang szól nemcsak Lombrosónak, de az ő merész, megdöbbentő teóriájának is.

De a bukás, amely az ideáit érte, nem jelentette az ő bukását is. Akik keresztülgázoltak Lombroso eszméin, akik letiporták az ő nagy „fölfedezését“, azok nem tudták összetörni sem Lombroso egyéni nagyságát, sem azt a rendkívüli hatást, amelyet a munkásságával a modern büntetőjogra gyakorolt. A büntetőjog Lombroso előtt egészen más, mint Lombroso után. A büntetőjog előtte: dogmatika, utána: kriminológia. Két évtized alatt óriásit fejlődött a büntető jogtudomány és a fejlődés minden egyes momentuma Lombrosoig vezetődik vissza.

Ez az új fejlődés, amely a büntető tudományok keletkezésével kezdődik és az indivi-

dualisatio nagy elvének az érvényrejutásával fejeződik be, a Lombroso tételei körül vívott küzdelemből emelkedik ki. Lombroso megbuktatja a büntetőjogot azon az alapon, hogy a büntettes ember külön race, a büntetőjog védi magát azon az alapon, hogy a büntettes ember nem külön race. Látnivaló, hogy itt a kérdés az egyén körül forog, azt vizsgálják embertani, pszichológiai, szociológiai, sőt marxista szempontból is. És a büntettes körüli vizsgálódásokból, amelyek eredetileg polemikus célból indultak meg, egymásután emelkednek ki: a bűnügyi embertan, a bűnügyi statisztika, a kriminál-pszichiatria, a kriminál-szociológia, amelyeknek a konglomeratumaként előáll maga a modern büntetőjog, amelynek a neve: kriminológia. Az új büntetőjog nem jogi teóriákból indul ki, hanem az emberből, az egyénből, amelyre éppen Lombroso terelte rá a figyelmet. A büntettes ember többé nem anyag, amelyre paragrafust kell ráhuzni, hanem egyén, akivel szemben az individuális megítélés legszélső elemeinek is érvényesülni kell. Az ember visszakapja a jogát, hogy önmaga legyen, hogy ember legyen. Az individualisatio az alapja lesz a modern fejlődésnek és érvényesülésében még a törvényelőtti egyenlőség nagy elvét is elavult, patinás régiségképpen a lomtárba küldi. Nem, az emberek nem egyenlők, minden ember külön egyén, külön világ, akiket a törvénynek is a maguk külön individuuma szerint kell megítélni. Az emberből indul ki az új büntetőjog és ezért közelebb is áll hozzá. A jog fejlődésében az egyén elismerésével és individualitásának honorálásával igazabb lett és ehez az igazsághoz csak Lombrosón keresztül tudott eljutni.

csupán meghatározott munkaprogramm alapján történik a kormányalakítás, a néppárt külön pártállását megtartva vesz részt a kormány támogatásában.

A hatvanhetesek tömörítése.

A bécsi „N. W. T.” mai estilapjában hosszabb nyilatkozatot közöl a helyzetről és azt mondja, hogy ez a nyilatkozat egy kiváló hatvanhetes politikustól származik, aki a napokban Bécsben volt és a válság megoldásáról tárgyalt a mértékadó bécsi körökkel. Az illető politikus a nyilatkozatban a következőket mondja:

— Mindenekelőtt meg kell említeni, hogy a király, ameddig csak lehetett, időt és alkalmat adott a függetlenségi pártnak, hogy tovább is tényleges részt vegyen az ügyek intézésében. A királynak ebben az irányban tapasztalt viselkedése igazán nagyon liberális volt. Figyelembe kell venni, hogy *Kossuth* Ferencz mint kereskedelemügyi miniszter negyedféltévi tevékenysége alatt nyíltan és titokban dolgozott Magyarországnak Ausztriától való gazdasági elkülönítése érdekében és a dualizmusnak minden híve már régen konstataulta, hogy a *negyvennyolcas kereskedelmi miniszter saját hatáskörében mindent megtett a gazdasági különválás gyakorlati foganatosítására*. A király ennek ellenére hajlandó a negyvennyolcasokat a kormányban meghagyni, ha ezek viszont a koalíciót fenntartják. A *Justh-Holló*-csoport izgatása miatt az utolsó kísérlet is meghiúsult a paktumban vállalt kötelezettségek teljesítése dolgában s a király nem habozhat többé, hogy önállóan járjon el. A király előtt csak egy út áll nyitva és ez a hatvanhetes pártok restituálása. A dinasztia és Magyarország érdeke ezen az uton annyira találkozik, hogy más megoldás nem is látszik lehetségesnek. Idejében kell tehát a szükséges intézkedéseket megtenni, hogy a dualizmusnak összes megbízható hívei *egy táborban találkozzanak*, hogy azután *megsemmisítő hadjáratot* indítsanak az ellen a párt ellen, amely nyíltan hirdeti Magyarországnak Ausztriától való elszakadását, amit a bankkérdésben kezd és a perszonál unióban szándékozik befejezni. A mértékadó bécsi tényezők tisztában vannak ezzel a veszedelemmel s jobban vannak róla tájékozva, mint nálunk hiszik. Ezért látnak most nagy energiával a munkához, hogy még idejében új élet-erőt oltsanak a hatvanhetes pártokba. Csak csekély injekció elégséges volna arra, hogy ezeket a pártokat újra talpra állítsák. Tévednek azok, akik attól félnek, hogy *Andrássy* esetleges missziója eredmény nélkül végződhetnék. *Andrássy*nak nemcsak felületesen fejezték ki ezeket az óhajtásokat, hanem határozott kötelező ígéreteket is kapott. Hogy őt, fülhívására a negyvennyolcas táborból sokan követnék, az *Justhék* terrorizáló viselkedése mellett is egészen bizonyos. Azoknak a függetlenségi párti képviselőknek a számát, akik hajlandók volnának egy *Andrássy*-kabinetet támogatni, *száznál többre becsülik* és hogy ezt bebizonyítsam, még a nevüket is föl tudnám sorolni. *Justh* ezt épp oly jól tudja, mint én és sokan mások s ezért már most hazaárulónak bélyegez mindenkit, aki a bankközösséért sikra száll. Végül még azt a meggyőződésemet fejezem ki, hogy *Andrássy* gróf új választás nélkül is a mostani parlamentben többséget tudna magának szerezni.

Az abszolútizmus kodexe.

Azt a körülményt, hogy *Lányi* Bertalanak, a darabontjogásznak, a Fejérváry-kormány védelméről szóló könyve most jelent meg, politikai körökben érdekesen kommentálják. Ennek a könyvnek ugyanis már egy esztendővel ezelőtt kellett volna megjelennie, azonban, bár hirdették is a megjelenését, elhúzódtott a közzététele. A halogatásnak pedig az volt az oka, hogy amikor báró *Fejérváry* bejelentette a királynak, hogy *Lányi* elkészült a munkájával, a király kinyilatkoztatta, hogy addig, amíg a mostani kormány hivatalban van, nem engedi a koalíciót és a nemzeti küzdelmet becsúszó munkának megjelenését. Báró *Fe-*

jérváry tudomásul vette a királyi parancsot és a könyv elmaradt. Most aztán mégis csak megjelent a nyilvánosság előtt, bizonyítva, hogy a király a Wekerle-kormányra már nincs tekintettel. Sőt ennek az abszolútizmust dicsőítő és támogató munkának megjelenése egyenesen annak a dokumentálása, hogy a király a mostani válságot is azoknak az elveknek alapján kívánja megoldani, melyeket *Lányi*, a darabontjogász, hazájával szemben kifejtett és rendszerbe foglalt. Ez lesz a forrásmunka, amelyből Bécs írvoket fog meríteni a királyi esküszegés indoklására.

Justh beszámolója.

Makóról táviratozzák: A makói függetlenségi párt vasárnap nagygyűlést tartott, melyen bejelentették, hogy *Justh* Gyula, Makó város képviselője, november 7-én Makóra érkezik, amikor is beszámolóját tartja. Vele érkeznek a bankcsoport tagjai is. Ugyanakkor tartja a csanádmegyei és makói függetlenségi párt ujjászervező ülését. Elhatározták, hogy *Justh*ot és a vele érkező képviselőket impozánsan fogadják. E célból 200 tagból álló rendező-bizottságot választottak.

Az önálló bank mellett.

Alsólendván nagyszabású népgyűlés folyt le vasárnap az önálló bank mellett. Már kora reggel talpon volt a város közönségének jó része, hogy siessen a reggeli vonatokkal érkező vendégek fogadására. Valamivel 7 óra után jöttek a képviselők: *Csizmazia* Endre, *Dobrovics* Milán és *Markos* Gyula, akiket *Iso* Ferencz helyi elnök üdvözölt. Azután jött gróf *Batthyány* Pál, a megye főispánja, nevével és kíséretével, kit dr. *Józsa* Fábán járásorvos üdvözölt szép szavakkal. Ezután megindult az impozáns menet a Korona-szállóig, ahol a nagy társan volt a népgyűlés színhelye. A gyűlést *Iso* Ferencz elnök nyitotta meg, miután a helybeli dalárda a Himnusz már elénekelt. Utána *Teke* Dénes jegyző olvasta fel a határozati javaslatot, amely kimondja, hogy kívánja egyrészt az önálló magyar nemzeti jegybanknak 1911. évből felállítását; másrészt az Ausztriával közös vámterület megszüntetését és a külön vámterületnek 1917. évben történő megvalósítását. Ezután az egyes szónokok következtek. Beszéltek: *Bosnyák* Géza, *Dobrovics* Milán, *Csizmazia* Endre és *Markos* Gyula, mindannyian nagy hatás mellett. A népgyűlés a határozati javaslat elfogadásával ért véget. A gyűlés üdvözlő táviratokat küldött *Kossuth* Ferenczhez, *Justh* Gyulához, gróf *Batthyány* Tivadarnak és *Holló* Lajoshoz. A gyűlés után szászteritékű banket volt, melyen több lelkes felkészítő hangzott el.

Debrecenből írják: Az október 31-iki debreceni bankgyűlés előkészítési munkálatai serényen folynak. Az előkészítő-bizottság a népgyűlés programját a következőkben körvonalazta: Az orsz. képviselők legnagyobb részét a déli 12 óras gyorsvonattal fognak Debrecenbe érkezni. Fogadásukról a rendezőség és a főiskolai ifjúság gondoskodik. Délben banket lesz a leutazó képviselők tiszteletére a Bika-szálló éttermében. A népgyűlés délután 2 órakor veszi kezdetét. A gyűlést *Somogyi* Pál elnök nyitja meg. Ezután *Holló* Lajos, gróf *Batthyány* Tivadar és más vendégképviselők beszélnek. A hajdumegyei képviselők közül *Papp* Elek, a debreceniei közül *Bakonyi* Samu beszél. Majd a jegyző előterjeszti a határozati javaslatot. A gyűlést *Veszprémi* István elnök zárja be.

Szatmárnémetiben a függetlenségi párt vasárnap délután pártgyűlést tartott, amelyen dr. *Kelen* Samu orsz. képviselő előterjesztésére kimondták, hogy állást foglalnak az önálló bank mellett és hogy ez ügyben november első napjában nagygyűlést tartanak, melyre több képviselőt is meghívnak.

Budapest, október 26.

Románok a főispánjuk ellen. Fogarasmegye közigazgatási bizottságának román tagjai, köztük *Sierbán* Miklós orsz. képviselő, *Székely* József főispánhoz a következő levelet intézték:

Méltóságos főispán ur! Midőn ezelőtt négy évvel mi románok méltóságodat, mint teljesen ismeretlen fiatal embert főjegyzőnek megválasztottuk, tettük ezt abban az erős meggyőződésben, hogy közre fog működni abban, hogy a mindenki által kívánt egyetértés egy vármegyében, mint a románok politikájában fentartassék. Kevés idő múlva ő felsége méltóságodat főispánná kinevezni kegyeskedett. Ezen kinevezést a fogarasmegyei román nép örömmel üdvözölte és mi tárt karokkal

fogadtuk méltóságodat. Sajnos azonban, hogy két évi főispánkodása után ahelyett, hogy a volt főispán által teremtett békét tovább is istápolta volna, politikai ténykedésével a vármegye békéjét teljesen felzavarta. Ennek következtében mi alulírottak nem vagyunk többé abban a helyzetben, hogy a közigazgatási bizottságban méltósággal együtt működhesünk, minél fogva tisztelettel bejelentjük, hogy a közigazgatási bizottságban viselt tisztünkön ezennel lemondunk, mely körülményt úgy a bizottságnak, valamint a törvényhatósági közgyűlésnek tudomására hozni kérjük.

KÜLFÖLD.

A politikai helyzet Ausztriában.

— Koalíziós minisztérium terve. —

Budapest, október 25.

A csehországi németek a legelkeseredettebb harcot jelentették be arra az esetre, ha Bécsben csakugyan koalíziós minisztérium megalakítására gondolnak. Különösen nagy az elkeseredés amiatt, hogy a koalíció megalakulása esetén a két német miniszternek, dr. *Hochenburger* és dr. *Schreinernek* meg kell vállalniok társaiktól. A németek ebben meghátrálást látnak és azzal vádolják a kormányt, hogy gyáván meghunyászkodik a csehek előtt, kik parlamenti obstrukcióval fenyegetőznek, ha a nekik nem tetsző minisztereket el nem távolítják a kabinettből. A csehországi németek különösen az utóbbiban látnak nagy sérelmet, mert olyan látszatot kelt, mintha a német nemzeti miniszterek kinevezése, a csehok szakezionalásától volna függővé téve.

A koalíziós minisztérium megalakítása azon a terven alapul, hogy a német szabad-élvük rezervált álláspontra helyezkednek. Ez a remény azonban aligha fog beállni, mert német oldalon azzal érvelnek, hogy a multban éppen a koalíziós minisztérium megmérhetetlen károkat okozott Ausztriának. Ezenkívül a multak tapasztalatai azt bizonyítják, hogy az ilyen alakulásokból, tekintettel az osztrák pártalakulásokra, csak hátrányok származhatnak. Magán viseli a parlamenti szisztéma minden hátrányát, anélkül, hogy bármily csekély előnyököt biztosíthatna. Az állandó személyváltozások napirenden vannak, anélkül, hogy a kormány egy állandó többséggel léphetne érintkezésbe. A kormány akcióképességét ugyszólván megbénítja a különböző pártok különböző követelése, melyek rendszeresen homlokegyenest ellentétben állnak párt érdekeivel. Ez az eset különösen Ausztriában áll fenn, ahol pártokat egy végtelenség választja el egymástól.

A koalíziós minisztérium megalakítása a csehek fényes győzelmét jelenti, ezt nem lehet elvitatni és ebben igazuk van a németeknek. A kormány szorult helyzetében folyamodott csak a megoldásnak ehhez a módjához, mert a parlament munkaképességének biztosítását csak ilyen uton tudja elérni. Ha terve sikerül, akkor valószínű, hogy a legelőtöbb állami szükségleteket ez az alakulás biztosítani fogja. Ez azonban a német pártoktól és különösen a német szabad-élvük megalakításától függ, mert ha ezek magukévá teszik a csehországi németek akcióját, akkor a koalíziós minisztérium aligha lesz életképes.

Uj német államtitkár. Dr. *Lisco* felsőfokú törvényszéki elnököt a birodalmi igazságügyi hivatal államtitkárává nevezték ki.

A spanyolok Marokkóban. *Melilla* jelentések szerint a harcstéren megszűnt a rettenetes időjárás, mely a csapatokat napokon át iszonyuan megkínozta. *Melillából* folyton újabb szállítmányok érkeznek beteg katonákkal. *Melillában* annyi a beteg és sebesült katona, hogy a kaszárnyákat és templomokat is kórházakká kellett átalakítani. Az „*Imparcial*” szerint a minisztertanács elhatározta, hogy a *riff*-területen *abba* hagyják az előnyomulást és az eddig megszállott pontok megerősítésére szorítkoznak. A kormány főkormányzót fog kinevezni *Melillába*, akinek az lesz a feladata, hogy a katonai helyzetet a *riff*-területen megvizsgálja. Néhány *madridi* lap tudni véli, hogy *nincs pénz a háboru*

folytatására és hogy az esős időszak utolsó napjaiban a kabilok újabb koncentrált támadása várható a spanyol sereg ellen.

A geutai 10.000 főből álló helyőrség 6000 emberét hadianyaggal Melillába és környékére küldték.

A rakonigi-i találkozás.

Budapest, október 25.

Talán nem birta már a moszkvai palota termeinek a ridegségét, talán fázott, remeggett a czarszkoje-szelói pompa hideg csillóságától, talán mozgalmat, szenzációt, friss klímát, déli napsütést, vagy mi egyebet vágyott meg a lelke: mi, kívülről figyelők csak azt látjuk, hogy a czár hónapok óta nem látta már a messzire elterülő orosz síkságokat, hanem ott ezirkál a fehér jachtja a nyugati vizeken. Hónapok óta járja a czár Európát s látogatja az európai udvarokat, egyik látogatás a másikat követi, a barátságos, forró érzésektől pezsgő pohárköszöntők csak úgy ömlenek és hirdetik a világnak, hogy Oroszország Európa legbékésebb és szeretettel legjobban elvelt országa. A pohárköszöntők és az obligát háromszori csókok az istenadta nép számára valók, ami pedig politika a czári entrevuekban, az esőndben, maguk között intézik el a külügyminiszterek. Izvolszkit magával vitte utjára a czár, tudta előre, hogy szüksége lesz rá, — vagy talán Izvolszki vitte magával a czárt, hogy a politikai körutazásnak különös súlyt és tekintélyt adjon. Annyi bizonyos, hogy Oroszország külpolitikájában ez az utazgatás fontos esemény. És bizonyos az is, hogy amikor Oroszország Európa politikájába beleszól, akkor az európai gazdasági és társadalmi érdekeknek ugyszólván egész felülete megremeg. Oroszországnak a Balkán-kérdés megoldásában épp egy óriási érdekei vannak, mint a Kelet felé irányuló gazdasági politikában, az érdekei surlódnak Németország, Anglia, Franciaország érdekeivel. Akkor tehát, amikor az orosz hatalom legfőbb képviselője osztentative végigvizitelt Európát, akkor a külpolitikájában a határozott irányzat érvényesítését akarja keresztülvinni.

A külső eseményekből, amelyeket a czári látogatások a kívül állók elé tárnak, az tűnik ki, hogy Izvolszki csak nem tudja megtagadni önmagát most sem. Az európai politikai színpad intrikusa újra fölveszi a szerepét, amelyet az első felvonás után olyan csufosul kifütyült a hármasszövetség frontja. Ugy látszik azonban, Izvolszkit a legkevésbé sem kedvetlenítette el ez a balsiker. Mint valami zsonglőr, úgy játszik tovább és dobálja hármasszövetségével az entente-okat, a titkos paktumokat, a hallgatóságos szövetségeket, megállapodásokat és egyéb politikai sulyokat, amelyek persze legtöbbször pappendekliből készültek. Izvolszki ur intrikusai és szemfényvesztői minőségében újra exczellálni akar és úgy utaztatja végig a czárt Európán, hogy az egyes állomásokról haragszomrádot játszsze Ausztria-Magyarországgal. A körut, amelyet Miklós czár megtett, már maga is amolyan finom tüntetésféle Magyarország-Ausztria ellen. Minden oroszok czárja ellátogat Európa majdnem valamennyi udvarába, találkozik egy csomó államfővel, végigmegy egy sorozat országban, de mindig kihagyja, félve elkerüli Ferencz Józsefet és az országát. Hát ezt a barátságtalanságot félreérteni nem lehet, akármilyen opportunus szempontból nézze is valaki a békésdít játszó czárt és a famulusát, Izvolszki — Mefisztó — lovagot. Nyilvánvaló, hogy a czár meg akarta mutatni Ausztria-Magyarországnak, hogy haragszik és úgy tesz, mint a durezás gyerek, aki nem megy oda, ahol nem kapott cukrot. És hogy miért haragszik a czár, azon sem kell valami nagyon eltöröndnie a diplomata-agyvelőknek. Az annexióban a megsértését látta Oroszország a hatalmi érdekeinek és a szerb kártyák elpak-

lizásával akarta az annexió-játékot a monarchiával megfizettetni. Ez a sakkhuzás azonban nem sikerült, — megtörtött a hármasszövetség ellenállásán és Németország kemény, határozott föllépésén.

Plauzibilis az a föltevés, hogy a czár, akinek az akarata éppen a hármasszövetség elhatározása előtt foszlott szét, dühöng nemcsak a monarchiára, de a hármasszövetségre. Ebből a megállapításból azt a konkluziót vonják le a rövidlátású politikusok, hogy Oroszország szét akarja robbantani a hármasszövetséget, hogy azáltal megboszulja magát Ausztria-Magyarországon.

Csak hogy bármennyire összeillenek a kövek ebben az ügyesen megépített logikajátékban, a hármasszövetség szétrobbantásán a czári entrevuekból mégsem lehet belőlük következtetni. Azt mondják: Oroszország haragszik. Kire? A monarchiára? Gyerekség. Hát a monarchia volt az, amely visszakergette az orosz agent provocateure-öket Szerbiából? A monarchia hadereje volt olyan félelmetes, hogy az orosz kolosszusnak meg kellett szaladnia előle? A botot nem mi forgattuk, hanem Németország. A balkáni orosz térfoglalás Németországnak is kellemetlen lett volna és Izvolszkira Bülow üzent rá, hogy ne ugrassa bele Európát egy világháboruba. Németország fojtotta meg az orosz állam fantazmagóriáit és Németország ütötte agyon a szerb háborút. És a czár Németországra mégsem haragszik? És a czár össze tud csókolózni Vilmos császárral? Vele szemben nem játszza a haragost? Nagyon, nagyon kedves ez a haragszomrád-játék, de nem lehet komolyan venni.

És Racconigi...? Racconigiben hármasszövetséget robbant atyuska? Nem szabad elfelejkezni arról, hogy a czár után nagyobb urat lát neunsokára vendégül az olasz udvar: Bethmann-Hollwegot, aki csakugyan a hármasszövetség ügyében utazik Olaszországba. Izvolszki és a czár ezt épp oly jól tudják, mint maga Bethmann-Hollweg. A racconigi találkozáson nem is a hármasszövetség megbontása a célja, aminthogy a czár európai körutjának sokkal egyszerűbb és prózaibb okai vannak. Oroszországtól Európa rokonszenve meglehetősen elfordul, az utóbbi időben, aminek a következményeképpen a külföldi orosz kölcsönök ügye nem áll a legjobban. Sem a már elhelyezettek, sem a jövőben fölveendőké. Oroszország hatalmi éhsége tulságosan előtérbe helyezkedett a szerb bonyodalmak idején, ez pedig mindenütt visszatetszést szült. Hozzájárult ehez, hogy Izvolszki kirándulása a Balkánpolitika terén veszteséggel járt, ami még jobban ártott Oroszország prestige-ének és lenyomta az orosz értékeket a külföldön. És Oroszországnak szüksége van prestige-re is, meg Európa rokonszenvére is, mert mind a kettő pénzt jelent. És pénz kell. Sok pénz. Még több pénz. Oroszország nagy, a paraszt éhes, az éhes ember pedig forradalmat csinál... Miklós czár pedig utazik külföldre és látogatja az európai udvarokat.

Racconigitől nyugodtan alhat Ferencz József. A hármasszövetség nem jut zátonyra Izvolszki intrikáitól. A czár még csak kölcsönt sem akar fölvenni Olaszországban, a látogatásának a célja csak az lehet, hogy a Balkán-kérdésben, ahol érintkezési pontjai vannak a két államnak, ott megegyezésre jussanak. A rokonsági kötelék, amely a két fejedelmi család között fönnáll, ezt az egyöntetű eljárást megkönnyíti, de hogy ez a megegyezés ne érintesse a hármasszövetséget, arról majd gondoskodik a német nagyur: Bethmann-Hollweg kancellár.

Részletes tudósításunk a találkozásról ez:

A diszebéd.

Az orosz czár tiszteletére a kastély nagytermében tegnap este 59 terítékes diszebéd volt. A patkóslaku asztal közepén ültek Miklós czár és Viktor Emánuel király, velük szemben a génuai herceg. Miklós czár jobb oldalán ültek Heléne királyné, az abruzzói herceg, a génuai hercegnő, báró Frede-

rick, Giolitti miniszterelnök, Massolow vezérőrnagy, Poncia Vaglia tábornok és több méltóság a hölgyekkel, Viktor Emánuel király balján ültek Laetitia hercegnő, az udinei herceg, Izvolszki miniszter, Tittoni miniszter, Melegari pétervári olasz nagykövet, gróf Gianotti palota-prefektus, más méltóságok és hölgyek. A génuai herceg jobbán ültek herceg Dolgorucky római orosz nagykövet, Trussatti első főhadsegéd, a turini polgármester, Pollatti külügyminiszteri főtítkárs stb. A herceg balján Dedulin tábornok, Nathan római polgármester, a racconigi-i polgármester. Lakona alatt a 92. gyalogezred zenekara játszott.

A diszebéd után az uralkodók rövid cerclet tartottak. Azután a hercegekkel és hercegnőkkel, valamint a miniszterekkel a kastély disztermébe mentek, ahol hangverseny volt, amelyen kiváló művészek és művésznők működtek közre, a többi között Mascagni is. A hangverseny után az uralkodók magukhoz kérték a művészeket és művésznöket és elismerésüket fejezték ki előadásukért.

A felköszöntők.

A diszebédnél az olasz király a következő pohárköszöntőt mondta:

— Örömmel üdvözlöm felségedet, mint vendégemet és Olaszország vendégét, mert felséged látogatása megerősítése az őszinte barátságunk és a közös célokunk, amelyek házainkat, kormányainkat és országainkat összekötik. Az érdekek közössége és a rokonszeny érzelmei, amelyek megújításához a vitéz orosz tengerészeknek legutóbbi nagy szerencsétenségük alkalmával tanusított lelkesedése és áldozatkészsége nagyban hozzájárult, közrehatottak abban, hogy Oroszországot és Olaszországot közelebb hozzák egymáshoz. Az orosz és olasz nép ismerni és becsülni tanulta egymást és kormányaink ezt kifejezésre juttatják, azzal a működéssel, amelyet a többi hatalommal együtt a béke fenntartása érdekében kifejtettek. Bizalommal vagyok az iránt, hogy felségeddel együtt működhetem annak érdekében, hogy népeinknek a béke áldását biztosítsuk. Meleg köszönetet mondok felségednek látogatásáért és egyuttal sajnálatomat fejezem ki, hogy felséged fenséges nejét, akinek egészsége iránt a legforróbb óhajokat táplálom, nem láthatom felséged oldala mellett. Emelom poharamat felséged egészségére, kormányára dicsőségére, ő felségeik Mária Feodorovna czárné és Alexandra Feodorovna czárné, valamint az egész czári család egészségére és Oroszország nagyságára és felvirágzására.

Miklós czár erre francia nyelven a következő pohárköszöntővel válaszolt:

— Őszintén meghatott az a szívélyesség, amelyvel felséged az imént üdvözölt. Amidőn felséged szép országába eljöttem, hű óhajomat valószínűleg meg, amely már régóta él bennem. Mélyen sajnálom, hogy a czárné egészsége nem engedte meg, hogy velem együtt ezt az utazást megtegye, hogy felségednek köszönetet mondjon a látogatásért, amelyvel bennünket Peterhofban megtisztelt és amelyről a legkellemesebb emléket örizzük meg. A rendkívül rokonszenves fogadtatás, melyben Olaszországban részeselek, megfelel az őszinte barátságunk, valamint a felfogások és érdekek közösségének, amelyek házainkat, kormányainkat és országainkat összekötik. Az az álmunk együttérzés, amelyet egész Oroszország Olaszországgal szemben a legutóbbi szerencsétlenség alkalmával tanusított és a viszhang, melyet ez a tény Olaszországban keltett, meggyőző bizonyítéka népeink egymás iránt érzett növekvő rokonszenvének. Szilárdan bizom abban, hogy kormányaink hathatósan ápolni fogják e rokonszenvet és hogy állandó és bizalomteljes együttműködéssel nemcsak az Olaszország és Oroszország közti közeledéshez, ami a két ország kölcsönös érdekének felel meg, hanem az általános békéhez is hozzá fognak járulni. Kiválóan szerencsésnek tartom magamat, hogy ma, felségek házasságának évfordulóján jelen lehetek és teljes szívemből emelem poharamat felségetek egészségére, ő felségeik Helena királyné és Margit királyné, valamint az egész királyi család egészségére s őritem poharamat nagyságára és felvirágzására azon szép országnak, amelynek vendégszeretetét a pillanatban élvezem.

Kitüntetések.

A czár Giolitti miniszterelnöknek a Szent Andráshoz a nyakláncot, Tittoni külügyminiszternek a Newsky Sándor-rend nagykeresztjéhez a gyémántokat, gróf Poncia Vaglia miniszternek és gróf Gianotti palotai prefektusnak a Newsky Sándor-rend nagy kordonját, Brussati tábornoknak, a

király első hadsegédének a fehér sas-rend nagyszalagját adományozta. *Melégári* pétervári olasz nagykövet a cártól egy értékes műtárgyat kapott ajándékba. *Asinari di Bernacco* tábornoknak, a hozzá beosztott diszszolgálat főnökének és *Pollattinak*, a külügyminisztérium főtitkárának a fehér sas-rend nagykeresztjét adományozta. *Viktor Emánuel* király báró *Fredericks* orosz udvari miniszternek az *Annunciata*-rend nyakláncát, *Izvolzki* külügyminiszternek egy becses műtárgyat, *Dedulin* és *Mas-solov* tábornoknak a *Mauricius-* és *Lazarus*-rend nagyszalagját adományozta és *Dolgorucky* herceg proz nagykövetnek egy műtárgyat ajándékozott.

Miklós cár a Piemonti hercegnek az *András*-rendet adományozta.

Vadászat és kirándulás.

Tegnap a cár és *Viktor Emánuel* király a miagliabrunai erdőben rendezett négy hajítás után visszatértek a kastély parkjába, ahol a vadászatot fél 5 óráig folytatták. Az uralkodók ezután a kastélyba mentek. A vadászszákmány igen dúsvolt, körülbelül 1000 fácánt és vagy 20 nyulat ejtettek el. Heléne királyné 5 órakor a kastély terraszán teát adott, amelyre a délután odaérkezett római orosz nagykövetség tagjai is hivatalosak voltak.

A ma reggelre tervezett vadászat a kastély parkjában az uralkodó köd miatt nem volt megtartható. Amidőn később szép idő állott be, a király és a cár egyenyed tizkór automobilba ültek, amelyben a király első főhadsegédje is helyet foglalt. Egy második automobilban ültek az orosz cári udvari minisztere, a cár és a király főhadsegédje. Az uralkodók a parkon és a *carra-magnai*, *sommarivai* és *brái* királyi birtokokon át a *pollenzai* királyi kastélyba utaztak. A kastély és a park megtekintése után az uralkodók visszatértek *Racconigiba*, ahol dejeuner volt az udvari méltóságok, a miniszterek és a kíséret számára.

A két uralkodó ma reggel automobilon kirándult *Supergába*, hol elsősorban megtekintették a *savoyai* ház elhunyt tagjainak sírköveit, majd azután a nagyszerű kilátásban gyönyörködtek. Az embertömeg lelkes ovációkban részesítette a két uralkodót. *Racconigibe* visszatérve a felségek *Santa-Renán* haladtak át, hol *Cavour* van eltemetve és *Viktor Emánuel* király figyelmeztette erre magas vendégeit. Miklós cár a *racconigi-i* polgármesternek 10.000 frankot küldött a város szegényeinek részére.

A rakonigi-i tanácskozások.

Tittoni és *Izvolzki* külügyminiszterek két óra hosszat tanácskoztak és ezen a konferencián pontról-pontra megvitatták a két állam gazdasági és politikai érdekeit.

A rakonigii tanácskozáson *Izvolzki* és *Tittoni* külügyminiszterek elsősorban a Balkán-kérdést vitatták meg s megegyeztek abban, hogy a status quo fentartása egyaránt érdeke Oroszországnak és Olaszországnak. Szóba került természetesen a görögországi válság és a krétai kérdés is s részben konstataáltak, hogy kívánatos a görög dinasztia trónon való megtartása, mert *György* király személye erős záloga a békének. Montenegróról is tanácskozott a két külügyminiszter. Montenegróban Oroszországnak fontos politikai, Olaszországnak pedig mélyreható gazdasági érdekei vannak s ezeket hozták összehangzásba a rakonigii tanácskozáson az érdekszférák elkülönítésével.

A *Stefani*-ügynökség a következő *Rakonigiből* keltezett jegyzéket teszi közzé:

Az olasz király és az orosz császár találkozásában az a nagy szívéllyesség nyilvánult meg, amely megfelel azon viszonyoknak, amely Olaszország és Oroszország között kifejlődött. E szívéllyesség szól azon felköszöntőkből is, melyek a Rakonigii diezében elhangzottak és nemcsak a két uralkodót egybefűző személyes érzelmeiket hangsúlyozták, hanem az érdekek és nézetek azonosságát is, mely a két kormány közt fennáll. *Izvolzki* és *Tittoni* külügyminiszterek tanácskozásainak tárgya természetesen a politika aktuális kérdéseinek komplexuma volt, különösen pedig a Balkán-kérdés. A tanácskozások során konstataáltak Olaszország és Oroszország e téren ugyanazon célt tartják szem előtt, t. i. a jelenlegi politikai status quo megszilárdítását, Törökországban, s a Balkán-államok függetlenségét és normális, békés fejlődését. A közeledés Oroszország és Olaszország közt nem kelthet ennél fogva sehol semmi-

féle bizalmatlanságot és az összes hatalmak bizonyára a béke megvédésének egyik komoly tényeként fogják tekinteni.

Izvolzki és a hatóságok.

Izvolzki, *Giolliti* és *Tittoni* miniszterek ma délelőtt fél 11 órakor a kastélyból gyalog a városházára mentek, amelynek tanácstermében a polgármester és a hatóságok képviselői várták a minisztereket. A bemutatkozás megtörténte után *Izvolzki* külügyminiszter olasz nyelven beszédet mondott, amelyben a többi közt kifejtette, hogy örömmel juttatja kifejezésre azt, mily meleg méltatásra fog Oroszországban találni a szívéllyes fogadtatás, melyben a cár *Racconigiben* részesült. Az orosz nép e találkozásban és fogadtatásban újabb jelét látja a két ország közeledésének, amelyet a számos közös érdekek és célok indokolnak.

— Én magam, — tette hozzá a külügyminiszter — szerencsésnek érzem magamat, hogy *Tittoni* barátommal ma együtt munkálhatom az Oroszország és Olaszország közötti jóviszonyt.

A polgármester örömet nyilvánította, hogy a várost érte a megtiszteltetés, hogy az orosz cárt fogadhatta. *Izvolzki* miniszter ezután az olasz újságírókat fogadta.

A sajtó nevében *Vettori* újságíró üdvözölte a minisztert, mint Olaszország barátját és az olasz sajtó nevében kérte, hogy hódolatuk tolmácsolója legyen a cárnál.

Izvolzki külügyminiszter köszönetet mondott az újságíróknak a kifejezésre juttatott érzelmeikért és mintegy 20 percig beszélgetett velük. Ezután *Izvolzki* külügyminiszter a külföldi sajtó képviselőit fogadta.

A cár elutazása.

Délután három órakor *Miklós* cár elutazott. Két óra felé megkezdődött a csapatok felvonulása a számukra kijelölt helyekre. *Miklós* cár a kastély terraszán bucsút vett a királynétól, azután kíséretével együtt kocsiába szállt. Két óra negyven perczkor a kocsi ugyanolyan sorrendben, mint a megérkezéskor, elhagyták a kastélyt. A *Daumont*-kocsi után, melyben a két uralkodó helyet foglalt, következtek az *Izvolzki*, *Giolliti* és *Tittoni*, azután pedig a többi személyiségeket vivő kocsik. A kocsisor pompás látványt nyújtott. *Sürii* sorokban állt a közönség a pályaudvarig vezető uton és a két uralkodót. Eljen Olaszország! Eljen Oroszország! kiáltásokkal üdvözölte. Az uton felállított zenekarok az orosz himnuszot játszották. A pályaudvaron a felségeket a polgármester és a polgári és katonai hatóságok fejei fogadták. A diszszád megtekintése után *Miklós* cár elbucszott a megjelent személyiségektől, azután a két uralkodó egymást megölelve, bucsút vett. *Miklós* cár beszélt szalonkocsijába, nyomban azután megjelent a kocsis ablakánál és a vonat elindulásáig szívéllyesen beszélgetett a királylyal.

Pichon külügyminiszter *Modenába* utazott, ahol holnap este tiszteletet teszi a cárnál, aki Olaszországból visszautazva, odaérkezett.

Pichon külügyminiszter *Modenában* felszáll *Miklós* cár különvonatára és *Chamberyig* utazik, azután visszatér *Párisba*.

Meghíusult tüntetések.

A szocialisták és anarchisták tegnapi és ma több városban a cár látogatása alkalmából tiltakozó gyűléseket terveztek, de e gyűlések esélye vagy alig számbevehető látogatás miatt meghíusultak. *Anconában* és *Sienában* a tervezett általános sztrájk a lakosság ellenkezésén kudarcot vallott.

Törökország fél.

A porta nagy figyelemmel kíséri a rakonigii találkozások eseményeit, mert minden ellenkező czáfolat daczára azt hiszi, hogy Rakonigiben a krétai kérdés megoldásáról lesz szó.

Erre vall az a körülmény is, hogy az angol külügyi kormány jelentést kért a brit nagykövettől, viszont a porta sűrűn vált táviratokat londoni, római és párisi nagyköveteivel.

Lapvélemények.

A „*Nov. Vremja*“ vezércikket szentel a cár és az olasz király találkozásának, melyben többek közt a következőket írja:

„Németország Olaszországot, Ausztria-Magyarországnak a kedvéért nagyon elhanyagolta, *Izvolzki* tehát most könnyen felrobbanthatja a hármasszövetséget, ha olyan politikát követ, melynek az a célja, hogy Európa összes szlávjait, tehát azokat is, kik Ausztria-Magyarország területén laknak, egy szövetségben egyesítse. Egy ilyen szövetségnek, sokkal hamarabb, semmint gondolják, meglepő sikerei volnának és az lenne a következménye, hogy a hármasszövetség darabokra szakadna és Olaszország Oroszországhoz csatlakoznék.“

A „*Birsevija* *Vjedomoszti*“ a következőket írja:

Oroszország nem kívánja a hármasszövetséget szétrobbantani. A hármasszövetség 1912-ben végződik. Olaszország, ha neki konveniens fog, továbbra is megmarad a hármasszövetségben. De Olaszország bebizonyítja, hogy a hármasszövetséghez való tartozása nem akadályozza őt szabad mozgásában és lehetővé teszi az Oroszországhoz való szívéllyes közeledést. Oroszországnak és Olaszországnak azonos balkáni érdekeik vannak és szükségük van a kölcsönös gazdasági közeledésre. A béke atmoszférája veszi körül *Rakconig*it. Habár a távoli Keleten sötét felhők fenyegetnek, a rakconigii találkozás hatalmas békétényezőt teremtett a közeli Keletre nézve.

Az „*Echo de Paris*“ rakconigii különtudósítója jelenti, hogy az uralkodók találkozásánál a krétai kérdés is szóba került. Fel lehet tenni, hogy sikerült Olaszországot a görög érdekekre kedvezően befolyásolni. Hir szerint, a *Duna-Adria*-vasut tervét is tanácskozás tárgyává tették és annak megvalósítása csupán kedvező politikai viszonyok bekövetkezésétől függ.

Pasics.

— Az új szerb kormány. —

Budapest, október 25.

A szerb miniszterválság, mely azáltal keletkezett, hogy *Ribarac* igazságügyminiszter kivált a *Novákovic*-kabinetből, ma véget ért. *Péter* király megbizta a kabinetalakításával *Pasicsot*. Szerbia a közismert intrikusának rövid idő alatt sikerült is kormányát megalakítania. Az új kabinetben a *Novákovic*-kormány öt tagja vállalt tárczát és pedig: *Pasics*, *Protics*, *Jovánovic*, *Milovánovic* és *Prodanovic*. Az új hadügyminiszter *Marinovic* ezredes, rendkívül képzett tiszt. Már *Zsifkovic* előtt megkínálták a hadügyi tárczával, de akkor nem vállalta el azzal az indoklással, hogy a hadügyi költségvetés nagyon kicsiny ahhoz, hogy a hadsereget újjászervezni lehessen.

Az új szerb kormányval tehát ismét *Pasics* került uralomra, isten tudja már hányadszor. Ez a tipikus képviselője a balkáni diplomatának a leggravaszabb elmék egyike, ki valaha a diplomácia sima parkettjén mozgott. Az egyedüli ember, aki még *Milán* királyon is kifogott, ami nagy szó, mert a gavallér szerb királyt elsőrendű diplomatának tartották balkáni értelemben. Azért írjuk balkáni értelemben, mert a diplomáciai testületben már ugyyszóval szálló igévé vált ez a megkülönböztetés olyan diplomatákra, kiknek minden tettét a ravaszággal párosult kíméletlenség jellemzi. Egy szóval ahhoz az iskolához tartoznak, melynek legjellegesebb képviselői voltak *Cuza* fejedelem és *Milán* király. *Pasics* azonban e mestereken is túltett. Mint az ó-radikális párt tagja, amióta csak számottevő tényező lett Szerbiában, az intrikák egész sorozata fűződik nevéhez. Már számtalanszor került alul, de mindannyiszor ismét talpra állt s amikor ellenségei már azt hitték, hogy végleg leszámoltak vele, mint a *Milán* király elleni merénylet idején, akkor csinálta legzsenszialisabb diplomáciai sakkhuzását, mely azzal végződött, hogy *Milán*nak mennie kellett Szerbiából.

Azt azonban el kell ismerni, hogy valahányszor Szerbia politikai szekere kátyuba akadt, mindig *Pasicsot* hívták segítségül. Az utóbbi balkáni konfliktus alatt *Pasics* receptje szerint indították meg az európai agitációt. Szerbia

megháttrálását nem lehet Pasics diplomáciai kudarcának minősíteni, mert ő elég ügyesen bogozta össze a vizály szálait, az eredményt azonban meghiusította Oroszország készületlensége.

A nagy vizály után Pasics, mint a földművelésügyi tárca vezetője, keveset hallatott magáról. Legfeljebb György herceggel voltak összeközeccsánásai, ki lovagló ostorral fenyegette meg nem egyszer. Most ismét felülkerekedve, újra elemében van, mert ha a jelek nem csalnak, Szerbia újabb belpolitikai harcok előestéjén áll. A koalícióból kivált nacionalisták aligha fogják összetett kézzel nézni a fuzionált radikálisok gazdálkodását. Obstrukciójuk annak idején megbuktatta a Velimirovics-kormányt, most majd eldől, hogy Pasics ellen tudnak-e hasonló szerencsével operálni. Az bizonyos, hogy vele nem egykönnyen fognak végezni. Pasics találékonyasága és energiája határtalan, különösen, ha saját érdekeinek megvédéséről van szó.

Mai távirataink a szerb eseményekről a következők:

A szerb királyi sajtóiroda hivatalosan jelenti: Néhány budapesti és bécsi lapnak azon belgrádi jelentései, melyek a miniszterválságról szóltak, sok valótlanosságot és szenzációs koholmányt tartalmaztak és így helyreigazításra szorulnak. Teljesen valótlan, hogy Ribarac volt igazságügyminiszter lemondását egy minisztertanácsban nyújtotta volna be és hogy az nagyon izgatott hangulatban folyt le, úgy hogy majdnem tettelességekre került a sor Ribarac és minisztertársai között. Ezzel szemben tény az, hogy Ribarac az ő lemondását Novakovics miniszterelnöknek nyújtotta át, ki erre az ő lemondásával együtt azt átnyújtotta a királynak. Tehát a minisztertanácsban szó sem volt a lemondás átnyújtásáról és a lemondást követő miniszteri értekezleten Ribarac volt igazságügyminiszter nem vett részt és ugyanezen lapok belgrádi jelentéseiben közzölt Pasics azon nyilatkozatai, melyeket György hercegről, valamint azon állítólagos szándékáról, hogy a skupstinát Bulgáriával létesítendő persónális uniónak meg akarná nyerni, tett volna, semmi egyéb, mint szenzációs koholmányok az illető lapoknak. Péter király a tegnapi nap folyamán Pasics Nikolát tárczanélküli miniszterelnökké, Protits Sztójánt pénzügyminiszteré, Jovanovics Ljubát belügyminiszteré és dr. Milovanovicsot külügyminiszteré, Vulovitsot közmunkaügyi miniszteré, Timotievits ügyvédet igazságügyi miniszteré, Zujovits egyetemi tanárt vallás és közoktatásügyi miniszteré, Prodanovitsot földművelésügyi miniszteré és Marinovits ezredes hadügyminiszteré nevezte ki. Az első négy ó-radikális, a többiek a hadügyminiszter kivételével új-radikális pártállásúak.

Belgrádból jelentik a Magyar Tudósítónak: Az új kormány ma délután mutatkozott be a skupstina ülésén. Felolvasták a kormány egy nyilatkozatát, amely szerint a kormány úgy a bel-, mint a külügyek terén ugyanazt a politikát fogja követni, mint elődje. A munkaprogramm egyes pontjai a következők: Végleges befejezése a hadsereg felszerelésének, megerősítése a pénzügyi és gazdasági forrásoknak, a belső politikai organizációra, a választások zavartalan keresztülvitelének biztosítására vonatkozó törvényhozási intézkedések, teljes reorganizációja a rendőri hatóságoknak. Elkerülhetetlen állami szükségletnek tekinti az új kabinet a hadsereg reformálását és erre vonatkozó törvényjavaslatait már a mostani ülésszakban be szándékozik terjeszteni.

A két radikális párt megegyezett abban, hogy az állami szükségleteket (költségvetés, kölcsön, stb.) elintézi és azután a belügyminisztérium újraszervezéséhez fog.

„EGYETÉRTÉS“

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja 706.

Boszniai állapotok.

Sarajevo, október 25.

Budapest székesfőváros Mildótségének és a magyar kereskedőknek a látogatása elmúlt. A vendégek távoztával a város ismét fölvette rendes hétköznapi képét. Minden a régi medrébe terelődött s a következményeknek kell megmutatni, hogy ez a két rövid magyar invázió teremtett-e az anyaország és a bosnyák tartományok közt némi közleledést. E tekintetben különösen a magyar kereskedők kirándulása kecséget reménységgel. Ám ennek a megítélésére is csak később és első sorban az üzleti világ emberei lesznek jogosítva.

A magyar látogatás egész folyamata alatt a sajtó meglehetősen csendes volt. Nem lelkesedett, de nem is támadott. Csak a horvát sajtó és egy német ujság hozott ebbe a semleges csöndbe diszsonanciát azzal, hogy nagy szenvedelmességgel s éktelenül piszkoló hangon rohant ki a hatóságok ellen amiatt, hogy a magyar zászlót meggyalázó horvát diákok ellen eljárást mert indítani. A hatóságok gyámoltalanságának jele, hogy ezekről a támadásoktól megzavarva, a bűnösöket fölmentették. A fölmentés nagy föltűnést keltett; a zabolátlan hangú horvát lapok természetesen ezt is a maguk szempontjának javára kommentálják. A fölmentést azzal okolták meg, hogy a zászlógyalázó ifjanczok gimnazisták s más hasonló éretlen gyerekek voltak. A magyar zászlónak, úgy látszik, nem nagy a becsülete a hatóságok előtt sem, pedig ez mostan Bosznia államjogi helyzetének tisztázása küszöbén különösen fontos volna. De a trializmus jegyében élünk s a hatóságok felülről nem olyan utasításokat kaptak, hogy a magyar állami szuverenitás jelvényének megvédelmezését különös kötelességüknek tartanák.

A boszniai hatóságokat különben teljesen osztrák szellem hatja át s ez nem is csodálni való, tekintve azt, hogy a tartományi kormányzat tisztviselőit majdnem kivétel nélkül az osztrák beamterek közül rekrutálják. A fontosabb állások teljesen osztrák kezekben vannak: a hat kerületi főnök között például egyetlen egy magyar sem akad. Mind a hatan osztrák járásfőnökök voltak, úgy kerültek mai helyükre, holott azt hiszem, számos ügyes, képzett magyar közjgazgatási ember akadna, aki méltó volna ezeknek a tisztségeknek betöltésére. A kerületi főnökök ez idő szerint Foglár, Jakubovszky, Kukavina, báró Ferstel, báró Mollináry — mind az öten osztrákok és Gyurkovics, aki horvát. Jó forrásból úgy hallok, hogy a hat állás közül a legfontosabbik: a sarajevói kerületi főnökség legközelebb megüresedik, amennyiben Láró Mollináry rövidesen nyugalmába vonul. Tekintve azonban, hogy ezeknek az állásoknak a betöltésénél a magyarok mellözése immár rendszerré vált, kevés reménység van arra, hogy ebben az esetben is a magyarság szempontját honorálják. Hiszen az annexió óta még élesebben domborodik ki ez az irányzat, úgy annyira, hogy most már — a magyarok elmellözésével — még a kisebb járási hivatalokra is szívesebben alkalmaznak horvát fiukat a magyaroknál, akkor is, hogyha ezek több kvalifikációval és magasabb képzettséggel vesznek részt a pályázaton. Mindenesetre jó és szükséges volna, hogy a magyar delegáció, amikor az annexió száz millióról lesz szó, megbolygassa és számon kérje ezeket a dolgokat.

Ide lenn tervszerű agitáció folyik, hogy a közvéleményt elidegenítsék Magyarországtól s ebben a hatóságok is készséges eszközül szolgálnak. Minden alkalom jó nekik erre. Most például, hogy a tartományi alkotmány kihirdetése kösík, egész igaztat folyik s a késedelem ödiumát is a magyar kormány nyakába varrják. Aminthogy bármi rossz és káros dolog történik, azt mindig úgy igyekeznek fölűntetni, hogy Magyarországtól származik. A jó és népszerű vívmány ellenben természetesen Ausztria ajándéka.

Ezzel a ténynyel is számolniuk kell azoknak, akik a közjognak és a történelmi jogzsimnek megfelelőleg Bosznia visszakapcsolását óhajtják.

Hegedüs Sándor emléke.

Síremlékavatás a kerepesi-uti temetőben.

Budapest, október 25.

Tegnaptól kezdve diszes, művészi monumentum jelöli meg a kerepesi-uti temetőben azt a helyet, melyen Hegedüs Sándor, volt kereskedelemügyi miniszter porai nyugosznak. Az emlékmű fölavatását a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézete rendezte, — mely intézménynek Hegedüs Sándor is egyik alapítója volt — s erre az ünnepélyre nagy számban jelentek meg a magyar közélet kitünőségei. Az ünnepi beszédet Márkus Miksa olvasta fel a betegeskedő dr. Fekete Ignác, a Hirlapírók Nyugdíjintézetének alelnöke helyett, aki emlékedett szép szavakban áldozott Hegedüs Sándor emlékének.

A tegnapi ünnepélyről szóló tudósításunk a következő:

A Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézete vasárnap délelőtt 11 órakor leplezte le néhai alelnökének, Hegedüs Sándor tükös tanácsos, volt kereskedelemügyi miniszternek, a Kerepesi-uti temető árkádjában felállított síremlékét. Az emlékművet magát a család emelte, az ünnepélyt pedig a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézete rendezte. Az emlékmű Ligeti Miklós mester művészi kezét dicséri. Az ünnepségen rendkívül sokan vettek részt, az ünnep lefolyásának gyönyörű napos idő kedvezett. A kereskedelmi királyi magyar kormányt Kossuth Ferencz miniszter gyangálkedése miatt Sztérényi József államtitkár képviselte, aki gyönyörű koszorút is helyezett az emlékműre. Ezenkívül a társadalom és a közélet számos kiválósága jelent meg, akik személyében a magyar közgazdasági, irói, egyházi élet valamennyi testülete képviseltette magát.

Az ünnepség 11 órakor kezdődött. A síremlék jobb oldalán a család tagjai foglaltak helyet: Hegedüs Sándor özvegye, két fia, dr. Hegedüs Lórán és ifj. Hegedüs Sándor, leánya dr. Navratil Dezsőné, menyee, Hegedüs Lóráné, öccsége dr. Hegedüs István egy. tanár, Navratil Imre egy. tanár családjával, dr. Siklóssy Gyula feleségével, Feszty Gyula, Feszty Béla, Jánissy Béláné Hegedüs Sándor huga, Antal Gábor ref. püspök és segéde Petry Elek ref. lelkész.

Az ünnepi beszédet, mivel dr. Fekete Ignác, a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézetének alelnöke, hirtelen megbetegedett, Márkus Miksa főszerkesztő, a Nyugdíjintézet igazgatósági tagja olvasta fel.

Ismét elzarándokoltunk ide a temetőbe, — olvasta — hogy felkeressük azt a helyet, ahol Hegedüs Sándor hamvai pihennek. Ismét eljöttünk. Mert mi, akik hozzá közel állottunk, akik szerettük, gyakran jövünk el meglátogatni az ő sírját. Szívöl fakadó igaz érzés hoz mindig ide minket. Ma is ez az érzés gyűjtött egybe, hogy emlékének áldozunk. Korán költözött el tőlünk, de élete mégis harmónikus egész. Mi, a sajtó névtelen munkásai áldozunk ma emlékének. Vérbeli ujságíró volt. Sokszor lett volna alkalma, hogy elhagyja ezt a tövises pályát. De ő élete végéig megmaradt hirlapírónak. Az ő fáradságos és pihenést nem ismerő munkakedve, ernyedetlen szorgalma, buzgó kitarása minden téren kivívta munkásságának az elismerés megérdemelt koszoruját. A munka volt az életető eleme.

A szónok Hegedüs gyermekkoráról emlékezett most meg és áttért annak a méltatására, mennyire szerette Hegedüs Sándor a tudományt. Az Akadémia is megjutalmazta. Hazánk gazdasági fejlődésének igen nagy részét neki köszönhetjük. Politikai pályáján azonnal feltűnt és becsülést és tiszteletet szerzett magának. Munkás életének szórakozása volt az ujságírók ügyének felkapolása. Bizást mondható, hogy mi ujságírók voltunk a második családjá. Hegedüs Sándor, a munka embere, egész életén át fáradt és dolgozott. Most itt pihen a hideg kövek alatt. Életében sohasem pihent. Most pihen és álmodik. A művész keze idevarázsolta élénk felejthetetlen képmását. Ez ércznél maradandóbban fog élni földi pályájának, alkotásainak emléke köztünk és mindazok közt, akik a nemzet felvirágoztatásán dolgoznak. Példája serkentően fog hatni mindig, mert tudjuk és érezzük, hogy ő itt lent a nemzet nagyságáról, a nemzet felvirágzásáról álmodik.

A beszéd mély hatást keltett.

Antal Gábor püspök lépett most elő és ihletett hangon gyönyörű föhászt mondott.

Ezután a koszorúk elhelyezése következett. Az első koszorút **Szterényi József** államtitkár helyezte az emlékműre a kereskedelmi kormány nevében. A másodikat **Hoitsy Pál** orsz. képviselő, a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézetének alelnöke, a nevezett nyugdíjintézet nevében. A harmadikat **Marx János** min. tanácsos, az államvasutak megbízásából. A negyediket **Fodor Ferencz** a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége nevében. Koszorú tettek továbbá a siremlékre: a budapesti ref. egyház, Kolozsvár szab. kir. város közönsége, a Dunamelléki ref. egyházkerület, Lánczy Leó és neje, Berzeviczy Albert és családja, báró Madarassy Becl, Gyula, Ligeti Miklós és neje, a magyar jég- és viszontbiztosító részvénytársaság. A Trieszti általános biztosító társaság. Az Általános baleset ellen biztosító társaság, a telepítő és parcellázó bank részvénytársaság, **Elek Pál** és neje, a dunántuli ref. egyházkerület és a pápai főiskola, dr. **Chorin** Ferencz főrendiházi tag, **Wottitz** Gusztáv, A Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság nevében **Kronberger** Lipót vezérigazgató, dr. **Horvát** Lipót és **Halász** Manó igazgató tettek le koszorút ezzel a felirással: Felejthetetlen elnökünknek!

Zerkovitz Emil kivándorlási felügyelő 50 koronával váltotta meg koszorúját a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézete javára.

Városok közgyűlése.

Budapest, október 25.

Tegnap és ma két gyűlés is volt Budapesten, mely a városokat érdekli. Az egyik a rendezett tanácsú városok polgármesterei országos egyesületének tanácsa, a másik pedig a magyar városok országos kongresszusának állandó bizottságáé.

A két ülés lefolyásáról tudósításunk a következő:

A polgármesterek tanácsa.

A rendezett tanácsú városok polgármesterei országos egyesületének tanácsa vasárnap délelőtt dr. **Szentpáli** István miskolci polgármester, elnök vezetésével ülést tartott.

Várhidy Lajos titkár jelentése kapesán, amelyben beszámolt az egyesület eddig való működéséről, a tanács elhatározta, hogy minthogy a városok a kormánynál nem találják arra a készségre, amit az állami életben és kulturális téren elfoglalt fontos helyzetüknek fogva megérdemelnek, sérelmeikkel egyenesen a képviselőházhoz fordulnak és ezenkívül négygyűlésen foglalkoznak a városok elhanyagolt helyzetével. Kivánják, hogy az új választói törvényjavaslat a városokat önálló választókerületekké tegye, a kisebb városokat pedig a szomszédos községekkel akként keressék ki, hogy a városok ponderáló szerepe biztosított legyen. A tanács elhatározta, hogy **Wekerle** Sándor pénzügyminiszternek hétfőn, vagy kedden emlékiratot nyújtja át, amelyben nyomtatékosan kéri a városoknak szánt két millió korona sürgős fölszámát.

A városi tisztviselői érdekeknek, különösen a fizetésrendezésnek, a szolgálati pragmatikának és a nyugdíjviszonyosságának törvényhozási uton való rendezése végett a rendezett tanácsú városok polgármestereinek országos egyesülete csatlakozik az állami tisztviselők mozgalomához és örömmel veszi azt a tervet, hogy e célból az összes közalkalmazottak, az államiak ugr, mint a megyeiek, városiak, községeik, bírósági és ügyészségi tisztviselők közös akcióra egyesüljenek.

A tanács ezután megállapította az egyesület jövő évi költségvetését, tudomásul vette az egyesület vagyoni állását föltüntető jelentést. Dr. **Ugró** Gyula upesti polgármester meghívására ezidei közgyűlést az országos egyesület Ujpesten tartja december 9-én. A tanács elhatározta, hogy a legközelebbi közgyűlésnek javaslatot tesz arra, hogy dr. **Bárczy** Istvánt, Budapest székesfőváros polgármesterét az országos egyesület tiszteleti tagjává választja.

A tanácsnak azon tagjai, akik tagjai egyben a magyar városok országos kongresszusa állandó bizottságának is, hétfőn délelőtt dr. **Bárczy** István polgármester elnöklésével a törvényhatósági városokhoz tartozó polgármesterekkel együttesen folytatják tanácskozásait.

Városok kongresszusa.

A magyar városok országos kongresszusának állandó bizottsága ma tartotta első ülését a fővá-

ros tanácstermében, dr. **Bárczy** István polgármester elnöklésével.

Az állandó bizottság első sorban megállapította a központi irodának szervezetét. Az iroda hivatva lesz a kongresszus munkálatainak előkészítésén kívül a városok részére felvilágosító szolgálót teljesíteni. Foglalkozott azután a bizottság a májusi egyetemes ülés határozatainak végrehajtásával. A városok részére kiosztandó kormánysegély dolgában sürgős fölterjesztést intéz a bizottság a kormányhoz a költségvetésben már szereplő kétmillió koronának sürgős kiutalványozása iránt és egyúttal szűkebb bizottságot küldött ki a felosztási kulcsnak a végleges rendezése számára való megállapítására. A hitelügy dolgában az állandó választmány megvárja a már megindított akció további alakulását. Az állandó bizottság megbízást adott **Lukács** Ödön nagyváradi városi tanácsosnak a községi adóreform és dr. **Harrer** Ferencz föltitkárnak a városok szervezeti reformjára vonatkozó munkálatok elkészítésére. Szvacsina Géza udv. tanácsos, Kolozsvár város polgármesterének indítványára a bizottság köszönetet szavazott dr. **Bárczy** István polgármesternek. Az ülés az elnök életével véget ért.

A jegyzők közgyűlése.

Budapest, október 25.

Háromszáz jegyző gyűlt össze vasárnap délelőtt Pestvármegye tanácstermében. Ötvenkét vármegye küldöttjei voltak, kik állítólag 4343 tagot képviseltek. Az ötvenkét vármegyei egyesületnek ugyanis ennyi tagja van, de volt szerencsénk több ízben kimutatni, hogy azok a tagok az évi közgyűlés iránt mélyszéges közömbösséggel viseltetnek, úgy hogy a megjelent kiküldöttek valójában nem képviselnek mást, csak saját igen tiszteletreméltó személyüket és azokat a csekély számú kartársakat, akik mint klikkvezetők őket évenként megválasztatják.

Az elnök **Uszky** Bálint volt, kiről nem érdektelen megjegyezni, hogy nem községi jegyző, hanem **Mészür** városának nagyérdemű főjegyzője. A jegyzők közt sokan vannak, kik ezt az alkalmatást inkompatibilisnek tartják egy ilyen egyesület elnökségével, amelynek kimerítőre törekvő és éppen ezért nem éppen rövid czime: *Magyarország Községi és Körjegyzőinek országos Egyesülete*. Az elégedetlenek jövőre indítványt fognak benyújtani, hogy az elnök általánosán tisztelt személyének hivatalára való tekintetből e czimet még egy kicsit bővítsék, és pedig úgy, hogy: „Községi és Kör, valamint rendezett tanácsú városai főjegyzőinek” országos egyesülete. Már az idén be akarták nyújtani az indítványt, de elkéstek vele.

Az elnök igen szép beszéddel nyitotta meg a közgyűlést és ösmertette a kinyomtatott elnöki jelentés főbb tárgyait. Ezek sorban a következők:

1. A rendőri büntető eljárásról szóló új törvényt az elnök a jegyzőkre nézve sérelmesnek mondja, mert általa ismét szaporodni fognak a községi jegyzők teendői. A végrehajtói eljárás, melyről a törvényben szó van, kivihetetlen, miért is küldöttséggel kell felkeresni a belügyminisztert, hogy szabályrendelettel módosítsa az eljárást.

2. Ugyanakkor kéri kell a belügyminisztert, hogy a községi bíró jogkörét kis- és nagyközségekben ruházza át a jegyzőre.

3. Szóba hozta az elnök a Győrmegei jegyzőegyesület felfüggesztését is, melyet sérelmesnek tart és indítványozza, hogy az egyesület a győrmegei jegyzőket fogadja védelmébe.

4. A jegyzők végre kívánják, hogy az államvasuton, úgy mint más tisztviselők, féláru menetjeggyel utazhassanak. Az elnök e kedvezményt a jegyzők családtagjai számára is kéri fogja.

5. Elnöki indítványra ezután tárgyalták a községi és körorvosok illetményeinek rendezéséről szóló 1908/38-ik törvénynek azt a rendelkezését, hogy ezentul az állam nagyobb mértékben járul az orvosok fizetéséhez, ami a községek terhére megkönnyíti.

6. Az adóreformnak számos hátrányos oldaláról is megemlékeztek. A jegyzők erősen küzdelmet folytattak a reform egyes részei ellen s ez évben másodszor fordultak a törvényhozáshoz. Az adóreform elleni küzdelemben a jegyzői kar személyes érdekei is érintve voltak. Egy tisztviselői karnak legminimálisabb követelése az, hogy az intézményekben is megadassék az általa viselt tisztségnek a külső dekkórum, amely őt, mint a közfunkcionáriusát már állásánál fogva is megilleti. A jegyzők pedig ennél többet nem kívántak. Arra törekedtek csupán, hogy amidőn az új adókezelési törvények ujólag rendszerbe foglalják az állami igazgatás részéről rájuk átruházott állami feladatok igazgatási szabályait: szüntessék meg mindazt

a jogbizonytalanságot, amelyet az 1888: XLIV. t. cz. pellengérré állított. Kivánták továbbá a jegyzők, hogy a sok átruházott állami feladat folytán a községben ugyszólván egyedüli képviselője lévén az állami közigazgatásnak, mentessék fel a *kényszer-végrehajtások* foganatosítása alól. Sajnos azonban, hogy a jegyzők kérései a törvényhozásban méltánylásra nem találják.

7. A községi háztartások rendezését a pénzügyminiszter kilátásba helyezte. A rendezés szerinte ki fog terjedni az adminisztráció általános rendezésével kapcsolatban a helyhatósági adóztatás reformjára és a községeknek bizonyos állami jövedelmekből való részletetésére. A jegyzői kar ebben a kérdésben megtette köteleességét és a mulasztás vádjára nem terhelhető.

8. A jegyzők magánmunkálataira vonatkozólag az elnöki jelentés tudatja, hogy az egyesület közbenjárására a belügyminisztérium tárgyalásokba bocsátkozott az igazságügyminisztériummal a jegyzők magánmunkálatai ügyének rendezése és az ezen a téren fönnálló zavaros fölfogások és nézeteltérések eloszlátása érdekében.

9. Ugyancsak az egyesület sürgetésére a belügyminisztérium a jegyzők szabadságügye rendezésére megfelelő szabályrendelet-tervezet készítését határozta el.

10. Sikeres befejezéséhez közeledik a jegyzők gyermekeinek nevelése érdekében folytatott egyesületi mozgalom is.

11. A jegyzők közjogi állásáról és a segédjegyzők ügyéről szól a jelentés, amelynek kapcsán az elnök megemlékezett a rendőri büntető eljárás szabályozásáról is és azt a nézetét fejezte ki, hogy ennek hibáit el lehetett volna kerülni, ha a jegyzői kart az előkészítés munkájából nem zárják ki.

A jelentéshez elsőknek **Tóth** József gyürei jegyző szolt, aki sajnálatosnak mondja azt, hogy az évi jelentés nem tünteti fel erősebben a jegyzők összes kérelmeit. Köszönetet mond a magyar sajtónak, amely mindenkor érezte azt a nagy hatást, amit a községi jegyző nemcsak a közigazgatásra, hanem a társadalmi életre kifejteni képes és ezért mindenha pártolta a jegyzők jogos követeléseit.

Indítványt terjeszt elő, hogy az elnöki jelentést a következőkkel bővítsék ki:

A jegyzők memorandumában felsorolt sérelmek mindjárt az áldatlan politikai viszonyok jobbrafordultával törvényhozási uton, a jegyzők és segédjegyzők státuszrendezésének novelláris uton rendezhető része azonnal rendeztessék, mert a bekövetkező zavarokért az országos egyesület az erkölcsi felelősséget nem vállalhatja.

A zajos tapssal fogadott beszéd után **Benkó** Albert alispán szólalt fel nagy tetszés közben. Osztja azt a felajdulást, amelyet itt hallott. Rámutat Marostorda vármegye köntárára, amely az elhangzott sérelmeket összefoglalja és a törvényhozás figyelmébe ajánlja. Sajnálatlalt látja, hogy e fontos mozgalomról az elnöki beszámoló nem emlékezik meg, miért is ennek az elnöki jelentésbe való felvételét kéri. **Ludwig** József és **Papp** Sándor felszólalása után **Jászberényi** Miklós előadó **Tóth** és **Benkó** javaslatait magáévá tevén, a közgyűlés az elnöki jelentést tudomásul vette.

A közgyűlés hosszabb vita után, amelyben **Szegedy** Albert, **Kék** László és mások vettek részt, elhatározta az alapszabályoknak a választmány ajánlotta módosítását. Vita nélkül elfogadta ezután a különböző jelentéseket. Ezek közül érdekes a politikai napilap ügyében kiküldött bizottság jelentése, amely közli, hogy eddig mindössze csak háromezer részvényt jegyeztek és így a napilap alapítását újabb bizonytalan időre el kellett halasztani.

EGYHÁZAK.

(Hajza egy püspök ellen.) Most utólag kiderül, hogy **Pap** János aradi püspök nem hagyta szó nélkül a kongresszus ama tagjainak a megrovását, akik a Kossuth-szobor leleplezésénél való részvételét nem helyeselték. Amikor ugyanis az értekezlet kiküldöttjei **Vlad** képviselő és **Lázár** ügyvéd a megrovó határozatot a püspök előtt felolvasták, **Pap** János püspök az irásban hozott határozatot nem vette át és azt válaszolta, hogy az értekezlet nem is illetékes föltette ítéletet mondani. A kiküldöttek erre azt mondták, hogy az értekezlet ugyan nem törvényes, de morális fórum, mely az egész román nép véleményét fejezi ki. Hozzáették, hogy sajnálják az esetet, de köteleességük volt a megrovást tudomására hozni. A püspök erre azt válaszolta, hogy nagyon jól tudja, ki ennek a hajszának az értelmi szerzője és hogy az egész akciónak a célja, őt kompromittálni. A kiküldöttek csak eszközök ellenségéi kezében.

A postalopás.

Budapest, október 25.

A postalopás ügyében ma új fordulat állott be. A rendőrség eddig Hima Sámuel postaszolgát gyanúsította a lopás elkövetésével, akit le is tartóztattak, most azonban kiderült, hogy a lopást valószínűleg egy nemzetközi tolvajbanda követte el. Himát ma már szabadon is bocsátotta a rendőrség, amely erélyesen nyomozza már most a tett elkövetőit.

Boldog János postaszolga ma reggel megjelent a főkapitányságon és elmondta, hogy valami közleni valója van a postalopás ügyében, ami bizonyára javára lenne a szegény letartóztatott Himának, akit ő teljesen ártatlannak tart.

A postaszolgát nyomban Krecsányi Kálmán rendőrtanácsos elé vezették, akinek Boldog elmondta, hogy a lopást követő reggelen, amikor a rendőri nyomozás nagy apparátussal megindult, ők ketten Hima Sámuellel tanakodtak, hogy ki járhatott bent a hivatalban, aki hozzájuthatott a pénzeszacskóhoz. Beszélgetés közben Hima megemlítette, hogy a lopás idejében öt egy idegen nyelven beszélő fekete bajszos férfi kihívta az utcára és valamilyen czim után kérdezősködött. Hogy mit akart Himától az idegen, azt már nem volt ideje bővebben elmondani, mert Himát, akire a gyanu irányult, Krecsányi tanácsos egy percze sem engedte el maga mellől. Boldog erről a mindenesetre fontos adatról később a nyomozás nagy zűrzavarában teljesen elfelejtkezett s csak most jutottak eszébe Hima szavai. Krecsányi rendőrtanácsos erre nyomban felhozatta czellájából Hima Sámuelét és megkérdezte tőle, hogy igaz-e, amit Boldog mond és emlékszik-e erre a nagyfontosságú mozzanatra, amely esetleg egészen más fordulatot adhatna a nyomozásnak. Hima Sámuel kijelentette, hogy ez megfelel a valóságnak és aztán elmondta ennek a jelenetnek a részleteit is, amelyeket már nem tudott annak idején Boldogal közölni.

A postaszolga előadása szerint csütörtökön délután, amikor a bank pénzeszacskói már ott feküdtek az asztalon, egy fekete bajszos, jól megtermett, 35 év körüli, halvány arcú férfi lépett be a hivatalba. Az idegen fekete kalapot, fekete ruhát és felöltőt viselt. Az illető megállt a korlát előtt és egy kis czédulát tartva a kezében, intgetett Himának, hogy jöjjön ki. Hima, aki valamivel el volt foglalta, azt felelte, hogy nem ér rá, az idegen azonban ismételtlen intgetett, mire Hima végre is kilépett a rács mögül. A fekete bajszos férfi ekkor karonfogta és a kezében tartott papírlapot eléje tartva, idegen nyelven kezdett valamat a postaszolgát és közben valósággal kihuzta magával az utcára. Hima megnézte az idegennél levő papírlapot, amelyre két czeruzával „Magyar-utca 39.” volt ráírva. Hima ugyan nem értette meg a beszédjét, de a jelekből azt következtette, hogy a Magyar-utca akart menni és utbaigazítást kíván. A postaszolga megkérdezte, hogy tud-e németül, mire a fekete bajszos csak ennyit felelt:

— Französisch, französisch!

Hima ekkor kiment vele az Irányi-utca sarkáig és onnan megmutatta jelekkel, hogy merre van a Magyar-utca, mire az idegen eltávozott. Elmondta Hima még azt is, hogy még egy idegenre emlékszik, aki ugyanakkor, amikor a belvárosi takarékpénztár szolgája a pénzt hozta, a mérleghez közel, a falhoz támaszkodva állott a helyiségben. Ez az idegen, amikor ők ketten, a bank szolgájával bevitték a zacskókat a rekesz mögé, egészen odahajolt utánuk és nézte, hogy ők mit csinálnak. Ez a férfi, akkor, amikor a fekete bajszos francia kihívta Himát, már nem volt a postahivatalban. Ennek az utóbbinak szintén fekete bajszos volt, 25 év körüli lehetett, fekete kalapot és vörhenyes felöltőt viselt. A rendőrség erre a vallomásra nagy súlyt fektet és ezért ma délelőtt újból kihallgatták a posta valamennyi alkalmazottjait, akik a lopás napján szolgáltak voltak. A kihallgatások során Tóth Ferenczné postahivatalnoknő szintén érdekes dolgot közölt. Elmondta ugyanis, hogy csütörtökön délután 5 óra tájban, tehát abban az időben, amikor már a pénzeszacskók a postahivatalban voltak, egy fiatal csupaszkepű, kékeszemű, karcsu fiatalember jelent meg a rekesz nyílása előtt és idegen nyelven kezdett tőle valamit. Ugyanakkor egy papírlapot nyújtott be, amelyen fekete czeruzával, rondírással csak ennyi volt: „Szabadságtér”.

Tóthné nem értette meg az idegent és németül kérdezte tőle, hogy mit akar, mire az idegen a fejét rázta és így szólt:

— Parle vous français?

— Non, — felelte Tóthné.

Ugyanakkor ott állott a közelben Gratadeuz

Mihályné, a Hungária volt főszakácsának felesége, aki francia asszony és a francia szavakra figyelemmel lett. Gratadeuzné segítségére akart lenni az idegennek és francziául megkérdezte tőle, hogy mit akar, majd ő tolmácsolni fogja kívánságát. Az idegen azonban elutasítólag intett a kezével és gyorsan hadarva csak ennyit válaszolt:

— Nichts, nichts.

Ezzel elrohant.

A rendőrség ennek a három embernek gyanus megjelenéséből azt következteti, hogy egyívé tartoztak és hogy a postalopást egy szervezett nemzetközi banda követte el, amelynek az a két idegen, akiket a postahivatalban többen is láttak, szintén tagjai voltak. Ezeknek valószínűleg az volt a feladatuk, hogy magukra vonják a személyzet figyelmét és azalatt egy harmadik társuk esetleg elemelhetné a pénzeszacskók egyikét, amely a rekesz bejáratától nem messze álló asztalra volt téve. Nincs kizárva azonban az sem, hogy a tolvajok budapestiek, akik csak tervszerűleg színeltek idegeneket. Legalább is gyanus az a körülmény, hogy az, aki Tóthnéval beszélt francziául, mihelyt akadt valaki, aki tényleg ugyancsak francia nyelven felelt neki, már nem akart szóba állni, hanem elsielt. Ezek az újabb nyomok most már legalább részben elhárították a gyanut Himáékról és a rendőrség ma délután két órakor Hima Sámuelét szabadon bocsátotta.

Azt a három embert, aki a postalopást minden valószínűség szerint elkövette, a Szabadságtér 5. számú tőzsdei postahivatalban is látták. A rendőrség kihallgatta a posta hivatalnokait, akik elmondták, hogy csütörtökön délután három órakor bejött három ember és Dózsai Emma hivatalnoknő angolul bélyegket kért, majd németül kezdtek el beszélni, de csak annyit tudtak kimondani, hogy „Marke...”. Erre odajött Kazai Károly postatiszt, aki hallotta, hogy angolul beszélnek, elhívta Sauer Vikort, a hivatal főnökét, aki beszél angolul. Sauer angolul szólította meg a három idegent, mire azok kirohantak. A rendőrség ezen a nyomon is folytatja most a kutatást.

TÁVIRATOK.

A nikaraguai forradalom.

Newyork, október 25. Bluefieldsből érkezett távirat jelenti, hogy a kormánycsapatokat pénteken a felkelők teljesen megverték. A kormánycsapatok 300 sebesültet és 100 halottat veszítettek. A felkelők vesztesége csekély volt. A felkelők biztosították maguknak az uralmat az egész Atlanti-partvidék felett.

Közgazdasági táviratok.

Német birodalmi bank.

Berlin, október 25. (Saját tudósítónktól.) A német birodalmi banknak október harmadik hetéről szóló kimutatása szerint az ércfedezet 39.40 millió márkával növekedett, míg tavaly a növekedés 39.76 milliót tett ki. A bankjegyforgalom 75.61 millió márkával csökkent. A múlt évben a csökkenés 41.91 millió márkát tett ki. Ezek szerint a status 115.01 millió márkával javult, holott a múlt évben a javulás 91.66 millió márkára rugott. Az adókötelesség 185.75 millió márkára. Tavaly 220.75 millió volt az adóköteles bankjegytartalék. 1908-ban 83 milliót tett ki az adómentes bankjegytartalék és 1907-ben az intézet 129.51 millió márkával volt adóköteles.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár: kedd, október 26. — Róm. kath. és prot.: Dömötör. — Görög-orosz: okt. 13. Pávil. — Zsidó: March. 11. — A nap két reggel 6 óra 35 perczkor, nyugszik este 4 óra 52 perczkor. — A hold két délután 4 óra 12 perczkor, nyugszik éjjel 2 óra 44 perczkor.

A közoktatási államtitkár fogad 12—2-ig.

A kereskedelmi államtitkár fogad d. u. 4 órakor.

A „Magyarok bejövetele” Feszty Árpád körképe a Városligetben. Nyitva reggel 8-tól este 11-ig. Belépődíj 1 korona. — A gödöllői kiállítás a Nemzeti Szalonban. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — Oszi kiállítás a Könyves Kálmán szalonjában. Nyitva 9—7-ig. Belépődíj nincs. — Gulácsy-Fáy kiállítás az Uránia Kigó-téri szalonjában. Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Új Művészeti Szalon (Keckeméti-u. 3.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő múzeumok: A Nemzeti Múzeum régi-ségtára 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum 3—6 óráig. — Az Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — A Történelmi Képcsarnok 10-től fél 2-ig. — A Szechenyi

Múzeum 10—12-ig. — Az Aquincumi Múzeum egész nap. — A Ráth György Múzeum 10—4-ig. — Az Erzsébet Múzeum 9-től fél 1-ig és 3—4-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 0—4-ig. — Az Akadémia könyvtára 3—7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9—12-ig és 3—8-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig és 6—8-ig.

— Személyi hir. Miksa szász herceg Bécsbe érkezett. — Bárány Fejérváry Géza, a darabonttestőr-ség kapitánya, hétfőn este hét órakor Bécsből Budapestre érkezett.

— A bolgár király Szerbiában. Ferdinánd bolgár király ma reggel 6 órakor Krusevácba érkezett, ahol Péter király nevében Sándor trónörökös fogadta. A király és kísérete automobilba ültek és Szerbiának nyugati határa felé mentek, ahol Ferdinánd király tudományos céllekből a Kopaonik-hegységet fogja megmászni. Este visszaérkeznek Krusevácba.

Belgrádból jelentik: Ferdinánd bolgár király ma délelőtt 11 órakor Brussba és 1 órakor Suro-Ruvisto-be érkezett, ahol délután 4 óráig maradt, majd visszatért Brussba, hol az éjszakát is eltölti. A lakosság szívesen ovációkban részesítette a királyt.

Novakovics volt miniszterelnök ma reggel Belgrádból Krusevácba ment, hol holnap Ferdinánd király fogadja. A szerb sajtó nagy fontosságot tulajdonít a bolgár király látogatásának és azt mondja, hogy az kiindulási pontja lesz egy új szerb-bolgár entente-nek.

— Kitérítések. A király Jolesch Gyulának, a Magyar Textilipar Részvénytársaság vezérigazgatójának, az ipar terén szerzett érdemei elismerésül a III. osztályú vaskorona-rendet és Dan Leó udvari szücsnek a kereskedelem és ipar terén szerzett érdemei elismerésül a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— A béklyei vadászatok. Frigyes főherceg társaságában a béklyei vadászatokra megérkezett még Lipót bajor herceg is és a legközelebbi napokban még több magasrangú vendég érkezik a főherceghez. A pélmonosztori templom előtt, hova a főherceg és vendége misére mentek, a falu közönsége és pélmonosztori dalláda és zenekar fogadta és üdvözölte a vendégeket. A vadászatok most a hali erdőrezsben folynak.

— A török vendégek utazása. Török vendégeink tegnapelőtt este Temesvárra utaztak, ahová vasárnap reggel érkeztek meg. A város megtekintése után délben a Korona-szállóban diszebed volt, amely után a vendégek a délutáni gyorsvonattal visszatértek a fővárosba. A török vendégek egy másik csoportja a mezőhegyesi állami ménegazdaságot tekintette meg. Délután ezek is visszaérkeztek a fővárosba.

— Kossuth Ferenc betegsége. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternek régi csuzos baja, mint sajnálattal értesülünk, ismét kiújult s emiatt ágyba kellett feküdnie. Az erős csuzos fájdalmak már szombaton, a török tiszteletére adott banketen kezdődtek, a rá következő éjjel állapota még rosszabbodott. Szokott betegsége ezuttal, ugy látszik, enyhébb természetű és remélhető, hogy néhány nap múlva javulás áll be. A kereskedelmi miniszter ma lakásán csupán Sztéryny József államtitkár jelentését fogadta hivatalos ügyekben. Majd báró Müller Kálmán udvari tanácsos, főrendiházi tag, egyetemi tanár kezelőorvosának látogatását fogadta, aki a miniszternek feltétlen nyugalmat ajánlott.

— Széll Kálmán állapota. Széll Kálmán állapotában öröndetes javulás mutatkozik és remélhető, hogy pár nap múlva már a szobát is elhagyhatja.

— Új magyar nemes. A király Glattfelder Jakab budapesti kocsigyárosnak és törvényes utódának a hazai kocsigyártó ipar fejlesztése körül szerzett érdemei elismerésül a magyar nemességet „Móri” előnévvel díjmentesen adományozta.

— Külföldi tudós Budapesten. Marquet de Vasselot, a párisi Louvre-múzeum őre néhány napig Budapesten tartózkodott és itt tanulmányozta a Nemzeti Múzeum középkori emlékeit és zománczeit. Három napi itt tartózkodása alatt Supka Géza, a Nemzeti Múzeum tisztségviselője kalauzolta a tudóst, aki innét Esztergomba utazott, hogy a kincstárát megtekintse.

— **A czárné betegsége.** A czárné ideg-baja a legutolsó roham óta az alsó végtagok izületeire terjedt át, még pedig olyan formában és mértékben, hogy a czárné alig tud járni. Az udvari orvosok eleinte a sakki-fürdő iszapjával kezelték a czárnét, mikor pedig javulás nem mutatkozott, az öszi szigetről hozattak iszapot és ebből az arnsburgi iszapból 50 fürdőt rendeltek a czárnénak. Ezeknek az iszapfürdőknek hatásától fog függni, vajjon a czárné és az egész czári család visszatér-e Carskoje-Szeloba, ahová november végére várják, ha ellenben a kurát tovább kell folytatni, akkor a czári család egyenesen a téli palotába költözködik át és ott marad november végéig.

— **A budapesti új hadtestparancsnok.** Schreiber Viktor gyalogsági tábornok, a budapesti új hadtestparancsnok, aki eddig kolozsvári hadosztályparancsnok volt, holnap érkezik a fővárosba, hogy elfoglalja új állását. Hivatali elődje, Czibulka Hubert báró volt hadtestparancsnok, akit az udvari testőrséghez osztottak be, családjával együtt véglegesen Bécsbe költözött.

— **Idősb báró Wesselényi Miklós emlékezete.** A magyar színészet atyjának, idősb Wesselényi Miklós bárónak századik születési évfordulója alkalmából tegnap délelőtt ünnepi felolvasó ülést tartott a kolozsvári város háza dísztermében az Erdélyi Irodalmi Társaság. Az ünnepi felolvasó ülésen szép szavakban bővelkedő megnyitóbeszédet mondott Dózsa Endre császári és királyi kamarás, a társaság elnöke. Majd emlékbeszédet mondott Hegyesy Vilmos, a társaság rendes tagja, aki iclkes hangon, figyelemreméltóan ismertette idősb Wesselényi Miklós bárónak a hazai színészet megteremtése körül szerzett mulhatatlan érdemeit. Azután Fehér Gyula, a kolozsvári Nemzeti Színház tagja élénk tetszés kíséretében szavaltta el Berzsenyi Dániel „Wesselényi hamvaihoz” című odáját. Végezetül Hettyei Aranka színművésznő adta elő nagy hatással Felszeghy Dezsőnek erre az alkalomra írott lendületes költeményét. A város háza dísztermét egészen megtöltötte az előkelő közönség, amely az ünnepi felolvasó ülés minden szereplőjét hosszasán tapsolta. Ma este a színházban diszleadás lesz, amelyet a zenekar ünnepi uvertürje vezet be, majd színrakerülnek részletek Ruzicska Ignác „Béla futása”-ból, az időrendben legelső magyar dalműből és azután a dérymai személyzet előadja Herczeg Ferenc „Déryné ifjasszony” című színjátékát.

— **A keresztényszocialisták szervezkedése.** Tegnap este a keresztényszocialisták a Józsefváros egyik vendéglőjében népes értekezletet tartottak, a melyen dr. Gieswein Sándor országgyűlési képviselő beszédének hatása alatt kimondták a VIII. kerületi keresztényszocialista pártszervezet megalakulását. Az új szervezet elnöke Apsay János lett. Vasárnap délután Kőbányán volt látogatott gyűlés, amelyen Kollár József elnök, Pándy József, Pásztor József és Janik János beszéltek a keresztényszocialista párt földadatairól. Ugyancsak vasárnap délután Szempezen is volt népgyűlés, amelyen Szalánczy Andor központi kiküldött beszélt az általános választói jogról. A gyűlésről táviratot küldtek a királynak.

— **Grünfeld Vilmos tanár egészséges.** Grünfeld Vilmos zenetanár, az ismert hanversenymestert a napokban dr. Illyés Géza megoperálta. Az operáció fényesen sikerült és Grünfeld tanár most már a teljes javulás útján van.

— **Tanügyi kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Báthory Károlyi zombori m. kir. pénzügyi számtisztet a siketnémák váci kir. országos intézetéhez a X. fizetési osztály 3. fokozatába gondnokká. Mathaisl Henrik okleveles tanítót a esicsmányi állami elemi népiskolához rendes tanítónak nevezte ki. Kiss Márton koháryházi állami elemi iskolai tanítót a vécési állami elemi iskolához eddigi minőségében át-helyezte, Sárossy Albert répezabányai róm. katl. elemi iskolai tanítót a gereselyi állami népiskolához rendes tanítónak nevezte ki.

— **Az orosz katonai léghajó elégett.** Pétervárról jelentik: Az orosz katonai léghajó, amelyet ma kellett volna átadni a katonai hatóságoknak, tegnap a motor vizsgálata alkalmával támadt tűz következtében majdnem teljesen elpusztult.

— **A müncheni merénylet.** Münchenben tegnap reggel letartóztattak egy tizenhét éves szerelő-gépet, aki bevallotta, hogy a Burgstrassen e hónap 23-án történt robbanást ő okozta és ugyancsak robbanóanyagot helyezett el az igazságügyi palota előtti kövezeten is.

— **A Vasutas Szövetség gyűlése.** A Vasutas Szövetség országos választmánya vasárnap tartotta öszi közgyűlését a szövetség Erzsébet-körúti körhelyiségében. A gyűlésen a központi elnökségen kívül megjelent harminczkét vidéki kerület elnöke.

Gróf Batthyány Tivadar elnök megnyitójában köszönetet mondott azért a bizalomért, mellyel a brassói nagygyűlésen újból megválasztották, majd a szövetség beléletére vonatkozó fontosabb eseményeket ismertette. Megemlékezett a fizetésrendezések körül felmerült sérelmekről, melyek orvoslását a szövetség ismételen kérelmezi. Ezekhez sorakozik egy újabb különös jelenség, hogy a három évet még be nem töltött napidíjasoknak egymásután mondanak fel s azután ismét visszaveszik őket, ily módon akarván elkerülni a három év után szükséges kinevezést. Felemlítette a hálókocsitársaságnál, a balesetbiztosító pénztárnál, majd a lakbérbesorozásoknál fennálló visszásságokat, a máv. munkások kérelmeit, a különbetegpénztár és nyugdíjpótló ügyét stb., mely kérdésekkel a szövetség mind behatóban foglalkozik és állandóan felszinen tartja. A megtartott árvanapi gyűjtést fényes erkölcsi és anyagi siker koronázta. Eddig már 110.050 korona folyt be. Az elnöki székéből köszönetet mond egy a felsőbbiségeknek, mint a nemesszívű adakozóknak és különösen a fáradságot nem ismerő hölgyeknek. Ezzel kapcsolatban egy másik vasutas egyesület eléggé el nem ítéhető eljárásáról is megemlékezett az elnök. A vasutas árvanap alkalmából ugyanis a vonatkísérők otthona felhívást bocsátott ki tagjaihoz, hogy ne karolják fel a szövetség által indított mozgalmat és ne adakozzanak az általa felállítandó árvaház czéljára. A nemes czélon így felülkerekedő rut ellenségesdél szemben az elnök a legmesszebbmenő roszszalásának adott kifejezést. Végül a fogyasztási szövetkezetek ügyeit említette fel, melyek a vasutas takarékpénztárnál most vannak tárgyalás alatt.

Az éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó után Wrana István napirend előtt interpellálta az elnökséget több kérdésre nézve. Azután Szatmáry Lajos főszámvevő tette meg előterjesztését. Többek hozzászólása után Lorber József titkár adta elő jelentését. Behatóan ismertette a szövetség által felterjesztett memorandumokat, melyek egy részére még válasz nem érkezett. A taglétszám ma 28.598, szaporulat ez évben 454. Az élénk helyesléssel fogadott jelentéshez több kerületi elnök szólott hozzá, melyek során határozatilag kimondták, hogy a baleseti pénztár ügyében előterjesztéssel fordulnak a kereskedelmi miniszteriumhoz. A délutáni ülés folyamán a szövetség több belügye került eldöntésre. A fizetésrendezési sérelmekre nyert leirat tárgyalására bizottságot küldtek ki, melynek feladata lesz a válaszfelirat megismerkedése. Ugyancsak bizottság elé utalták a szövetség ügyrendjének végleges elkészítését. Végül a benyújtott indítványokat tárgyalták le, ami után az ülés este 6 óra után véget ért.

— **Kolera.** Skirwittelben (Heydekrug kerület) négy embert bakteriológiailag megállapították a kolerát.

— **Légberöpített hid.** Buffalóban borzalmas erejű robbanás megrázkódtatta a városnak azt a részét, ahol az Elk és Michigan utcák találkoznak. A két utca között viaduktot építettek, amely fölött a Newyork Central vasútvonal vonatai közlekednek. Ezt a viaduktot éjjel levegőbe röpitették. A viadukt ellen, melynek építését a napokban fejezték be, szeptember 14-én követek el előző merényletet, de akkor a dinamit nem robbant fel s az egész alkotmány sértetlen maradt. A merénylet az aczéloszlopok alá dinamitot tettek, amely éjjel egy órakeretenes erővel felrobbant. A viadukt teteje a levegőbe repült és mintegy husz láb területen annyira megrongálódott, hogy az egészet újra kell építeni. A föld valószínűleg megingott a robbanás ereje alatt és összeomlott a közelben fekvő Mr. Lean gyárának irodája és az Eastern Oil Co. irodai épülete. Joseph Mc Mahon szalonjának egy része összedült és a Gormon-féle szálloda istállója romokban hever. A hatalmas robbanás rettenetes ijedelmet keltett az Elk és Michigan utcák lakói között s az emberek kiestek az ágyukból. A rendőrség vizsgálatot indított, de eddig még nem is sejtik, hogy ki vagy kik követték el a merényletet.

— **Pokolgép a templomban.** Az irlandi dominikánusok lieszaboni Korpo Santo templomában pokolgépet találtak, mely azonban nem robbant fel, mert a sekrestyés még jókor levágta az égő kánócot. Két embert elfogtak.

— **A görög-katolikus templom felszentelése.** A szegényház-téri görög-katolikus templomot vasárnap délelőtt 10 óraker szentelték fel ünnepélyesen. Az ünnepi misére, amelyet Melles Emil plébános nagy segédlettel celebrált, egészen megtöltötték a templomot a meghívottak és a görög-katolikus hívők. A fővárost Fülepp Kálmán főpolgármester, Bárczy István polgármester és Melly Béla tanácsnok képviselték. A magyarországi görög-katolikus szövetségét Szabó Jenő főrendiházi tag képviselte, ott voltak továbbá: Garancsy Mihály, miniszteri tanácsos, a közmunkák tanácsának előadója, dr. Szabony Antal, orsz. képviselő, Pásztyi Jenő dr. világi elnök, Márkus László vasuti főfelügyelő, és mások. Az ünnepi mise alatt a templomi énekkar egyházi dalokat adott elő. Délben bankett volt a főváros tiszteletere a Hungária-szálló éttermében.

— **Katonai affér Losonczon.** Losonczirol az alábbi, kinos katonai affér híre érkezik. Kiss Géza balassagyarmati honvédszázados útutazóban volt Losonczon és ezt az alkalmat használta fel arra, hogy botrányt csináljon. Előbb egy vasuti hivatalnokkai kezdett ki, minthogy az kitért előle, a százados berontott a különhelyiségbe, ahol dr. Klein Ivor, Sacher Géza ügyvédjelöltek, Gárdonyi Alfréd hirlapíró és Herczegh Jenő, a „Losonc és Vidéka” szerkesztőjét támadta meg. Rácsapott a csendesen mulatozó társaság asztalára és így kiáltott:

— **En Kiss honvédszázados vagyok! Kicsodák maguk!**

Senki sem válaszolt; ekkor a százados revolvert rántott és azzal csapkodta az asztalt: — **Majd elbárok én magukkal!**

Kiss Géza honvédszázados revolverét Herczegh Jenő homlokának szegezte. Herczegh rávetette magát a támadóra. Ugyanebben a percben dr. Klein Ivor is megragadta a kapitányt és kicsavarta kezéből a revolvert. A többiek pedig kardjától fosztották meg s még az éj folyamán adták ezt át a losonci helyőrség parancsnokságának, mely a hivatalos eljárást megindította az illetékes honvédparancsnokság útján. Herczegh távirati feljelentést tett a honvédelmi miniszternél.

— **Koburg Lujza hercegnő birtoka.** Koburg Lujza hercegnő az előbb gróf Szirmay Györgynek, utóbb gróf Szirmay Ottónak uradalmához tartozott, jelenleg pedig egy debreczeni konzorciumnak tulajdonában lévő felsővízközi birtok 2500 holdat kitevő részét 1,300,000 koronáért megvásárolta.

— **Csak egy virágszálat!** Közéledtára a halottak napjának, a József Kir. Herczeg Szanatórium Egyesület ismét megújítja azt a kérését, hogy mindenki, aki szeretneinek sirhalmára koszorut tesz, egy szál virággal kössön kevesebbet s ennek a virágszálnak árát ajánlja föl a szegénysorsu tüdőbetegek gyógyítására. A kérelmező egyesületnek ebben az évben gróf Andrássy Gyula belügyminiszter sietett segítségére, ki rendelkezésben hívta föl az összes törvényhatóságok figyelmét, hogy a közönségnek ezt az egy virágszálat összegyűjteni segítsenek. Az egyesület fölhívása a következő:

Százával kopog ajtónkon az utolsó remény. Százával sereglenek ajtónk elé a tüdőbetegek és esdeklésük megindító. Bágyadt, vértelen ajkukon az életért való sóvárgás tör ki fuldokolva, szívettedpőn. Köztük több gyermekkel megáldott apák, anyák kéri, hogy segítsük életükhöz, gyógyításuk szanatóriumunkban. S mi csak úgy tudjuk a halál jegyeseinek ezt a kérelmét teljesíteni, ha — mint a multban — ezer meg ezer jószív ajánlja föl a halottak napja alkalmával a maga virágszálat a szegénysorsu tüdőbetegek megmentésére. Az irgalomadókat elsősorban arra használjuk föl, hogy minél több szegénysorsu tüdőbeteget ingyen gyógyítsunk már meglévő szanatóriumunkban, részben arra, hogy az országban levő 3 tüdőbeteg rendelő-intézetünket fentartsuk, részben arra, hogy egy új szanatórium építési alapját növeljük. Ha minden siron egy virágszállal kevesebb lesz, ha minden siron egy mécesessel kevesebb ég, e hiányzó virágszállal, mécesvilágból pislog föl egy halódó lélek és árvák, özvegyek bánatkönnyei ekként örömkönnyekké válnak. Azért kéri bizó hittel minden nemes lélek irgalomadómatyát a József Kir. Herczeg Szanatórium Egyesület (Budapest, VII., Akácfa-utca 30.)

— **Vakmerő rablók.** Szalonikiból táviratozák: Egy rablóbanda világos nappal megtámadott tizenhét kereskedőt és azokat teljesen kifosztotta. Egy görög és egy izraelita kereskedőt a rablók magukkal vittek a hegyekre.

— A juvisy-i repülőgép-versenyek. A juvisy-i versenyek iránt a párisi közönség oly óriási mérvű érdeklődést tanúsított, hogy az eredeti tervtől eltérően már esütörtökön lezárták a versenyeket, mert a rendezőség teljesen tehetetlennek érezte magát azzal a népvándorlással szemben, amely előreláthatólag Juvisy-be özönlött volna. A múlt vasárnap körülbelül százezer ember volt künn és az előjelekből ítélve most legalább is kétszerannyi közönségre lehetett számítani. Már pedig Juvisy egyáltalán nem volt alkalmas ily rengeteg tömeg befogadására és a vasuton is csak a legnagyobb küzködéssel tudták a hatalmas forgalmat lebonyolítani. Sok vonat el se jutott Juvisy-be, a közbeeső állomásokon kellett vesztegelniük a türelmetlen utasoknak és számos kínos incidens előfordult, mert a temperamentumos párisiak elkeseredésükben a vasuti kocsiknak estek neki. Párisban természetesen nagy lehangoltságot keltett a verseny hirtelen befejezésének híre. A verseny győztese gróf Lambert lett, az Eiffel-torony bátor körülrepülője, akinek népszerűsége már talán Bleriot-ét is elhomályosítja. Amióta nevezetes légi utját — Juvisy-ból az Eiffel-toronyhoz és vissza — megtette, egész Páris valósággal lázban van, mindenki csak róla beszél és a lapok ezer apróságot hoznak róla. Gróf Lambert ezt a primadonnáknak kijáró népszerűséget és szeretetet azzal akarja meghálálni, hogy legközelebb ismét visszajár Párisba és egy jótékonycélú meetingen október 31-én, november 1-én és 2-án újból felszáll a párisiak előtt. A verseny befejeztével gróf Lambert tiszteletére a verseny igazgatósága bankettet adott, amelyre a versenyzők, a verseny rendezői, több notabilitás és a sajtó képviselői voltak hivatalosak. A banketten Millerand kereskedelemügyi miniszter is képviseltette magát, azonkívül Páris város tanácsa és egész csomó repülőgép egyesület. Gróf Lambert érdekes felkészítőben elmondotta, mennyi munkájába, milyen nagy fáradságába került míg új gépét ennyire tökéletesíthette. Elméletileg régen foglalkozott a repülés problémájával, gyakorlatilag azonban rendszeresen csak 1908 eleje óta, amikor Wright Wilburral megismerkedett. Első diadalát 1909 márciusában Cannesben, egy 27 perces repüléssel aratta. A juvisy-i versenyek alkalmával 116 kilométernyi távolságot repült be mindent összevéve 1 óra 55 perc alatt. Gépe tudvalevőleg Wright-rendszerű. Bár a verseny új rekord-eredményeket nem tudott produkálni, mégis meg vannak elégedve sikerével, olyannyira, hogy a tavaszra máris új verseny kiírását tervezik.

— Egy vértanu emlékezete. Vasárnap volt hatvan éve, hogy a gázos emlékeztető Ujépület udvarán, nyirkos, ködös, ősz reggelen Haynau bitófára huzatta Szacsavay Imrét, Nagyvárad első népképviselőjét. Szacsavay Imre együtt halt a bitón Perényi Zsigmond báróval, a felsőház ősz elnökével és Csernus Manó pénzügyminiszeri tanáccsal. Férfiasan, elszántan léptek a bakó elé s mire a dobok megperdültek, mindhárom vértanu lelke elszállt. Szacsavay Imre halálának 60-ik évfordulója alkalmából Nagyváradon ma, hétfőn gyászistentiszteletet rendezett a vértanu nevét viselő és emlékét megható kegyelettel őrző asztaltársaság, amelyen a vármegye és város vezetősége, valamint a hatóságok és nagyszámu közönség is megjelent.

— Az exszultán kincsei. Egy francia ékszerész megbecsülte Abdul Hamid exszultán ékszerait és azok értékét hárommillió frankra tette. A drágaköves olvasókon és nyakláncokon kívül, egy arany burnószelence és a briliánsok érdemelnék említést. Az utóbbiak, amelyek azonban nem tiszták, a császár ajándékozta az exszultánnak, a szelence viszont a német császár ajándéka. Ezenfelül négy drága diadém, négy értékes lánc és öt, drágakövekkel kirakott nargileh van ez exszultán gyűjteményében, mely százezer forint értékű tárgyak között sajtóságos hatás tesz 150 nyakkendőit, melyeknek az értéke az egy és a tíz frank között váltakozik.

— Vasuti baleset. Tegnap este Bécsben, a XX. kerületben a villamos vasut egy motorkocsija és a közuti gőzvasut egy vonata összeütközött. Tizenkét ember, köztük kettő súlyosan megsebesült. A közuti gőzvasut mozdonya, valamint a motorkocsi az összeütközés hevesége következtében kisiklottak. A szerencsétlenség oka az, hogy a motorkocsi fékje elromlott úgy, hogy a kocsit vezetője megállóléskor nem állíthatta meg a kocsit.

— Az előkelő idegen hölgy. Veszedelmes kalandornőként sikerült a marionvásári csendőrségnek kézrekerítenie. Ez az asszony már többször ült börtönben csalásokért és lopásokért, de sok gonosz tettet követett el, anélkül, hogy büntetését szenvedett volna el érte. Legujabb szélhámosága, amely miatt megint a bírái elé fog kerülni, a következő: Minap este Budapesten a déli vasuti pályaudvaron egy elegánsan öltözött hölgy megszólította Neszter Józsefné marionvásári váltóőr feleségét, akinek elmondta, hogy Pesten járt gazdasszonyt keresni birtokára, de nem talált alkalmasat és kérte Neszteránét, hogy szerezzen neki egyet. A váltóőr felesége mindjárt ajánlkozott, mondván, hogy ő ismer egy marionvásári asszonyt, aki szívesen elmenne gazdasszonynak. Az előkelő idegen hölgy, aki Varga Juliskának mondta magát, kijelentette, hogy ő azonnal leutazik Marionvásárra és beszélni fog az asszonnyal.

— Váltson csak jegyet nekem is, — mondta előkelően Neszteránénak — majd visszaadom azután a pénzt, nem akarok most váltani.

Neszteráné megváltotta a jegyeket és együtt elutaztak Marionvásárra, ahova este érkeztek meg. Utközben elbeszélte az idegen hölgy, hogy Baranyamegyében nagy birtoka van és Pécsen a zárdában nevelkedett. Marionvásárra érkezve, az idegen hölgy a váltóőrrel szállt meg és az éjjelt is ott töltötte. Másnap reggel együtt elindultak hazulról, hogy felkeressék a gazdasszonyt. Utközben betértek Braun Adolf kereskedésébe, ahol valami csekélységet vásároltak. Alig távoztak el az üzletből, amikor idegen hölgy ijedten mondta kísérőjének, hogy 600 koronával telt pénztárcáját az üzletben felejtette. Visszasiettek a boltba, ahol meg is találták a földön a pénztárcát, de csak néhány fillér volt benne. A hölgy erre lármát csapott és a kereskedőn követelte a hatszáz koronát. Nemsokára a csendőrökről két csendőr érkezett az üzletbe és a rejtélyes hölgyet igazolásra szólították fel. A csendőrök megjelenése zavarba hozta a nőt, aki azt mondta, hogy Püspökladányba való, ahol birtoka van. A csendőrök ezzel nem elégedtek meg s előzetes letartóztatásba helyezték. Táviratoztak Püspökladányba, ahonnan hamarosan megjött a válasz, hogy ott nem ismerik. Erre bevallotta, hogy Lengyeltötűbe való és az erszény történetét az arrolásra akarta felhasználni. A csendőrség távirati tudakozására kiderült, hogy a szélhámos asszony igazi neve Roubert Julesa, aki már sokszor raboskodott csalásért és lopásért. Ő volt az, aki a múlt évben Bicskén egy vendéglőben megszállt és éjnek idején a szoba egész berendezését, nevezetesen ruhákat és ágyneműket két kofferbe csomagolva, ellopta és elmenekült. A veszedelmes tolvajnőt a csendőrök letartóztatták és beszállították a székesfehérvári ügyészség fogházába.

— Leleplezett játékbárlang. A rendőrség már a múlt év óta figyelte Eöry Béla tönkrement földbirtokost, aki Andrásy-ut 37. szám alatt levő lakásán játékbárlangot rendezett be. Az idén Eöry szövetségese Weinmann Sándor bécsi lakossal, a játékbárlangot együtt rendezték be most már az Andrásy-ut 38. számú házban. Nemrégiben egy detektív megismerkedett Eöryvel a kávéházban. Eöry meginvitálta a játékhoz a detektívet, akiről pereze nem tudta, hogy a legkisebb köze is van a rendőrséghez. A detektív szombaton este föl is ment az Andrásy-ut-i játéktanyára, ahol akkor három már játszott. Másnap maga Krecsányi Kálmán detektívönök ment fel, ekkor több nő és egy csomó ur volt jelen. Rulettet és baccarat-t játszottak. Ma este aztán az egész társaságot meglepte a rendőrség. Lefoglalták a játékkártyákat, a roulettet és százhétven korona készpénzt. Eöry ellen megindult az eljárás, Weinmann pedig illetőségi helyére, Bécsbe fogják toloncolni.

— Lövöldözés egy templomban. Az aubersvilliersi templomban — így hozza ezt hírül egy Párisból érkezett távirat — tegnap délután egy ember felállt egy székre és revolvert háromszor a hívőkre sűtötte. Szerencsére senki sem sérült meg. Az illetőnek Lana a neve. Letartóztatásakor egy antimilitarista egyleti tagságról szól igazolványt találtak nála.

— Nagyvárad szenzációja. Duszgazdag nagyváradai ügyvédet, dr. Roxin Györgyöt tartóztatták le ma délután periratokba csatolt két váltó ellopása miatt. Az e-et Nagyváradon szenzációt keltett, mert Roxin György keresett gazdag ügyvéd, aki a saját kastélyában lakik s aki eddig magyargyűlöletéről és román nemzeti izgatásairól volt nevezetes. Néhány év előtt rendkívül vagyonos román bojárnak vette el a leányát s Nagyváradon telepedett meg. A nyár elején észrevették a nagyváradai törvényszéken, hogy egy Roxin-aktacsomóból két váltó, egy 15.000 koronás és egy 9000 koronás eltűnt. Mind a két váltón a Roxin aláírása szerepelt. Megindították a vizsgálatot Roxin György ellen, akit Korunt Kornéllal együtt gyanúsítottak a lopással. Korunt egy másféle cikasztásáért jelenleg két évi börtönt ül Nagyváradon. Roxin György ellen annyi volt a terhelő adat, hogy a vizsgálóbíró elrendelte letartóztatását, de három nap múlva ügyvédjének, Fráter Pálnak közbenjárására kiszabadult a börtönből s hogy büntügye befejezését siettesse, felfolyamodással sem élt a vizsgálat elrendelése ellen. Ma aztán a vizsgálóbíró előtt jelentkezett a törvényszék egyik irnoka s bevallotta, hogy a börtönben ülő Korunt Kornél, akivel hivatalból találkozott, általa azt üzenteti Roxin Györgynek, hogy Roxin az „ígért összeget“ valami biztos helyen deponálja Korunt számára. Az üzenet szerint, ha Roxin ezt megteszi, akkor Korunt visszavonja terhelő vallomását. Az irnok följelentése alapján Roxin Györgyöt a vizsgálóbíró letartóztatta s egyelőre nem vette figyelembe ügyvédjének azt a kérelmét sem, hogy Roxint a kastélyában őriztessék. Az eset érthető szenzációt keltett Nagyváradon.

— Latham vakmerő utja. Latham, az ismert aviatikus, rendkívül heves szélben vakmerő légi utra vállalkozott Blackpoolban, amely nagyszámu közönséget valósággal bámolatba ejtette. A szinte viharzerű szélben a többi aviatikus nem is merte gépét kihuzni a garagéból. Latham gépe a viharban folytonosan jobbra-balra ingott, úgy hogy a közönség állandóan attól tartott, hogy Lathamot katasztrófa éri. A gép ebben a szélben kilenczven mértföldnyi óránkénti sebességgel röpült, a szél ellen azonban csak három mértföldnyi sebességet tudott kifejteni. Tíz pernyi repülés után Latham minden baj nélkül és teljes biztonsággal leszállott. A közönség a bátor aviatikust lelkes ovációban részesítette.

— Tanári jubileum. A szentesi állami főgimnázium e hó 23-án ünnepelte Derzi Kovács Ferencnek, a főgimnázium nagyeremű természettan tanárának 25 éves tanári jubileumát. Az ünnepeltet a tanári kar gyűlésén Balázsovits Norbert igazgató üdvözölte a tanári kar nevében, tolmácsolván Géresy Kálmán tanterületi főigazgató jókívánságait is. A gyűlés után volt tanítványainak küldöttsége köszöntötte Papp László városi főszámvevő vezetésével, majd pedig a mostani növendékek üdvözöltek küldöttségileg Illés Sándor VIII. osztályu tanuló vezetésével. Az ünnepelt nevére mostani és volt tanítványai 636 korona tökével iskolai jutalomdíj-alapítványt tettek.

— Katonák eskütétele. Az október hó elején bevonult újonczok és póttartalékosok november elsején, hétfőn teszik le a katonai esküt. A szertartást megelőzőleg a budavári helyőrségi templomban, Várdy Géza apát, katonai főpap ünnepi misét mond és istentisztelet lesznek még ugyanekkor az Ulloi-uti Örökimádás-templomban, a karmeliták templomában és a kőbányai plébánia-templomban, míg Örkényben és Pilis-Csabán tábori miséket mondanak. Az istentisztelet után a miséző katonalelkészek figyelmeztetik az újonczokat az eskü szentségére. A katonák istentisztelet után kaszárnyáikba vonulnak, ahol az eljött formák közt fölesketik őket.

— Házasság. Balassa József, a „Szeged és Várad“ felelős szerkesztője eljegyezte Mikló Eszteriket, Mikló Henrik szegedi fakereskedő, törvényhatósági bizottsági tag leányát.

Vári Dezső vasárnap délelőtt kötött házasságot Bécsben, a Müllner Gasse-i izr. templomban Maybaum Lucival, öz. dr. Maybaum Samuné leányával. Dr. Murányi Iván október 31-én köt házasságot Oblath Ilonkával.

Szemző Miklós tanár eljegyezte Radnóthi Jankát, Radnóthi Adolf, a Magyar fém- és lámpaárugyár főkönyvelőjének leányát.

Németh Rózsika és Viggásó Rezső október 31-én Budapesten házasságra lépnek.

— Nászajándékok, jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszerterelepen, Budapesten, VII. Erzsébet-körút 20. I. em. szerezhetők be. Nagy képen album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Lefoglaltak egy gyorsvonatot.** Szinte amerikai hangzik, pedig nem Amerikában, hanem a rennesi pályaudvaron történt. Lefoglaltak egy gyorsvonatot, mert az állam egy francia hölgynek kártérítéssel tartozott és nem akarta azt megadni. Ez a francia hölgy ugyanis egy vasuti baleset alkalmával jelentékenyen megkárosodott; de a vasuti vonal, amelyen a baleset történt, akkor még a francia nyugoti vasut-társasághoz tartozott, amelyet azóta államosítottak. A hölgy tehát pert indított az állam ellen és kártérítést követelt. A törvény a vasutat el is marasztalta, de a felperes azért semmiképpen sem tudott a kártérítési összeghez hozzájutni. Így történt, hogy végrehajtót küldtek a rennesi állomásra, aki az éppen berobogó párisi gyorsvonatot lefoglalta. Az állomásfőnök és a végrehajtó között persze nagy vita támadt, aminek a vége az lett, hogy a végrehajtó megengedte, hogy a gyorsvonat utját folytathassa, de egy vasuti kocsi tényleg lefoglalt.

— **Repülő asszony.** A feministák nagyobb dicsőségére már nő is kiállta a repülés tüpróbáját. A francia De la Roche báróné dicsekedhetik ezzel az elsőséggel. A mourmeloni térségben egy Voisin-féle gépen tette első próbarepülését. Biztosan, merészen vezetve gépét, háromszor repülte körül a tágas teret és összesen hat kilométer utat tett meg. A kikapós férj tehát immár a levegőben sem érezheti magát biztonságban. Amint egy kicsit „levegőzni” akar, tisztes hitese rögtön felpattan az aeroplánjára s a legközelebbi felhősárcan nyakoncsipi a szökevényt. Így változnak az idők! A középkorban csak a Tóti Dorkák repültek — seprőnyelen.

— **Halálítélet.** Prágában öt napig tartó tárgyalás után éjjel után hirdettek ki egy halálítéletet. *Bocek* Henrik volt a vádlott, aki ráblógvilkosságot követett el. *Bocek* Henriket *kötél általi halálra*, társait lopás- és bünpalástolásért és pedig: *Wohrischek* Károlyt kétévi nehéz börtönre, *Tychowsky* Rezsőt háromévi és *Stehlik* Annát öthavi nehéz börtönre ítélték. Három vádlottat felmentettek.

— **Vitriolos merénylet a Royal-kávéházban.** A Royal-szálló kávéházában ma délután két órakor izgalmas esemény játszódott le. Egyik márványasztal mellett, mint törzsvendég, nyugodtan itta feketéjét Renner Vilmos háttulajdonos, amikor hirtelen megjelent mögötte egy ismeretlen, szegényes külsejű ember és szó nélkül leöntötte vitriollal. Renner jajgatására felugráltak helyükről a vendégek s a pinczerekkel együtt utját állták a menekülni igyekvő merénylőnek. Rendőrt hívtak és átadták neki a támadót. A rendőr bekísérte a VII. kerületi kapitányságra, ahol rögtön vallatásra fogták. Előadta, hogy esernyőcsináló és hogy kilencz gyerekes szegény ember. Valamikor pedig gazdag volt s a Mester-utca 3. számú háza az övé volt. Állítólag Renner forgatta ki a tulajdonából. A ház most Renneré, de ő maga még ott lakott családijával egészen mostanáig. Renner, aki számos házat bérel s akit a merénylő — Moskovitz János a neve — házbéruzsorával vádol, most kitette őket a lakásból s ma reggel óta kilencz gyermekével az utcára került. Emiatt annyira elkeseredett, hogy boszut fogadott Renner ellen. Amíg Moskovitz kihallgatása folyt a rendőrségen, az alatt a sulvosan sérült Rennert a mentők hazaszállították mester-utcai lakására. Különösen arcán sebesült meg veszedelmesen s valószínű, hogy szemvilágát is elveszti.

— **A long-islandi csontváz.** A newyorki rendőrség felderítette a long-islandi titokzatos gyilkosságot. Azt már régebben megállapította a vizsgálat, hogy a talált női csontváz egy thüringiai nőt asszonyé és most sikerült a gyilkost kézrekeríteni, aki nem más, mint az állítólagos Müller nevű építész, aki harmodéve Newyorkban ismerkedett meg a Németországból kivándorolt nővel és házasságra lépett vele. Kétségtelenül bizonyosodott, hogy a férfi meggyilkolta feleségét s mindjárt azután új házasságot kötött s azóta ebből a házasságából több gyermeke született. Ezen a nyomon tovább kutatott a rendőrség és rájött, hogy a hitvesgyilkos már nyolcz feleségét megölte és vagyonukat megkaparította.

— **Házkutatás művészeknél.** Münchenben ma délelőtt sok neves festőművésznél házkutatást tartottak a müncheni erkölcsrendészeti bizottság följelentése következtében. A följelentés arra irányult, hogy műkedvelők számára aláírás után meghatározott számú példányban művészi becsü, de nem a nagy nyilvánosságnak való illusztrált mű készül, amelynek címe lesz: A király és tizenkét kartonból fog állani. Egyidejűleg Berlinben és Lipcsében is házmotozásokat tart a rendőrség ugyancsak ennek a bizottságnak följelentésére.

— **Emberévű eszkimók.** A new-foundlandi St. Johnsta e napokban érkezett a Hudson Bay Co. „Adventure” nevű gőzöse, mely magával hozta a nemrégiben elpusztult „Paradox” bálnavadász-hajó megmentett legénységét is. A visszatérő tengerészek hajmeresztő dolgokat mondtak el egy eszkimó kannibalizmusról. Az eszkimók tavalyi főkavadászati időszaka ugyanis nagyon siralmasan ütött ki; olyan csekély volt a zsákmány, hogy az eszkimók közt éhínség támadt. A szerencsétlen emberek a nyomor eszeveszett tettekre ragadtak. Így a többek közt az egyik eszkimó a saját két gyermekét falta föl és amikor újra megéhezett, több szomszédját gyilkolta meg, holttestüket a hóban elásta és napokon át emberúrsai husából láplákozott. Amikor eszkimótársai e rémdolgokat megtudták, üldözőbe vették a kannibált. Ez azonban az északsarki utazóktól kapott puskájával négy üldözőjét lelötte, négyet pedig halálosan megsebesített és büntetlenül elmenekült. Ezek az esetek nem állnak egyedül. A „Snow Drops” bálnavadász-hajó legénysége szintén beszél hasonló rémes történeteket emberévrés vetemcsett eszkimókról.

— **Huszonegy ember a hullámsírban.** Nagy katasztrófa hírére hozza Galaczból a táviró. Reni kikötő állomás mellett Galacz közelében történt a Dunán, hogy a Renibe induló „F” nevű hajó összeütközött az Odesszából Galacz felé haladó „Russ” nevű személyzállító hajóval. Az „F” hajó esett áldozatul az összeütközésnek. Léket kapott és oly gyorsan sülyedt el, hogy sem a husz matrózból álló legénység, sem pedig a kapitány nem tudott menekülni. Valamennyien a Dunában lelték halálukat. Az elsülyedt hajó kapitányának neve *Dimitriu* volt. A megrendítő katasztrófát állítólag a „Russ” személyzetének vigyázatlansága okozta, mert a parancsnok a másik hajó jelzéseit nem vette figyelembe. *Pancomot*, a „Russ” kapitánya, az összeütközés idejében nem volt a parancsnoki hidon, hanem az étteremben. A helyettese, *Alexew* nem értette meg a szemközti hajó jelzéseit; az utolsó pillanatban, amikor már látta, hogy az összeütközés elkerülhetetlen, vészjelte adott, mire *Pancomot* kapitány is felsietett a fedélzetre, de a következő pillanatban már az összeütközés megtörtént.

— **Kettős gyilkosság.** Borzalmas módon elkövetett gyilkosság történt Murány, temesmegyei községben. Egy oláh asszonynak a lakásába eddig ismeretlen gonosztevők behatoltak és zsinéggel fojtogatták az asszonyt és két gyermekét. Az asszony s az egyik gyermek meg is halt, a másik pedig élet-halál közt lebeg. A borzalmas tett részletei az alábbi tudósításban foglalvák. Komán Perszida munányi román asszonyt és egyik gyermekét holtan találták lakásában a szomszédok. Az asszony férje körülbelül egy évvel ezelőtt Amerikába vándorolt, felesége pedig otthon maradt öt gyermekével. A három nagyobb gyerek a tornácson szokott aludni, a két kisebb gyerek (az egyik öt éves, a másik három éves) a szobában feküdt az anyjával. Hajnalban a három nagyobb gyerek nyüzszörgő sírást hallott a szobáról. A legidősebb fiu erre gyertyát gyújtott és bement. Az anyja élettelenül feküdt az ágyon, mellette szintén halva feküdt a legkisebbik gyerek, míg a másik kis leány, akitnek nyüzszörgése kihallatszott, eszméletlenül feküdt a padlón. A legnagyobb fiu erre zajt csapott és behívta a szomszédokat, akik jelenléttel tették a hatóságnak. Az eddigi nyomozás megállapította, hogy éjjel ismeretlen tettesek betörték a lakásba, ott zsinéggel megfojtották az anyát és egyik gyermekét. A másikat szintén megfojtották, de úgy látszik azt hitték, hogy a kis gyermek már meghalt

és a padlón hagyták. Annyit megállapítottak, hogy az asszony az utóbbi napokban pénzt kapott Amerikában dolgozó férjétől és így valószínűnek látszik, hogy a merénylők rablási szándékból követték el a bűntettet.

— **Revolveres szerelmes.** Gyulai Kálmán 19 éves szobafestő tegnap este részegen beállított Sárkány Gizella cseléd Rózsa-utca 71. számú szolgálati helyére és az éjszakát ott akarta tölteni. A leány a szerelmes szobafestőt kiutasította. Pár perccel utóbb több revolverlövés dördült el a házban. A lakók kiestek s az udvaron találták Gyulait, aki lövöldözött. Egy Török Rózsi nevű 17 éves cseléd azt vallotta, hogy Gyulai abban a házban, hogy Sárkány Gizella megy el mellette, reáfogta a revolvert és elsütötte. Szerencsére a golyók nem találtak. A szobafestő vallomásaiban kijelentette, hogy ő nem akart senkit bántani. Hatszor lött magára, de nagy izgatottságában egy golyó senki találat. A rendőrség a lövöldöző szerelmet elbocsátotta. A vizsgálatot azonban folytatja ellene.

— **Halálozás.** Pletényi Endre kassai székesegyházi kanonok, a Ferencz József-rend lovagja, aranyismerés áldozár 81 éves korában Kassán meghalt.

Balogh Gyula gyógyszerész 52 éves korában Pécsen meghalt.

Id. Tarcsai György földbirtokos, Máramaros vármegye törvényhatósági bizottságának tagja 70 éves korában Máramarosszigeten meghalt.

Nagylégi *Paczola* János nyug. lovassági tábornok 72 éves korában Győrben meghalt.

Csekme Ádám zabolai birtokos 66 éves korában Zabolán meghalt.

Csikszentmártoni dr. *Bochkor* Oszkár Háromszék-megye nyug. aljegyzője 46 éves korában Kolozsváron meghalt.

Bécsből jelentik, hogy *Schneider* tanár, az osztrák archeológus intézet és az udvari múzeum régiségtárának igazgatója meghalt.

Déghy Gyula, az orosházi takarékpénztár vezérigazgatója Budapesten elhunyt.

x Szép a bajusz Hajdusági pedróvel.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

x Bab hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x **Basedow-féle betegség** számos tünete: a pajzsmirigy megnagyobbodása, a szemek elzöldülése, az ideges szívdobogás, gyors pulzus és különböző fájdalmak. Dr. Hönig Izso villanygyógyító intézetében a Röntgen-sugarak segítségével fájdalomtalan és kényelmes módon lényegesen javulhat még oly esetekben is, melyek évek óta állanak fenn és majdnem dacoltak minden orvosi kezeléssel.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Filharmonia.

Budapest, október 25.

A közül a két újdonság közül, amelylyel a filharmonikusok az idei szezonot megnyitották, *Elgar* Eduardnak, az angolok modernjének az asz-dur szimfóniája, az érdekesebbek. Nagyobb pretenzióval is lép föl, — a külső megjelenésében van valami a nagyot akarásból és a nagy-nagy öntudatból. A klasszikusoktól kölcsönkért *Elgar* a szimfónia formát, de nem a szimfónia, hanem a kothurnus kedvéért. Sulyos, szélesen megcsinált négy tétel, nagy zenekar, egymásra torló hanghatások, klasszikai keret, de ugyancsak nem klasszikai tartalom, ezek a külsőségei *Elgar* szimfóniájának. Tekintélyt adók és figyelmet keltők, amelyekon sulyos — talán kissé nagyképpen is — dübörög be *Eduard Elgar*.

A szimfóniája pedig nem is valami rendkívüli alkotás, ami érdekessé teszi, inkább a megcsinálása, mint a tartalma. Amit mond, az nem érdekes, de ahogyan elmondja a semmiségeit, abban szédítő ügyesség és nagy-nagy tudás van. Szinte tulsok, annyira, hogy a hangszerezzel és a földolgozással való játékok szinte agyonnyomja a pár szavas mondatait is. Az egyes tételeknek a témái nem uralkodók, nem is lehet ezeket az ötleteket, zenei frázisokat témáknak nevezni. Apró ötletekből, dinamikai szenzációkból, kis meglepetésekből, elröppenő buborékokból van összeróva az egész szimfónia. Ezek az apró lélekzetű muzikális bijouk szinte rátorkolnak egymásra, egyik a másik hátán van, zsufolt minden, talán csak azért, hogy a korlátokat feszegető tartalmasságnak lássék minden egyes tétel. Csak hogy a zenei tartalmat nem lehet meglátni az *Elgar* szimfóniájában. Nagy érzések nem viharza-

nak végi mőkban, ki. A fokozása szintelen kedély, a lezértéke ahol a jelenésü amit a tömeges

Az Suit-je v jchéz irt. dern, de vézi int. Pelleas é akarja m rúség, es melódiák. A hangsz sikkokkal raffinált fejtáju n érdektele hiányozta ilyen érd nekarban ra épül f csillog ki hol az ez dik össze vala rune lönben s nélküli.

Ilyen eseménye amely H meg. Éne hegedüles kicsapó veni fős kadó, lát vágygyal tak meg muzsika, is Beetho kén átfó nészü em prestókná a hegedü lesz, meg leg kanti latosan j pedig a technikája Huberman A zen nyitányát mester gy

(*) *O* igazgató szinháza ségoknak bálkozva mesvárró *Környei* az előny vannak, hatjuk pontjábó san egye lyel a m lált. Róz elmaradt de egyen regiszter magasság kellemes mézestől eiti, dar csak Tor azt a ber baritonis

nak végig rajta, a temperamentuma üres fortisszimókban, rézfúvó, fagott, klarinét-tombolásban forr ki. A fortissimóknak az örökös, végtelenségig való fokozása szinte bántja az embert. A hangulat kissé szintelen és unalmas, a scherzójából hiányzik a kedély, az adagióban nincs érzés, még a zenéleg legértékesebb része a szimfóniának az utolsó betét, ahol a lontanak ötletes, meleg melléktánja megjelenésű szimfóniában nem csekély az unalom, amit a közönség honorált is a második tétel utáni tömeges távozásával.

Az est másik újdonsága Sibelius-nak egy Suit-je volt, amelyet a Pelleas és Melisande meséjéhez írt. A muzsikája nem valami rendkívüli modern, de nem is egyezett volna meg a Sibelius művészi intencióival a téma modern feldolgozása. Pelleas és Melisande történetéből a mesehangulatot akarja megérzéketeni, az egész suite csupa egyszerűség, csupa naivitás. Átlátszó, naiv, ősprimitív melódiák jelennek meg a meglepően kis zenekarban. A hangszerelés is egyszerű, a tételek megépítése sikokkal történik, amelyekből sehol nincs egy-egy raffinátabb kiugrás. A mesehangulatnak ilyen-féjtáju megérzéketése zenekarral nem is lett volna érdekeltlen, ha a külön muzsikális érdekességek sem hiányoztak volna Sibelius munkájából. Csakhogy ilyen érdekességeket nem igen lehet találni. A zenekarban a fuvósok érvényesülnek jobban, a fuvókra épül föl a suite. Itt-ott eredeti, és finn muzsika csillog ki a zenekarból, Sibelius Melisandeja valahol az ezer tő földjén született meg és úgy szövődik össze a sibeliusi melódiákból, mintha a Kőlevala runóiból lépett volna előnk. A muzsika különben sokszor egyhangú és meglehetősen ötlet nélküli.

Ilyenformán a két premier daczára is az est eseménye a Beethoven-hegedűkoncert volt, amely Hubermann Bronisláv hegedűjén csendült meg. Éneklő, daloló tónusu muzsika a Hubermann hegedülése, csupa temperamentum, érzések tora, kicsapó források megzúzása. Klasszikus beethoveni fenség messze szállott a tremből, fölszakadó, lázongó érzések vertek tanyát, mélységes és vágygial tele melódiák dalolódtak el és vonaglottak meg a lázas levegőben. Nem volt ez klasszikus muzsika, de subtilis, finom, nemes játék, ha nem is Beethoven-stilusu, de a Hubermann művészelélen átformálódott zene. Ebből az ideges, beteges nézésű emberből csak úgy ömlik a temperamentum, a prestóknál szinte nem bir magával, az arca ráfagy a hegedű nyakára és a tónusa valahogyan nyers lesz, megkeményedik, hogy a lassu részknél meleg kantilínában oldódják fel. A larghetto csodálatosan játszott meg, az allegro kadenciájában pedig a gyöngy-trilláival megmutatta, hogy a technikája is hatalmas. Meleg, művészi sikere volt Hubermann-nak.

A zenekar, amely bevezetőül Weber Euryanthe nyitányát játszotta el, elég jól dolgozott. Kerner mester gyönyörűen vezényelt.

d.

(*) Opera. Helyesen cselekedett az Opera igazgatósága, hogy kissé körülkérte a vidéki színházakban és alkalmat nyújt egyes tehetőségeknek arra, hogy az Opera színpadán próbálkozzanak. Így jutott Rózsa S. Lajos Temesvárról Budapestre, maga előtt látván Környeit szinte pártját ritkító sikerét. Azok az előnyök azonban, amelyek Környeiben megvannak, azokat sajnos, Rózsaiban nem találhatjuk meg. Ami Környeinek iskola szempontjából hiányzik, azt pótolja az ő csodálatosan egyenletesen kifejlődött organuma, amelylyel a mai „Carmen” előadásában is exzelált. Rózsa, a vendég, mint Escamilló erősen elmaradt mögötte. Szép, színpadi megjelenés, de egyetlen organummal, amely a mélyebb regiszterekben egészen fénytelen és csak a magasságban nyer erőt. De ez a magasság sem kellemes. Azt a nyers hangot, amelyet a természetől kapott, azt nyers modorban érvényesíti, darabosan szinte vadul. Lehet, hogy ezt csak Torreador szerepében csinálta így, de ránk azt a benyomást teszi, hogy a mi másodrendű baritonistáink közül sincs egy sem ilyen rossz,

mint ez, aki elsőrendű akar lenni. A többi szereplők közül Szamosi Elza csodálatosan genialis Carmenje és Szoyér Ilonka bájosan megjátszott és művésziül kidolgozott Mikaela-ja érdemelnek említést. A zenekar élén Márkus Dezső mesteri kézzel juttatta érvényre Bizet pompás muzsikáját.

(*) Szentgyörgyi Lenke — a Királyszínházban. Ma este a Királyszínházban Szentgyörgyi Lenke mutatkozott be az „Elvált asszony” Gonda szerepében. Temperamentumos alakításával most is, mint számtalanszor, elbűjolta a hallgatóságot. A zeufolásig megtelt nézőtér élénk ovációban részesítette a kedvelt operett-primadonnát s szünni nem akaró tapsal fejezte ki elismerését.

(*) Az Operaház játérendje. Holnap, kedden a nálunk időző török vendégek tiszteletére díszelőadás lesz az Operában; színe kerül Aida a következő szereposztással: Aida—V. Krammer Teréz, Amneris—Fodor Aranka, főpapnő—Berts Mimi, Radames—Lunardi, Amonasro—Takáts, a király—Venczell, Ramfis—Erdős, hirhozó—Ney. Az előadást Benkő Henrik karmester vezényli és Alsóegyházi Kálmán főrendező rendezi. (Rendkívüli béreltszámot XVIII. szám, rendes helyárok.) — Szerdán Stracciari Riccardo vendégfellépésével a Tévedt nőt (La traviata) adják. A vendégművész az idős Germon szerepét énekl. A kaméliás hölgy Sándor Erzsébet, Alfred pedig Arányi; a többi szerepben N. Valent Vilma, Berts Mimi, Pichler, Kornay, Hegedűs, Szendrői és Juhász működnének közre. (Évi bérelt 117. szám, fölemelt helyárok.)

(*) A Petőfi-Társaság ülése. Vasárnap délelőtt tizenegy órakor tartotta a Petőfi-Társaság a Magyar Tudományos Akadémia emeleti termében a nyári szünet után második fölölvásó-ülését. Az előzői széklet Herczeg Ferencz elnök elfoglaltsága miatt dr. Ferenczy Zoltán másodelnök töltötte be az ülést, amely iránt a társaság rendes közönsége körében ezuttal is igen nagy érdeklődés nyilvánult meg. Az elnök megnyitóbeszédében meleg szavakkal emlékezett meg Thaly Kálmánról, a társaság tiszteletbeli tagjának elhunytáról. Kéry Gyula titkár jelentései során megemlékezett a kassai Kazinczy-ünnepéről és indítványt tett, hogy a társaság üdvözlő táviratban köszöntse ünnepe alkalmából a kassai Kazinczy-kört. A titkár ezután a Petőfi-Társaság pályázatait ismertette, majd a Petőfi-ház gyűjteményének gyarapodásáról számolt be. A fölölvásó-ülés műsora mindössze három számból állott. Elsőként Szávay Gyula mutatta be egyik költeményét, azután Jászai Mari asszony szavalt, végül Zempléni Árpád Harsányi Kálmának „Harang” című költeményét mutatta be. A közönség az előadásokat tetszéssel fogadta.

(*) Török színész nálunk. A leghíresebb és legnépszerűbb török színész, Burhan Eddin bey, a jövő hónapban társulatával vendégszereplésre megy előbb Macedóniába, aztán az európai nagyvárosokba, még pedig sorrend szerint először Budapestre, aztán Bécsbe, Berlinbe és más fővárosokba. Burhan Eddin bey a külügyminisztériumnak és a nagyvezéri hivatalnak volt tisztviselője, mielőtt a színipályára lépett.

(*) Kazinczy emlékezete. A kassai Kazinczy-kör Kazinczy Ferencz születésének századik évfordulója alkalmából tegnap délelőtt a Schalkház-szálló dísztermében emlékünnepet rendezett. Az ünnepen az ország igen sok irodalmi köre képviseltette magát. Dr. Takáts Menyhért, a kör elnöke, megnyitó szavaiban üdvözölte az ünnepen megjelenteket s utána Berzeviczy Albert, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, nagyszabású ünnepi beszédet méltatta Kazinczy Ferencz irodalmi munkásságát, megrajzolta annak a kornak irodalmi és politikai hátterét, melyben föllépett s fejtegette azt a hatást, amelyet Kazinczy nagyarányú munkája a magyar nyelvi és irodalmi kifejlődésben okozott. Berzeviczy ünnepi beszédét a nagyszabású közönség lelkes tetszése kísérte s utána dr. Horváth Balázs Kazinczy kassai működését ismertette vonzó és érdekes felolvasásban. Az ünnep után megkoszorúzták Kazinczy emléktábláját s azután az ünnep közönsége bankettre gyűlt össze.

(*) Összes ülés az Akadémián. Az Akadémia ma délután dr. Berzeviczy Albert elnöklésével összes ülést tartott, amelyen dr. Balogh Jenő egyetemi tanár mondott emlékbeszédet a múlt év december havában elhunyt Brusa Emil kiiltágról. A tetszéssel fogadott emlékbeszéd után Heinrich Gusztáv főtitkár tett jelentést a folyó ügyekről. Szendrey János honvédelmi miniszteri osztálytanácsos, az Akadémia levelező tagja, a honvédelmi miniszter megbízásából bejelentette az összes ülésnek, hogy minisztere 100 darab aranyat ajánl fel egy hadtörténeti mű jutalmazására. Az összes ülés a bejelentést közönnyel vette tudomásul. A főtitkár ezután a pályázatok megbirálására kiküldött tagok névsorát mutatta be.

(*) Chrysanthemum-kiállítás a Nemzeti Szalonban. Az igazságügyi minisztérium fennhatósága alatt álló aszói javítóintézet kertészeti osztálya nagyszabású chrysanthemum-kiállítást rendez a Nemzeti Szalonban a gödöllői művésztételek tárlatá-

nak keretében. A kiállítást a sajtó képviselői 26-án délelőtt 10 órától tekinthetik meg. Az ünneplés megnyitása a kormány, fővárosi szakintézetek képviselőinek jelenlétében, 26-án, délután 5 órakor lesz. A chrysanthemum-kiállítás 27-én és 28-án lesz látható, vele együtt zárul a gödöllői kiállítás is.

(*) Hangversenyek. Schmidthauer Lajos, a kiváló magyar orgonaművész visszatért párisi tanulmányutjáról és legközelebb november 19-én Berlinben tartja önálló hangversenyét az ottani Bluthnersaalban. Gerhardt Elena egyetlen dalestélye, amelyet csütörtökön, november 4-én rendez a Royal-toromban, nagyszerű műsort állított össze. A műsoron Franz, Schumann, Schubert, Brahms és Strauss Rikárd dalai szerepelnek.

A bécsi Tonkünstlerorchester első bérlési filharmóniai hangversenyét pénteken, november 5-én rendezi Nedbal Oszkár zeneigazgatója vezényletével a Vigadóban. Előadásra kerül: Herzfeld ünnepi uvertűr, Sinigaglia: Le Baruffe chiorotte uvertűr (először). Csajkovszky 4-ik szimfónia. Wagner: A bolygó hollandi megnyitója. Minthogy a bécsiek ciklusára több, mint 1000 bérlő jelentkezett, a napi jegyek száma elég csekély.

Schmedes Pál, az új tenorművész — Schmedes Erik fivére, aki pénteken, november 12-én rendezi első dalestélyét Budapesten, a híres Siffert tanár iskolájában tanult. Először 1905-ben lépett fel Londonban és nagy sikere volt. Azóta Berlinben, Varsóban, Krisztófiában és Bécsben szerzett babérokat.

A Brüsszeli és Szevcsik vonósnegyeselek és az Oross Trio öt kamaraszerepe szóló vegyes bérlét szombaton záródik le véglegesen. November 1-én kezdődik a napi jegyek elárúsítása Brüsszeliek első hangversenyére, amely kedden, november 16-án lesz a Royalban. Jegyek Gerhardt, Tonkünstler, Schmedes és a kamaraszerepe Mery Belánál vehetők.

Vecsey — Dohnányi szonáta-estélyre, amely a „Harmonia” által hirdettet 6 kamarazene estély első hangversenye, jegyek hétfőtől kezdve bérlélen kívül is kaphatók. A november 19-én tartandó szonáta-estély műsora a következő: 1. Brahms, Szonáta d-moll 2. Beethoven, Szonáta a-dur (Kreutzer). 3. Caesár Franz, Szonáta a-dur.

A Hubermann Bronisláv iránt nyilvánult páratlan érdeklődés arra késztette a művészt, hogy mielőtt három világrészre terjedő hangversenykörútját megkezdi, egy szólóhangverseny keretében bucsuzzék közönségünkkel. A hangversenyen, mely október 30-án lesz, Spielmann Poldi zongoraművész közreműködésével, a következő művek kerülnek előadásra: 1. Brahms, Szonáta g-dur. 2. Beethoven Variation f-dur (Spielmann Poldi). 3. Csajkovszky hegedűkoncert. 4. Liszt 12-ik rapszódia (Spielmann Poldi). 5. Bizet-Sarasate, Carmen fantázia. A jegyeket a „Harmonia” árúsítja.

Vecsey Ferencz szóló hangversenyét november 10-én tartja meg. Az a nagy lelkesedés, mely páratlan művésze nálunk keltett, fokozódott mértékben veszi körül a nagy művész személyét, mely a magyar névnek a külföldön oly sok dicsőséget szerzett. Jegyek a Harmoniában kaphatók.

Popiel Mária, a fiatal hegedűművész november 20-án önálló hangversenyét ad. A művész a tavalyi zeneakadémiai hangversenyen Goldmark koncertjének előadásával élénk feltűnést keltett; jogos tehát a remény, hogy Hubay mesternek e nagylehetségi volt növendéke nevét rövid időn belül európaszerte fogják emlegetni. A jegyárúsítást a Harmonia már megkezdte.

A Wiener Konzertverein zenekarának négy hangversenyére, melyeket Löwe Ferdinand dirigál, a jegyeladás a Harmoniában folyik.

Colbertson és Kubelik. A debreczeni hangverseny-látogató közönségnek ritka művészeti esemény lesz része: valóságos művészi párbajban, amelyet Debreczen város közönsége előtt Colbertson és Kubelik hegedűművészek fognak vívni a világmesterei címért. Még október havában mindkét művész közel egymásután hangversenyét ad Debreczenben. A Kubelik hangversenye már e hó 22-én megtörtént, a Colbertsoné pedig 27-én lesz. A véletlen játéka, hogy ez a felettébb érdekes művészeti esemény éppen Debreczenben játszódik le, amelyhez Kubeliket annyi kellemes emlék köti s amelynek Kubelik polgára is. Debreczenben természetesen érthető kíváncsisággal várják most a fiatal Colbertson bemutatkozását annyival is inkább, mert Colbertson a szomszédos alföldi városokban már mindentűt a legteljesebb sikereket aratta.

Szilágyiné-Bárdossy Ilona asszony dalestélye, amely szombaton, november 13-án lesz a Pester Lloyd-teremben, a legnagyobb érdeklődés tárgyát képezi a főváros zeneértő közönsége előtt, már csak azért is, mert a művész ezuttal egy egész új szerepkörben lép a nyilvánosság elé. A kedvelt operanékesnő, aki ez alkalommal először mutatkozik be a budapesti közönségnek mint hangversenynekesnő, ezen az estén Haydn A teremtés című oratóriumának nagy áriáját, több magyar szerző legújabb műveit és Brahms, Schubert, Schumann, Wolff, Goldmark dalaitól fog énekelni.

Calvé Emma, a párisi Opera starja, akinek nagy európai művészi körútjáról már az itteni lapok is több ízben megemlékeztek, budapesti egyetlen dalestélyét november hó 10-én tartja meg a Vigadó nagytermében. Még mindnyájunk élénk emlékezetében él az a szenzációs siker, amelyet annak idején a művész legelső budapesti fellépésével aratott s amely mostani fellépése elé joggal fűzi a legteljesebb várakozást.

A kiváló bór- és lítiumos gyógyforrás.

SALVATOR

vese- és hólyagbetegségeknél, köszvényes, csukorbetegségekben és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Főraktár Budapest: SZERKUTY L. és társai.

FŐVÁROS.

(A fővárosi tanszemélyzet nagygyűlése. Abban a mozgalom ügyében, amely a főváros egész tanszemélyzete, az óvónők, tanítók és tanárok indítottak lakbérrendezésük ügyében, ma este folyt le a tanszemélyzet nagygyűlése. Az új városi közgyűlési terve ez alkalomból egészen megtelt. A nagygyűlést az előkészítő bizottság nevében Gyalokay Artur felsőkereskedelmi iskolai tanár nyitotta meg, akinek javaslatára a nagygyűlés elnökévé Székely László felsőkereskedelmi iskolai tanárt, előadóvá Volenszky Gyula polgári iskolai igazgató, jegyzővé pedig Ember Sándor tanítót választotta meg. Székely elnök megnyitójában utalt rá, hogy mennyire kétségbeesztő, mennyire türelmetlen, mennyi bajt, bánatot, gondot okoznak a mostani lakásviszonyok. A mai árak mellett a lakáspénzblő csakis külvárosi odut kaphatnak. Ilyen viszonyok között került egy táborba a főváros minden iskolafajának tanszemélyzete. — A tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után Volenszky előadó terjesztette elő a főváros tanácsához intézendő memorandum szövegét. A memorandum kifejti, hogy eleve is kizárják azokat a kívánásokat, amelyek csak a végleges fizetési rendezés és a lakbérrendezésre fognak beállni. Érzelmi momentumokat egyáltalában kirekeszt a memorandum és kizárólag csak a törvények és rendeletekre alapítja a kérését. Az óvónők számára a memorandum kíván 600—1000 korona, az elemi iskolai tanítók és tanítónők részére 800—1200 korona, az elemi iskolai igazgatóknak 1400 korona, a polgári iskolai tanárnak 1000-tól 1400-ig, a polgári iskolai igazgatóknak 1600 korona, a polgári iskoláknál magasabbfokú iskolák tanárainak 1200—1600 korona és az igazgatóknak 1800 korona évi lakbért. A nagygyűlés zajos tetszéssel fogadta a memorandumot, amelyhez dr. Bakács István a kereskedelmi iskolai tanárok nevében, Ullrich Gyula a polgári iskolai tanárok nevében, Kemény Simon a Budapesti Tanító Testület nevében és Bardócz Pál az óvónők nevében járult hozzá. Miután még elhatározta a nagygyűlés, hogy a memorandumot küldöttség útján nyújtja át a polgármesternek, a tanügyi osztály vezetőjének, a gyűlés az elnök elttetésével véget ért.

(Külön munka díjazása az adóhivatalokban. A kerületi elöljárók értekezlete a múlt év április havában előterjesztést tett a főváros tanácsához, amelyben az értekezlet kifejtette, hogy az adófőkönyvi rovincsolásokat az adóhivatalok csak a hivatalos órákon kívül, külön e célra kirendelt személyzettel tudják elintézni. Az értekezlet kérte a tanácsot, hogy e külön munkát végző személyzet részére megfelelő díjazást állapítson meg. A főváros tanácsa most értesítette Hanvai Sándor elöljárót, a kerületi elöljárók értekezletének elnökét, hogy az előterjesztést elfogadta és a főkönyvi rovincsolásokat végző személyzet díjazására 1910. évtől kezdődőleg, három éven keresztül, évenként 26.000 koronát felvett a költségvetésbe.

(A mozgóipar rendezése. A kereskedelmi miniszter adott esetekben kifolyólag harmadfokú határozatában ismételt kimondotta, hogy az ipar állandó üzleti hely nélkül, bárhol közterületen, esetleg járva-keelve, lovas vagy egyéb fogatokon is gyakorolható és csupán azt kötötte ki, hogy az ilyen mozgóipart (kereskedést) fizik kötelesek a rendőrkapitányi hivataltól rendőrhatalósági engedélyt kérni. A főváros tanácsa közölte a miniszternek ezt a leiratát az elsőfokú hatósággal és hozzátette a tanács a maga részéről, hogy a mozgóiparosok kötelesek az illetékes elöljáróktól helyfoglalási engedélyt is kérni. A kerületi elöljárók azon a nézetben vannak, hogy a miniszternek ez az álláspontja az ipartörvény intencióival nem egyeztethető össze, ellenkezik az állandó gyakorlattal és sérti az állandó iparüzési helylyel, műhelylyel, bolttal bíró, magas házbeérettel és súlyos adóval terhelt iparosok és kereskedők jogos érdekeit. A kerületi elöljárók ez okból már 1905-ben előterjesztést intéztek a tanácshoz és kérték, hogy írjon fel a tanács a miniszterhez álláspontjának megváltoztatása végett, az eddigi gyakorlatot pedig hagyja a miniszter érvényben. A kereskedelmi miniszter azonban fentartotta eredeti álláspontját. 1907-ben a kerületi elöljárók értekezlete újból kérte a kérdésnek szabályrendeleti uton való rendezését és ismételt felhívta a tanács figyelmét a főváros önkormányzati hatáskörének megővésére. A kerületi elöljárók mai értekezlete Badal Ede tanácsjegyző előadása alapján nem járult hozzá a tisztí ügyesség előterjesztéséhez, hanem fentartotta már korábban kifejtett álláspontját és elhatározta, hogy előterjesztést intéz a tanácshoz, mondja ki a közgyűlés, hogy hol, mely utcában milyen ipart lehet járva-keelve gyakorolni. Elő-

terjesztésében a kerületi elöljárók értekezlete különös figyelmébe ajánlja a tanácsnak, hogy a főváros önkormányzati jogát a rendőrhatalóság által ne engedje megsérthettni. Kéri egyúttal az értekezlet a tanácsot, hogy a főkapitánysághoz intézzen átiratot, hogy csak akkor adja meg a főkapitányság a mozgóiparosoknak a rendőrhatalósági engedélyt, ha a helyfoglalási engedélyt már megkapták.

EGYESÜLETEK.

(—) Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak. Vasárnap délelőtt Árvay Sándor elnökével küldött közgyűlést tartott a Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Szövetsége. A gyűlés rendkívül viharos lefolyású volt, mert a szövetség tagjai az ügyek vezetésével s általában a vezetőség munkálkodásával elégedetlenek. A vihar kevéssel a gyűlés megnyitása után, az évi jelentések bemutatásakor már kitört. A jelentés szerint a vezetőség, miután a Magántisztviselők Szövetsége ez év elején három alkalmazott egyesülettel fuzionált, azt a célt tűzte maga elé, hogy a törvényhozástól a magánalkalmazottak szolgálati és jogviszonyainak rendezését kérje. Minthogy azonban a parlament olyan ellenszenvet tanúsított az egyesület javaslatai iránt, amely azok kedvező elintézését eleve is kizárta, a vezetőség nem folytatta ez irányú agitációját, hanem elhatározta, hogy megvárja, míg új minisztérium veszi kezébe az ország ügyeinek vezetését. Ezenkívül is végig eredménytelenségekkel számolt be a jelentés. A róla megindult vita így a vezetőség eljárásának élesen elítélő kritikáját tartalmazta. Pfeifer Sándor főtájtár botrányos jelenetek közben visszautasította a szemrehányásokat s miután megállapította, hogy a lehetetlen egyesületi viszonyok közt nem volt kedve a munkára, támadóit zsarolóknak nevezte, akik csak személyes becsúgyuk kielégítésére törekcsenek, nem pedig az egyesületi élet felvirágoztatására és a szövetség tagjai érdekeinek előbbrevitelére. A közgyűlés közönségének egy része nyomban el is hagyta a termet, a nagyobbik része azonban, élén Horovitz Jenővel, lármásan követelte, hogy Pfeifer vonja vissza sértéseit. A főtájtár erre nem volt hajlandó s így a tanácskozást sokáig nem lehetett folytatni. Amikor a rend végre nagynehezen mégis helyreállt, az elnök bemutatta a belügyminiszter módosításait, amelyeket az alapszabályokon tett. Ezután a tisztújítás következett. A hivatalos jelöltek közül senki sem akart tisztséget vállalni, ami új izgatottságot keltett. Az elnök kétszer felfüggesztette a közgyűlést, hogy az elnökjelöllet, Horovitz Jenőt és a főtájtárjelöllet, Pfeifer Sándort, megválasztásuk elfogadására bírja, de sikertelenül: Horovitz is, Pfeifer is megmaradtak elhatározásuk mellett. Az elnök a szavazatok összeszámolása után Horovitz Jenőt mégis egyhangulag megválasztott elnöknek, Pfeifer Sándort pedig megválasztott főtájtárnak jelentette ki s berekesztette a közgyűlést, mielőtt bármelyik is nyilatkozhatott volna.

(—) A Pázmány-Egyesület vándorgyűlése. A Katolikus Irodák és Hirlapírók Orsz. Pázmány Egyesülete tegnap tartotta meg Esztergomban idei vándorgyűlést. A Katolikus Körből a Bazilikába ment a küldöttség, ahol megkoszorúzták Pázmány Péter szobrát. Ez alkalommal dr. Prohászka Ottokár püspök mondott rövid lelkes beszédet. A vándorgyűlést dr. Prohászka Ottokár nyitotta meg. Utána Szepessy László szavalt a Rákóczié szereadja című költeményét, Fruchtl Ede pedig felolvasta Tarczai György egy novelláját. Majd dr. Rott Nándor prelátnak kanonok mondott beszédet a modern szépirodalom hibáiról. Végül dr. Sziklay János szavalt el ez alkalomra írt költeményét. A matiné után a közönség eltávozott és a Pázmány Egyesület választmánya tartotta meg ülését.

(—) A Budai Műkedvelők és Testgyakorlók Köre a Buzics-féle vendéglőben színelőadást tartott, amelynek keretében színrekerült dr. Gutti Soma és Rákosi Viktor „A Sasok” című vígjátéka. A főszerepet Distinguer Ernő és Magera Annus játszották kedvességgel. Jól voltak még Lola színésznőnk szerepében Distinguer Józsa és Pakics szerepében Hermann Richárd.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A Magyar Jogászegylet diszgyűlése. A Magyar Jogászegylet vasárnap délelőtt tartotta meg évnívító diszgyűlést, amelyen szokás szerint jogáséletünk színe-java megjelent. Az ülést Beck Hugó kuriai tanácselnök nyitotta meg a jogászegylet dísztermét zsufolásig megtöltő közönség jelenlétében. Az ünnepi beszédet dr. Baumgarten korona-ügyész helyettes tartotta a büntetőjog újabb irányairól. Előre bocsátotta, hogy az „új büntetőjog” elnevezés alatt jelenleg is még ugyanazt értik, mint 25 évvel ezelőtt, amikor először tárult fel Olaszországban a büntetőjog új látóhatára. Akkor is, most is még a „jövő” büntetőjogát értik az „új” büntetőjog alatt. Az előadó a haladás lassúságát és a gyakorlati érvényesülés késedelemét annak tulajdonítja, hogy ama két eszmeáramlat között, amelyeknek kifejezője a modern reformmozgalom, az egyik: a materialisztikus világfelfogás, időközben erejéből és táborából vesztett, míg a másik: a szocializmus még megállja a helyét a közvéleményben. Az előadó kimutatta, hogy más a természet rendje és más az életviszonyok törvényes szabályozása és hogy a szocialisztikus felfogás a büntetés nemének és mértékének meghatározásánál egyoldaluan csak a társadalom érdekeit szolgálja és figyelemre nem méltatja az egyén erkölcsi felelősségét a büntetés természetéről és az egyén jogkörét az állammal szemben. A társadalom csak a hasznosat és célszerűt nézi a büntetésben is, holott az egyén igazságérzetének megvalósítását keresi a büntetésben. A közönség mindvégig élénk érdeklődéssel kísérte és zajos tetszéssel honorálta az előadó tartalmas és érdekes fejtegetéseit.

§ A Haverda-ügy főtárgyalása. November hó 1. napján kezdődött meg a szabadkai kir. törvényszék, mint esküdtbírósg gyilkosság büntetőjogú vádolt Jánosy Aladár és társai bűnügyének főtárgyalását. Az esküdtbírósg elnöke Salánky József törvényszéki bíró. Mint szavazó bírák dr. Balogh Béla és Masa János dr. vesznek részt az ítélő tanácsban. Az esküdtszék tagjait a következő szabadkai polgárokból fogják megalakítani: Abrascics Mihály bádógos, Kunszabó Mihály sütő, Kudlik Ádám hangszerkereskedő, Mikuska Lukács kereskedő, Morkovics Félix vendéglős, Bölcsey Lajos tanár, dr. Scheffer Adorján ügyvéd, Prokesch Ignác tanár, dr. Vermes Lajos földbirtokos, Csajkás Mihály tanár, Malagurszky Albert bankhivatalnok, Predanovics István bankhivatalnok, Szenderovics Alajos földbirtokos, Turzay István szabó, Vincze János földbirtokos, Turzó Pál cipész, Dulics Gergely földbirtokos, Meznerics Ferenc igazgató, dr. Regényi Gábor földbirtokos, Tomascics Mihály fodrász, Gábray Károly földbirtokos, Veréb Antal kereskedő (Bajmok), Szakács Mátyas kereskedő (Bajmok), Birkás József földbirtokos, Sturez Béla fodrász, Mérey Ágoston tanár, Merczweiller Antal földbirtokos, Magyar Imre földbirtokos, Ulrich László vaskereskedő, Somogyi Gyula kereskedő. A közhangulat városszerte Haverda Mariska mellett van. A tegnapi napon megérkeztek Szabadkára Haverda Mariska és Vojtha Antal védői, dr. Bródy Ernő és dr. Lengyel Zoltán ügyvédek. A két védő nyomban felkereste dr. Salánky József főtárgyalási elnököt s engedélyt kértek tőle, hogy védeceikkel beszélhessenek. A hétfőn kezdődő főtárgyalás első napján az elnök megalakítja az esküdtszéket, kihallgatja a vádlottakat az általános kérdésekre, aztán pedig tekintettel az ünnepi napra s a szabadkaiak vallásos érzületére, a tárgyalást a következő napra halasztja el. A második tárgyalási napon a vádirat rendelkező részének ismertetése után a vádlottak kihallgatása kezdődik. Ez körülbelül két-három napot vesz igénybe. Ezután következnek a tanúk, akik folytatódólagosan

TÉLIKABÁT 35,

selyem
vagy
angol
béléssel

45,

prima ölt.
vagy
átmeneti
kabát

30 frt.

Caakis mérték
szerint, első-
rangú kivitel-
ben

Angol késpénzrendszerű
uriszabótermek
ZÉLINGER SAMU
Budapest, IV. ker., Belvaros

Magyar-u. 3., I. em. Kossuth Lajos-
utca mellett. — Telefon 116—59.

vannak
ügyben
kerül c

§
néhány
szül. S
Frenkl
vénytar
ezer ko
könyvet
tott vez
lontés
házába.
hallgat
hallgat
sikkaszt
uzora
lati fo
állandó
gyanu
tett. A
modást

Ha
hogy vé
tőségü
Meg is
mert a
kedvenc
Stossvog
lyeztek,
bam hat
mert a

volt ver
helyre t
számban
gadat m
támadás
díj más
kap legh
Stossvog
el a star
mában S
igyekezn
halad a
tome elő
követ, h
Balaton,
Theodor

Rés:
I. B
1000 mé
kg. (Bu
51½ kg.
cretion
hoszsal
Tot.: 10

II.
méter. 1
(Bullock
kg. (Jan
kg. (Izn
gartner)
ganó (M
(Pretzne
Berry (C
wood), 1
egy hosz
Tot.: 10

III.
1800 mé
kg. (Mil
tart 57½
Palma 5
nom (V
szal har
IV.
1300 mé

Sz
bril

vannak beidézve különböző napokra. A szenzációs ügyben verdikt és ítélethozatalra egy hét múlva kerül csak a sor.

§ A letartóztatott vezérigazgató. A rendőrség néhány nappal ezelőtt özvegy Gálgóczy Istvánné szül. Surányi Ilona feljelentésére letartóztatta Frenkl Ernőt, a pesti mezőgazdasági bank részvénytársaság vezérigazgatóját, mert az átvett 50 ezer koronás szatmármezei takarékpénztári betétkönyvet elcsikkasztotta. A rendőrség a letartóztatott vezérigazgatót, aki ellen időközben több följelentés is érkezett, átkísértette az ügyészség fogházába. Dr. Kovács soros vizsgálóbíró ma délelőtt hallgatta ki a letartóztatott vezérigazgatót. A kihallgatás után a vizsgálóbíró Frenkl ellen csalás, sikasztás és magánokirathamítás büntető és uzsora vétségéért elrendelte a vizsgálatot a vizsgálati fogsággal együtt, mert Frenkl Ernőnek állandó lakása és foglalkozása nincs és mert alapos gyanu merült fel arra is, hogy szökési kísérleteket tett. A letartóztatás ellen Frenkl Ernő felfolyamodást jelentett be a törvényszék vádtanácsához.

SPORT.

Bécsi versenyek.

— Hatodik nap. —

Hatalmas közönség tolongott a Freudenauban, hogy végignéze az év utolsó nagyobb sportjelentőségű versenyének: az *Ausztria-díjnak* lefolyását. Még is érdemelte az értékes díj a nagy érdeklődést, mert a legszebb versenyek egyike volt. Határozott kedvencz 1¼ réával Icy Wind lett, mellette csak Stossvogelt fogadták s ami pénzt győzelmére elhelyeztek, javarészt a németek részéről történt. Azonban hatalmas meglepetéssel ért véget a verseny, mert a főkedvencz egyáltalán egy pillanatra sem volt versenyben, míg Stossvogel csak a harmadik helyre tudott felvergődni. A győzelmet a nagy számban jelenlevő magyarok örömeire *Rascal* ragadta magához, igen könnyen verve vissza *Fantome* támadását, mely már harmadizben lett az Ausztria-díj másodikja. A verseny lefolyása ez: Theodora kap leghamarabb lábra és vezet Regina, Rascal és Stossvogel előtt. Icy Wind nagyon rosszul került el a starttól. A táv előtt Rascal került az élre, nyomában Stossvogel. A távnál *Fantome* és Taranto igyekeznek a vezetőt beérni, de Rascal könnyen halad a cél felé s két hosszal marad győztes *Fantome* előtt, melyet két és fél hosszal Stossvogel követ, háromnegyed hosszal Taranto előtt, melyet Balaton, Icy Wind, Regina, Szózat, Dicső, Theodora sorrend követett.

Részletes eredmény a következők:

I. Kétévesek versenye. Díj 3000 korona. Táv. 1000 méter. 1. Graditzi ménes sk *Abendluft* 50 kg. (Bullock). 2. Br. Springer G. pm *Granville* 51½ kg. (Pretzner). 3. Hg. Hohenlohe pk *Indiscretion* 50 kg. (Baumgartner). Feltartva két hosszal nyerve, két és fél hosszal harmadik. Tot.: 10:12.

II. Handicap. Díj 3000 korona. Táv. 1200 méter. 1. Gr. Lamberg H. 3é sk *Krikerl* 56 kg. (Bullock). 2. Rohonczy G. 4é pk *Belle Reine* 59½ kg. (Janek). 3. Mautner V. 3é sm *Fortunatus* 42 kg. (Izményi). Futottak még: Hanna (Baumgartner), Barsay (Dyck), Kamp (Krouzil), Viganó (Miles), Zöld Marci (Heidt), Lord Darcy (Pretzner), Academie (Cockeram), Autumn Berry (Blades), Reine (Gulyás), Arno (Broadwood), Livtsu (Vivian), Nóta (Jones). Biztosan egy hosszal nyerve, egy és fél hosszal harmadik. Tot.: 10:60, 20:102, 55, 102.

III. Marcheggi díj. Díj 5000 korona. Táv. 1600 méter. 1. Egyedi L. 3é stpk *Sympathy* 53½ kg. (Miles). 1. Jankovich B. Gy. 4é pm *Vansittart* 57½ kg. (Janek). 3. Mautner V. 4é sk *Palma* 59 kg. (Carslake). Futott még: Dinom Dá- nom (Vivan). Holtversenyben nyerve, egy hosszal harmadik. Tot.: 10:19 és 8, 20:26, 23.

IV. Austria díj. Díj 100.000 korona. Táv. 1300 méter. 1. Gr. Teleki L. 2é pm *Rascal* 54½

kg. (Carslake). 2. Egyedi L. 4é sm *Fantome* 64 kg. (Miles). 3. Graditzi ménes 3é sm *Stossvogel* 62½ kg. (Bullock). 4. Br. Harkányi J. 2é pm *Taranto* 51 kg. (Pretzner). Futottak még: Dicső (Janek), Balaton (Baumgartner), Icy Wind (Hewitt), Theodora (Jones), Szózat (Cockeram), Regina (Blades). Könnyen két hosszal nyerve, háromnegyed hosszal harmadik. Tot.: 10:83, 20:50, 67, 38.

V. Praterkai handicap. Díj 5000 korona. Táv. 2400 méter. 1. Petanovits J. 4é pher *Tepper* 59½ kg. (Janek). 2. Egyedi L. 3é pm *Verőfény* 49 kg. (Schersin). 3. Gr. Festetich T. 6é sm *Meglio* 59½ kg. (Baumgartner). Futottak még: Varáz (Miles), Dorain Gray (Cockeram), Beeskereki (Dyck), Ténsasszony (Pretzner), Tengelic (Carslake), Lanzendorf (Blades), Jasna Panui (Bullock), Boeskö (Broadwood). Küzdelem után nyakhosszal nyerve, három hosszal harmadik. Tot.: 10:37, 20:33, 59, 76.

VI. Bécsi nagy őszi akadályverseny. Díj 10.000 korona. Táv. 6400 méter. 1. Egyedi L. 4é sm *Pipacs* 60 kg. (Dillon). 2. Reisman G. 4é pm *Vyander* (61 kg. (Slinn)). 3. Fay Halász G. 4é pk *Venus* 66 kg. (Fries). 3. Br. Rothschild A. 4é stpm *Armand* 61 kg. (Csompóra). Futott még: Rodostó (Fejes). Biztosan egy hosszal nyerve, egy hosszal holtverseny. Tot.: 10:47, 20:55, 74.

VII. Kétévesek handicapja. Díj 3000 korona. Táv. 1000 méter. 1. Droher A. sher *Ammergau* 54½ kg. (Carslake). 2. Egyedi L. pm *Whisky* 52 kg. (Miles). 3. Zangen I. pk *Vielleicht* 49½ kg. (Guttman). Futottak még: Ljubljana (Krouzil), Osman (Fries), Gyémánt (Gulyás), Tolero (Baumgartner), Black Girl (Vivan), Ganymede (Cockeram), Hajmáskér (Pretzner), Galloway (Jones), Carafa (Heidt), Whisky (Miles), My premiere (Broadwood), Hedjira (Bullock), Vielleicht (Guttman), Viránka (Schersin), Moonlight (Smutny), Lárifári (Peschka). Könnyen egy hosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 10:51, 20:48, 36, 74.

— Hetedik nap. —

Még a középezt is alig megütő programot állított össze a bécsi Jockey Club a hetedik napra. Handicapok és eladóversenyek dominálják a napot s a legjobban az 5000 koronás *Stadtbahn-handicap* van díjazva, melynek 900 méterön kétévesek veltik fel a küzdelmet. Népes mezőnyre van benne kilátás s a sikerült súlyelosztás nagyon nehéz helyzetet teremt akkor, midőn arról van szó, hogy a nyert megállapítsuk. Legjobban még *Oboe*-ban bizunk, melynek a rövid táv teljesen megfelel. Nagy chance-al indul *Ikkal* és *Mindenkém* is. A meglepetés lova *Alfa* lehet.

Jelöltjeink:

- I. Paff—Anecdote—Aszár.
- II. Magnus Gubernator—Bankó.
- III. Belle Reine—Reine—Sepoy.
- IV. Oboe—Mindenkém—Ikkal.
- V. Gyöngyössi—Maffia—Lanzendorf.
- VI. Rubberneck—Annexion—Minek.
- VII. Rengeleg—Perkátá.

Budapesti ügető-versenyek.

— Ötödik nap. —

A kellemes őszi délutánon nagyszámu közönség rándult ki az ügető-versenypályára, úgy, hogy csak egy roskadoztak a tribünök a sokaságtól. És meg is érdemelte a program ezt a nagy érdeklődést, mert a legizgatóbb küzdelmekben gyönyörködhetek majdnem minden futamban. A napot megnyitó *Ercsi-díj* nyertőjét, *Regentet* diszkvalifikálták tisztátalan ügetés miatt s nyertőnek a másodiknak beérkezett *Bussy Beat* tették meg. A *Soroksári díjban* öt ló startolt s gyönyörű finishel ért véget, amennyiben a három helyezett csak fej-fej választotta el egymástól. Győztes *Countesse Caid* lett *Liselotte* előtt, melynek egész uton rossz pozíciója volt s csak az utolsó métereken tudott felzárkózni. Harmadik *Jubilar*.

Részletes eredmény a következők:

I. Eresii díj. Díj 1700 korona. 1. Tótmegyeri ménes sk *Busy Bee* (Schutz). 2. Zwerenz (Potzi).

3. Fluss Royal (Tappan). Futottak még: *Czanko*, *Regent* (disqu.). Tot.: 10:62, 20:54, 38.

I. Ozerai díj. Díj 1700 korona. 1. Wanko L. 4é sher *Karneval* (Miller). 2. Ella (Keefe). 3. Wanda (tulajd.). 3. Kedvencz (Ryerson). Futottak még: *Astarte*, *Varázsfuvola*, *Adi*, *Lord Lancelot*, *Pogány*, *Tingl Tangl*, *Sir Potential*, *Disciplin*. Tot.: 10:94, 20:69, 47, 41, 34.

III. Soroksári díj. Díj 4000 korona. 1. Mr. Dollár 7é pk *Countesse Caid* (Wachtler). 2. *Liselotte* (Switzer). 3. *Jubilar* (Ryerson). Futottak még: *Glenwood M.*, *Rabló*. Tot.: 10:98, 20:65, 40.

IV. Potential díj. Díj 2400 korona. 1. Hauser L. 3é pk *Flieg' davon* (Tappan). 2. *Fatime* (Ryerson). 3. *Geisha* (Albrecht). Futottak még: *Dalia*, *Pumi*. Tot.: 10:15, 20:25, 28.

V. Handicap. Díj 2000 korona. 1. Wolai ménes 7é stpm *Botha* (Keefe). 2. *Laurienne* (tulajd.). 3. *Amazone* (Bodimer). Futottak még: *Demokrat*, *Liebling*, *Junta*, *Trick*, *Mágnás*, *Gyimes*, *Tutti frutti*, *Dongó B.*, *Demission*. Tot.: 10:86, 20:53, 82, 86.

VI. Kettesfogatu urkocsisverseny. Díj 3000 korona. 1. Mr. Oscar Eljen — *Wachtelkönig* (Wachtler). 2. *Baba* — *Spullerin* (Bernrieder). 3. *Maba C.* — *Fruska* (tulajd.). Futottak még: *Dunczi* — *Ladysmith*, *Pajkos* — *Fodrász*, *Filou* — *Adele K.*, *Doily* — *Ebes*, *Szárca* — *Lédér*, *Síralmas* — *Bravo*, *Betyár* — *Asan*, *Krampus* — *Zavieja*. Tot.: 10:20, 20:31, 51, 113.

VII. Kettesfogatu bérkocsisverseny. Díj 600 korona. 1. *Beer A. Kaczér* — *Atleth*. 2. *Sibi* — *Szultán*. 3. *Eldorado* — *Hesba*. Futottak még: *Fergeteg* — *Bolygó*, *Ideal* — *Mérges*, *Tiszaháti* — *Papsajt*. Tot.: 10:31, 20:25, 26.

— Hatodik nap. —

A nap főszámaként az idén első ízben kiírt *St. Leger* szerepel, melyben a propozíciók szerint négyéves belföldi ügetők vehetnek részt. Első alkalommal csak öt lovat látunk benevezve, de ezek mindegyike jó képességgel bír s így érdekes végküzdelemre van kilátásunk. Mi részünkről a folytonosan javuló *Fereno* mellé állunk *Fanny* előtt.

Nagyon jó dolognak látszik a *Nemzetközi handicap* nagy nevezési listájával. Képviselet van benne a klasszis is, de azért nem éppen könnyű a helyzetük a gyöngébb képességekkel szemben, mert a térhátrányok hajszálynira kiegyenlítik a chance-okat s így teljesen nyitnak mondhatjuk a verseny sorsát. Némi előnyt még *Hugó*, *Gayton L.*, *Inn*, *Brigadier*, *Botha*, *Liselotte* számára állapítunk meg. Szorosabb választás után *Liselotte* várjuk elsőnek *Hugó* előtt, harmadsorban *Inn* a jelöltünk.

Jelöltjeink:

- I. Flóra—Gábor—Zwerenz.
- II. Ekehó—Onyx—Flower.
- III. Liselotte—Hugó—Inn.
- IV. Fereno—Fanny.
- V. Kedvencz—Trick—Lucza.
- VI. Sennyey I. fog.—Baba—Sárca P.

(A vasárnapi mérkőzések. I. oszt. bajnokságok. FTC—MTK 3:2. Két legjobb csapatunk találkozása közel 4000 főre tehető közönséget vonzott ki a csömöri-uti pályára. Sajnos a mérkőzés nem volt olyan, mint amilyent méltán elvárhattunk két kiváló csapatunktól. Hibáztatnunk kell első sorban a bírót, hogy késő kezdte meg a játékot és nem volt elég erélyes, különösen pedig pártatlan a durváskodó játékosokkal szemben. De hibásak a csapatok kapitányai és vezetői is, hogy nem elég erélyesek azokkal szemben, akik durvaságokra hajlandók. Az FTC nem teljes csapatával állott ki, mind a mellett biztos győzelmet aratott.

BTC—Ujpest 2:1. Az ujbpesti pályán heves küzdelem után győzött a BTC. Az első félidőben Ujpest, a másodikban a BTC. volt jobb.

NSC—BAK 2:1. A teljesen egyenrangú csapatok közül a nagyobb ambícióval és kitartással dolgozó Nemzeti SC aratott jól megérdemelt győzelmet.

II. osztályu bajnokság. „33” FC—FSC 2:0 (2:0). A „33”-asok biztosan nyerik a mérkőzést. — MAFC—BEAC 3:1 (1:0). — URAK—KAOE. 2:0 (2:0).

Szén, kokszt, téli fűtéshez
briket és antracit

a pontos szállítás érdekében későbbi határidőkre már most rendelendő.
Telefon: 75-26, 86-27. { 164 Interurban.

Radnay Károly
Budapest, Váci-körút 78. sz.
Sürgőnyczim: ANTRACIT Budapest.

III. oszt. bajnokság. ETC-SKK 1:0. — BLIE-VAC 3:2. Egyetértés-Vasutas 3:0. Litogr. — Gutenberg 10:0. — Soproni vándordij. Typ. SC — III. ker. TVE 3:1 (0:0).

Barátságos matchek: MAC-TTC 3:1 (2:1). A MAC-nak ez az első győzelme az őszi szezonban, a csapat fokozatos haladásának a bizonyítéka. — Csepesi AC-Erzsébetf. TC 5:0.

Vidéki mérkőzés. Győr: Egyetértés-Grazer Sportvereingung 4:1 (2:1).

Törökvis Sport Egylet — Wiener Athletiksport Club 3:3 (1:0). Tegnap délután játszott óriási közönség előtt a Törökvis SE csapata másodszer Bécsben és eldöntetlenül kiúszta meg Bécs legjobb csapatával, a WAC-al. A magyarok fair szép játékkal a bécsi közönség tetszését is kivívták. Az első félidőben TSE pompás játéka után a 13. percben Nyilas a vezető goalt rugja, míg a bécsiek támadásait Dürr magyar kapus pompásan védi. A II. félidő első husz percében a WAC. fokozott iramban dolgozva, egymás után három goalt rug. Ezután folyton a magyarok támadnak és a 33. percben Nyilas a második és a 41. percben Kaufmann a kiegyenlítő goalt rugja. A szép és érdekes matchet Wright (Anglia) jól vezette. — WSC-Cricketter 3:0 (2:0). I. Vienna-Flordisdorf 1:1. Rapid-Viktoria 7:2. Germánia-Slovan 3:0.

() Athletikai viadal Pozsonyban. A pozsonyi tornaegyesület tegnap délután országos atletikai viadalt rendezett, melyen a fővárosi atleták legjava is részt vett. A kitűnően sikerült viadalon Mudin Imre (MAC.) a magyar gerelyvetés, Rácz Vilmos (BEAC.) pedig a 200 méteres gátfutás rekordját javította meg. A részletes eredmények következők:

60 yardos ifjúsági síkfutás: 1. Ondrus István (MTK.) 7 mp., második Mayer (WAC.), harmadik Kosa (BTC.). — Távolugrás: első ifj. Kosa (BTC.) 6.07 méter, második Sponer (WAC.). — Ifjúsági nyújtóverseny: első Geleta (PTE.). — 100 méteres junior síkfutás: első Schmiedt (PTE.) 12.2 mp., második Mayer (WAC.), harmadik Rácz II. (BEAC.). — Svédgerelyvetés, junior: első Csallóczy (BBTE.) 46.20 méter, második Szigó (PTE.) 46.18 méter, harmadik Jolbey (BEAC.) 44.58 méter. — Diszkoszvetés, junior: első Csutak (PTE.) 34.81 méter, második Szeles (PTE.) 33.44 méter, harmadik Barta (PTE.) 31.76 méter. — Korlát, junior: első Zibselberger (BBTE.), második Kozák (PTE.). — 800 méteres síkfutás (vidéki): első Fazinek (PTE.) 2 perc 10.2 mp., második Gantal, harmadik Sponer. — 100 méteres síkfutás: első Rácz V. (BEAC.) 11.2 mp., második Wiesner (BEAC.), harmadik Weininger (WAC.). — Magasugrás: első Ludinszky L. (BBTE.) 1.68 méter, második Mudin II. (MAC.) 1.65 méter, harmadik Weininger (WAC.) és Nyilas. — Súlydobás: első Mudin II. (MAC.) 12.50 méter, második Kóczán (BTC.) 12.14 méter, harmadik Schiller (BBTE.) 11.94 méter. — Magyar gerelyvetés, pozsonyi bajnokság: első Mudin II. (MAC.) 40.51 méter (orz. rekord), második Lunzer (PTE.) 39.21 méter, harmadik Kóczán (BTC.) 39.19 méter. — Távolugrás: első Hollis Ö. (MTK.) 6.40 méter, második Salpert (Brünn) 6.33 méter, harmadik Kell Kornel (BEAC.) 6.32 méter. — 400 méteres síkfutás: első Wiesner Frigyes (BEAC.) 52.2 mp., második Jolbey (BEAC.). — 200 méteres gátfutás, pozsonyi bajnokság: első Rácz V. (BEAC.) 27.8 mp., második Kovács (BBTE.). — Nyújtó: első Erdődy (BBTE.). — Diszkoszvetés: első Luntzer Gy. (PTE.) 39.68 méter, második Mudin II. (MAC.) 39.20 méter, harmadik David. — Négyezer 100 méteres staféta: első (BEAC.) 47.2 mp., második (WAC.). — 3000 méteres síkfutás: első Kwieton (WAC.) 9.39 mp., második Kresovitz.

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE

Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24., I. em. Lift

Telefon 102-39.

Gyógytényezők:
Finson-féle lámpa fürdők szívbarj és veredényelmeszedés ellen.
Elektromágneses gyógyítás
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényrel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.

Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthénia, hystéria).
Idegyengességi állapotok.
Almatlanság, Fejfájás.
Hüdesek (Paralysis).
Idegfájdalmak, Idegzsibbak (Neuralgiák, ischiás).
Gerincvelő-sorvadás (Tabes).
Szívbetegségek.
Veredényelmeszedés, Köszvény és csusz, reuma, Izületi és csontbajok.
Székrekedés, Daganatok.
Anyagserebajok (Elhízó cukorbetegség, vérértékesítés)
Bőr-bajok. Bőrviszketeg.
Lupus.
Hajhullás, kopaszág.
Szörtelenítés (nőknél az arcon).
Aranyeres csomók.

— Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. —
Kezelés egész napon át. Kivántra prospektus

KÖZGAZDASÁG.

Vámkonferencia Németországgal.

Budapest, október 25.

A magyar kiviteli kereskedelem szempontjából nagy jelentőséggel bír a Németországgal kötött kereskedelmi szerződésünk, amely lehetővé teszi a magyar ipari és mezőgazdasági termékeknek a német birodalomban való térhódítását. Ez a kereskedelmi szerződés azonban némely tekintetben nem elégítette ki a hozzá fűzött várakozást. Ellentétek merültek fel a szerződő három fél: Magyarország, Ausztria és Németország között egyrészt az áruk bevitelére, másrészt a német cikkek kivitelére körül. Az ellentétek elsimítása érdekében jegyzék-váltás folyt a három érdekelt kormány között. Minthogy azonban a jegyzék-váltás nem vezetett eredményre, közös tanácskozások tartását határozták el. Ezek a tanácskozások vannak hivatva a részletkérdések tisztázására, tehát érthető az az érdeklődés, amelyet a magyar közgazdasági világ a tanácskozások iránt tanúsít. Az osztrák kormány a múlt héten tárgyalta a német delegálttal s most Budapesten folytatják a kereskedelemügyi minisztériumban a külügyminisztérium képviselőjének vezetésével. A magyar kiviteli érdekek szempontjából nagyon kívánatos a békés megoldás, amely Németországba irányuló exportunk biztos és akadálytalan fejlődését teszi lehetővé.

A vámtanácskozás lefolyásáról az alábbiakban számolunk be:

Az értekezlet tagjai.

Az értekezlet tagjai német részről dr. v. Koerner valóságos belső titkos tanácsos, külügyminisztériumi igazgató, a német delegáció elnöke, Stroock-Hammern valóságos követségi tanácsos, dr. v. Schonebeck, Meuschel, Lusensky titkos főkormánytanácsosok, Falkenhausen titkos kormánytanácsos, lovag v. Kohl miniszteri tanácsos, Haertig titkos tanácsos, dr. v. Loehr titkos követségi tanácsos, Scharmer titkos kormánytanácsos, dr. Hesse titkos kormánytanácsos, dr. Vogel és dr. Vollmer főkormánytanácsosok, dr. Edelman tanár, egészségügyi főtanácsos. Ezenkívül részt vesznek a tanácskozásokban báró Schoen külügyminiszteri attasé, dr. Ostertag tanár, titkos kormánytanácsos és Findeke titkár.

Osztrák részről tagok: Riedl és Zaleski osztályfőnökök, báró Baumgartner, lovag Wimmer-Walpur, Mühlvenzl, Seidler és Binder miniszteri tanácsosok, Schüller, báró Onobloch, Melchar, Grabmayr, Kretschmer, Vetter és gróf Zedtwitz osztálytanácsosok, Mörth, lovag Limbeck, Bazant miniszteri és Christ helytartósági titkárok, valamint Allmayer-Beck miniszteri segédtitkár.

Magyar részről: Lers. Róth, Dobokay, Péchy és Marschalkó miniszteri tanácsosok, Hutvra udvari tanácsos, Neumann, Edvi Illés, Hoór és Györy miniszteri osztálytanácsosok, Dietrich, Huszár és Fest miniszteri titkárok, Gerster ipari főfelügyelő, Malý műszaki tanácsos, Kunosi miniszteri fogalmazó, Kramsky fővegyész, Vutskits pénzügyi tanácsos és Rulf állatorvos.

A tanácskozás.

A kereskedelemügyi minisztériumban Sztéryni József államtitkár elnöklésével ma délután tartották meg Magyarország, Ausztria és Németország képviselői az első vámtanácskozást. Az ülést Sztéryni József államtitkár nyitotta meg. Üdvözölte Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter nevében elsősorban a német, majd az osztrák kormány képviselőit. A kereskedelemügyi miniszter és a kormány örömeinek adott kifejezést afelett, hogy Németország képviselői Budapesten jelenlétét és tolmácsolta a kereskedelemügyi miniszter sajnálatát, hogy betegsége miatt nem jelenhetik meg az ülésen. Az üdvözlésre a németek részéről v. Koerner dr. valóságos belső titkos tanácsos, a német delegáció főnöke válaszolt. A tanácskozás ma délután 6 órakor ért véget; holnap délelőtt és délután egész nap folytatják a tanácskozást.

Ma este hat órakor az Országon Kaszinóban a németek tiszteletére ebéd volt, amelyen Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztert Sztéryni József államtitkár képviselte. Az ebéden Sztéryni József államtitkár német nyelvű beszédében a gyengélkedő miniszterének, Kossuth Ferencnek üdvözlését tolmácsolta és a német és osztrák vendégek egészségére üritette poharát. Hörner, titkos taná-

csos köszönte meg az üdvözlést úgy a miniszter mint az államtitkár részéről. Örömmel jöttek Magyarországra a berliniek, hogy a német birodalom minden rétegében a magyarok iránt érzett mély tiszteletet és rokonszenvet külsőleg is kifejezésre juttassa. Annak a reményének ad kifejezést, hogy az összes tárgyaló felek részéről fennálló kölcsönös jóindulat és nagyrabecsülés mellett a tárgyalás hamarabb teljesen kielégítő eredményre fog vezetni.

Gróf Szápáry Pál petroleum-telepe. Megemlékeztünk már arról az érdekes esetről, hogy gróf Szápáry Pál kisunyomi birtoán gazdag petroleumforrásokat fedeztek fel. A vállalkozó szellemű gróf a meglepő petroleumnyomok alapján hozzálátott a kutatási munkálatokhoz s mint most értesülünk, a kutatások jó eredménnyel jártak. Gróf Szápáry Pál ezek alapján megbízást adott magyar szakférfiaknak, hogy a kisunyomi petroleumtelep terveit a legelővidéki időn belül készítsék el.

Uj czukorkagyár részvénytársaság. Felső Dél-magyarországi Gőzcsukorka- és Csokoládégyár R.-T. cég alatt Temesvárott új vállalat alakult 200.000 korona alaptőkével.

Miből épít palotát a katonai biztosító társaság. Lapunk legutolsó számában megírtuk, hogy az Első biztosító intézet katonai szolgálat esetére m. sz. megvásárolta a Váci-körút és a Marokkói-utca sarkán levő egyemeletes házat, amelyet lebontat, s helyére nagyszabású palotát épít. A házat, telekkel együtt 1.200.000 koronáért vette meg a társaság, s így, ha tekintetbe vesszük, hogy az egész terület 300 négyszögöl, akkor megállapíthatjuk, miszerint négyszögölenként 4000 koronát fizetett érte. A biztosító társaság egész alaptőkéje 200.000 korona, most tehát felmerül az a kérdés, vajjon megengedhető-e, hogy egy 200.000 koronás szövetkezet a díjtartalékból, melyek tehát a biztosítottak tulajdonát képezik, milliókat fektessen oly ingatlanba, amely nem jövedelmezhet a legjobb esetben sem 2—3 százaléknál többet. A katonai biztosító társaság ugyanis 1908-ik évi mérlege szerint az összes biztosítéki alapjai szerint 20 millió koronára rugtak. A tőkebefektetések bruttó-jövedelme 965.000 K volt, tehát a tőkebefektetése 4.82 százalékos jövedelmezett, ami kétségtelenül igen kedvező kamatozás. Egyéb jövedelmei is 88.980 K-t tettek ki. Mégis az 1908. évi üzleti felelőse az előző évről áthozott 64.500 K-val együtt is csak 96.000 K volt, vagyis a múlt évi tiszta jövedelme csak 31.500 K-t tett ki. Ha már most az 1.200.000 koronás telken csak 1.800.000 K-s épület emel, akkor a 3 milliós épület a legkedvezőbb esetben sem hozhat 3 százalékos, tehát alapjainak jövedelme legkevesebb 54.600 K-val hanyatlík, vagyis jóval többel, mint amennyi a múlt évi egész tiszta jövedelme volt.

Uj pénzintézet a vidéken. Csorvási Gazdasági Bank R.-T. cég alatt Csorváson új pénzintézet alakult 100.000 korona alaptőkével. Az intézet elnöke Prág Lajos, vezérigazgatója Elekes József lett.

A Krassói Erdőipar R.-T. vesztesége. A Krassói erdőipar részvénytársaság ma hozta nyilvánosságra az elmúlt évről szóló mérlegét. A mérleg, szemben az előző évi eredményekkel, kedvezőtlen, amennyiben veszteséget mutat ki. A veszteség igaz, hogy mindössze csak 4700 korona, azonban ha tekintetbe vesszük, hogy 1906-ban 138.489.1907-ben pedig — éppen a legkedvezőtlenebb áprach idejében — 134.944 korona tiszta nyereséget tudott elérni a két millió korona alaptőke mellett, akkor érthető, hogy a részvényesek érdeklődni fognak aziránt, mi okozta ezt a veszteséget akkor, mikor a viszonyok a faiparban a múlt évben sokkal kedvezőbbek voltak, mint 1906-ban, avagy 1907-ben.

Sorsolás. A Magyar Jelzálog-Hitelbank 4½ százalékos forint értékű zálogleveleinek tervszerű évi kisorsolása az október 31-ére eső vasárnap miatt már egy nappal előbb, vagyis október 30-án d. e. 10 órakor fog a bank sorsolási termében megtartani.

Egy világvárosi szálloda Budapesten. Megírtuk, hogy a Carlton szálloda r. t. egyesülve a londoni Ritz Company társasággal, gróf Szápáry Pál kezdeményezésére megvette a Dunapart és az Eötvös-tér sarkán fekvő egyemeletes épületet a

Magyar I...
hogy otta...
részvényt...
pokban m...
uj szállod...
deltetésén...
toronyi f...
megbízva...
ház me...
3,180.000

A szo...
a télen el...
két kompa...
különösen...
zen ment...
nok várm...
az elpuszt...
fölpítelek...
nizster m...
gának jog...
értőleg el...
nyilvános...
szólókai...
szét a rég...
nizster az...
hozzáfog...
alacsony...
kálátok s...
Komor A...
lamépítés...
mivelésüg...
robbantás...
szakember...
riumnak v...
alatti rob...
kedelemüg...
tették fe...

A Ha...
A Hazai...
ütött háb...
szakadni...
nak idején...
sági tago...
latot töm...
sodorták...
a nemrég...
lösségre a...
egyik rész...
nyújtott b...
csendesedt...
dítványoka...
csoport —
rült szaná...
időre. Err...
sáz — am...
rendkívüli...
napirendjé...
Ujbóli hat...
dítása tárg...

Uj te...
zánkban a...
s ezért a...
az iparág...
áldozatok...
zánkban va...
következők...
legutóbb el...
Trencsénm...
gyár részve...
K részvény...
gyáros jegy...
hanem 6 dr...
tana az al...
Kiszuczauj...
tet, valami...
nyiséget in...
részvényint...
községi pó...
bécsi Taus...
és a város...
már meg i...
lag azonban...
ügyben uja...
még bizony...
cég kisebb...
is kezdte m...
szőnyeggyá...
fektetni 30...

Reg...
SC...
háza...
nak és...

Magyar Folyam- és Tengerhajózási Társaságtól, hogy ottan egy hatalmas új szállodát emeljen. A részvénytársaság — amint értesülünk — a napokban már megalakult és elhatározta, hogy az új szállodát legkésőbb 1911. május havában rendeltetésének átadja. A tervezési munkálatokkal toronyi Feller Sándor budapesti építész van megbízva. Az építésre és berendezésre, valamint a ház megvételére fordított összes költségek 3,180.000 koronára rugnak.

A szolnoki Tisza-híd. A szolnoki Tisza-híd még a télen elpusztult. Elvitte a jég. Azóta a Tiszán két kompon bonyolították le a forgalmat, ami, különösen a mezei munkák idején, nagyon nehezen ment. Szolnok város és Jász-Nagykun-Szolnok vármegye a tavasz óta egyre sürgették, hogy az elpusztult híd helyébe tervezett új vashidat fölépítsék s Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter méltányolva a város és a megye kívánságának jogos voltát, a pénzügyminiszterrel egyetértőleg elhatározta, hogy a hidat fölépítési s nyilvános árlejtést hirdetett a hid építésére. A szolnoki államépítészeti hivatal most bontatja szét a régi hidat s mihelyt a kereskedelmi miniszter az árlejtés sorsa fölött döntött, nyomban hozzáfognak az építéshez, amelynek a jelenlegi alacsony vízállás nagyban kedvez. A bontási munkálatok során robbantásokra is lesz szükség s Komor Arnold műszaki tanácsos, a szolnoki államépítészeti hivatal vezetője megkereste a földmívelésügyi miniszteriumot, hogy a víz alatti robbantások fogantatása céljából küldjön ki szakembereket, mert a földmívelésügyi miniszteriumnak vannak olyan szakemberei, akik a víz alatti robbantásokkal foglalkoznak. A kereskedelemügyi miniszteriumban ma délelőtt bontották fe a beérkezett ajánlatokat.

A Hazai Villamossági Részvénytársaság bajai. A Hazai Villamossági Részvénytársaságnál kitűtött háborúságnak úgy látszik nem akar vége szakadni. Az egyik igazgatósági ülésen, mint annak idején megirtuk, elmozdították két igazgatósági tagot, akiket azzal vádoltak, hogy a vállalatot tönkretették és a legsúlyosabb válságba sodorták. A részvényesek harczián készülődtek a nemrég megtartott közgyűlésre, amelyen felelősségre akarták vonni az igazgatóságot és az egyik részvényes a vállalat felszámolása iránt is nyújtott be indítványt. A közgyűlés azonban lecsendesedett a háborgó ellenfelek s az összes indítványokat levették a napirendről, mert a két csoport — állítólag — kibékült s a bajokat sikerült szanálni. Ugy látszik azonban, csak rövid időre. Erre vall legalább az, hogy az igazgatóság — amint értesülünk — november 2-ára újra rendkívüli közgyűlést hívott egybe, amelynek napirendjén első pont gyanánt szerepel: *Ujbóli határozathozatal két igazgatósági tag elmozdítása tárgyában.*

Uj textil-vállalatok. Tudott dolog, hogy hazánkban a legjobban a textilipar van elhanyagolva s ezért a kereskedelmi kormányunk leginkább ezt az iparágat dédelgeti s igyekezik a legnagyobb áldozatok árán is elősegíteni az iparágunk hazánkban való fejlődését. A jól informált „Hitel” a következőkben foglalja össze a textilipar terén legutóbb előfordult eseményeket: Kiszuczaujhelyen, Trencsénmegyében — amint ismeretes — csipkegyár részvénytársaságot akarnak alapítani 500.000 K részvénytökével, amiből 180.000 K-t angol csipkegyáros jegyezne, de ezt nem készpénzben fizetné be, hanem 6 db egyenkint 30.000 K értékű gépet bocsátana az alapítandó részvénytársaság rendelkezésére. Kiszuczaujhely község pedig 5-6 holdnyi területet, valamint a kőből és homokból szükséges mennyiséget ingyen engedné át és 10.000 K névértékű részvényt 35.000 K készpénz-segéllyel ad és 15 évi községi pótdadamentességet engedélyez. — Győrött a bécsi Taussig-czég vászonáru-gyárat akar építeni és a város — mint annak idején jelentettük — már meg is szavazta a kért kedvezményeket. Utólag azonban a czég módosította terveit és ebben az ügyben újabb tárgyalások is voltak, de eredményük még bizonytalan. — Brassóban Teutsch J. és társa czég kisebb kötszövőgyárat létesített, mely már meg is kezdte működését. — Tolnán Bányai Mór ottani szőnyeggyárat részvénytársasági alapra akarja fektetni 300.000 K alaptökével. Ennek a tőkének

felét a gyártelepért a mostani tulajdonos kapja, míg a másik felét a tőkének nyilvános aláírásra bocsátották és a részvényjegyzés záróideje október 25-ike volt. — Hasonlóképpen Kugler Lipót és fia czég nagybecskereki harisnyagyárat is részvénytársasággá akarja átalakítani egy ottani kereskedőből álló konzorcium segítségével. — Temesvárott a Magyar gyapjufonalgyár r.-t. ki akarja bővíteni gyártelepét, amihez Temesvár kedvezményesen áron adott telket. A belügyminiszter azonban az adásvételt nem hagyta jóvá, hanem utasította a várost, hogy szerezzen meggyőződést arról, hogy miben fog állani a gyár megnagyobbítása, mire a társaság bejelentette, hogy alaptökéjét 100.000 K-val fölemeli és a munkások számát szaporítja. Így azután a belügyminiszter is megerősítette a telek-eladást. — Ezzel szemben a Schwarz, Zublin és társa czég felszámol s a varasdi szövőgyár és kikészítő telep eladó. A 8 holdnyi területen épült gyár, melynek 138 lóerős gőzgépe, 277 szövőszéke és minden egyéb gépe van, 250.000 K-ért kapható. — Végül az Első szabadkai paplan- és munkásöltőgyár r.-t., mely 1907-ben alakult 30.000 K alaptökével, felszámolt.

A magyar szesz kivétel és a török vámkezelés. Megemlékeztünk annak idején a török kormányának arról az intézkedéséről, amelyvel megtiltotta a magyar gabona, gyümölcs-pálinka, bor és sör Törökországba való behozatalát. A török kormányának ez az intézkedése tudvalevően nagy megütközést keltett a magyar exportkörökben s az érdekeltek tiltakoztak is a behozatali tilalom ellen. Ugy látszik, hogy ennek az állásfoglalásnak az eredménye, hogy a török kormány most a tilalmi törvény végrehajtását felfüggesztette. Ez a hír kétségtelenül jó hatást fog kelteni a magyar érdekeltek körében, annál is inkább, mivel ezekből a cikkek közül az utóbbi időben Magyarország jelentékenyebb mennyiséget exportált Törökországba.

Az Osztrák-Magyar Bank állása e hó 23-án: Bankjegyforgalom 2.038.266.000 (—15.673.000) K, érczkészlet 1.724.529.000 (—2.114.000) K, leszámítási tárca 467.835.000 (+22.013.000) K, lombardkölesönök 59.477.000 (—862.000) K, adómentes bankjegytartalék 86.262.000 (+13.560.000) K. Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa csütörtökön, e hó 28-án délelőtt Bécsben ülést tart.

A Haris-bazár lebontása. Tudvalevőleg a Haris-bazárt le fogják bontani s helyébe két házsört építenek, közepén gyalogjáró utcával. Ez épületek a Váci- és Koronaherczeg-utca felé négyemeletesek, a telek belsejében háromemeletesek lesznek. A földszint és félemelet boltoknak és üzleti helyiségeknek van szánva. A közmunkák tanácsa legutóbb már az építkezési engedélyt is megadta.

3 százalékos konverzionális nyeresémény-kötvények sorsolása. A Magyar Jelzálog-Hitelbank 3 százalékos, illetve konverzionális nyereséménykötvényeinek ma történt huzása alkalmával a 75.000 koronás főnyereséményt 205. sorozat 38. szám nyerte. 3000 koronát nyert 2095. s. 87. sz., 1500—1500 koronát nyertek 86. s. 59. sz., 1288. s. 7 sz., 3030. s. 76. sz. 400—400 koronát nyertek 2380. s. 85. sz., 1247. s. 78. sz., 2969. s. 44. sz., 2988. s. 97. sz., 2032. s. 80. sz., 1343. s. 64. sz., 654. s. 81. sz., 2361. s. 43. sz., 1386. s. 92. sz., 1120. s. 18. sz.

Fuzionáló iparvállalatok. Az iglói Serpult részvénytársaság tárgyalásokat folytat a csehországi vinowitzi Mölber Ágost fiait fateritű és impregnáló czéggel s e czézből alaptökéjét 100.000 koronával fölemeli. A társaság főtelepe Budapesten vagy Bécsben lesz, ami attól függ, hogy melyik kormány hajlandó a vállalatot nagyobb mértékben támogatni.

Rosszul sikerült a boszniai szilvatermés. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság Obrenovac időleges állomását a szilvaforgalom hiányában ez évre november 1-ével megszünteti. Amennyiben azonban az aszaltszilva-küldemények a megnevezett állomásról tömegesebb mennyiségben netán lennének, azokat előzetes megállapodások esetén alkalmi hajóval fogja elszállítani az igazgatóság.

Automobilközlekedési részvénytársaság. Szentgotthárd és Muraszombat között automobilközlekedés létesítését tervezik részvénytársasági alapon.

Agyagárusok közgyűlése. A Magyar Téglá- és Agyagárugyárosok Országos Egyesülete vasárnap tartotta első rendes közgyűlését, amelyen az igazgatóság eddigi működéséről számolt be. A közgyűlés a többek között elhatározta, hogy mész-szakosztályt alakít.

Egy vidéki pénztintézet tőkeemelése. A hatvani Gazdasági Bank R.-T. november 7-én tartandó közgyűlésén 300.000 korona alaptökéjének 500.000 koronára való fölemelését fogja elhatározni.

A budapest—czinkota—kerepesi vonal villamosítási átépítése. A budapesti h. é. vasutak budapest—czinkota—kerepesi vonalának villamosítottá váló átépítésének munkálatai, továbbá ennek a vonalnak Gödöllő községig való meghosszabbításának munkálatai — amint értesülünk — már annyira előrehaladtak, hogy a kereskedelemügyi miniszter az említett vonal céljaira Kerepes, Gödöllő és Mogyoród községek határaitban szükséges földterületekre nézve a kisajátítási jogot megadta, egyben felhívta Pest vármegye közigazgatási bizottságát a kisajátítási terv végleges megállapítására. Ennek a felhívásnak tett eleget a közigazgatási bizottság azzal, hogy bizottságot küldött ki. A kisajátítási terv megállapításához szükséges tárgyalást Kerepes községben ma tartották meg, míg Mogyoród községben október 27-én délelőtt 10 óra-
kor tartják meg.

Az államosított osztrák vasutak üzemének átvétele. Október 15-én ment át az Osztrák-Magyar Államvasutársaság, az Osztrák-Északnyugati Vasut és a Délészaknémet-összekötővasut ténylegesen az osztrák állam tulajdonába. A birtokváltás jegyzőkönyv utján ment végbe, melyet a vasutügyi miniszterium, valamint az illető vasut-társaságok képviselői irtak alá. Egyidejűleg több rendeletet adtak ki, melyek a nevezett vonalaknak az állam tulajdonába való átmenetelére vonatkoznak. A vasutügyi miniszterium által kibocsátott rendelet az ujonnan megszerzett vasutak szolgálatának ideiglenes szervezéséről szól. Eszerint az összes igazgatási ügyek intézése az igazgatók hatáskörébe tartozik. Csupán egynéhány intézkedést tartott fenn magának a vasutügyi miniszterium. Vrba vasutügyi miniszter egy második rendeletében üdvözli az állam szolgálatába lépő alkalmazottakat. Továbbá az új igazgatók is intéztek rendeleteket a személyzethez. A legközelebbi napokban egy miniszteri bizottság átvesszi az államosított vasutak pénztári állományát és megvizsgálja a könyveket.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

Δ Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

A VÉRSZEGÉNYSÉGET,

EZT AZ ALATTOMOS BETEGSÉGET meg kell szüntetni a SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIÓ-val, mielőtt tulságosan elharapódnék.

Az arcz megpirosodik,

megtelik és az életkedv visszatér mindazok meglepetésére, a kik először használják a

SCOTT-féle EMULSIÓ-t.

Az eredeti SCOTT-féle eljárás által izletessé és emészthetővé tett legtisztább alkatrészek, melyek a vérszegénységnek utját állják, képezik a

SCOTT-féle EMULSIÓ

világszerte ismert sikerének titkát.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti Őveg ára 2 K 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kérjük ügyfeleinkbe venni.

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

használatára valódi áldás gyomorbajosoknak és székezerülésben szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis űveg 40 fillér, nagy űveg 60 fillér.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, október 25.

A készáru-piaczon ma csendes volt az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak, de az árubirtokosok sem nagyon erőltették a dolgot és így csak kisebbszerű forgalom fejlődött ki. Mindössze alig 15.000 q buza kelt el, előbb néhány fillérrel drágább, aztán változatlan szombati áron. A legdrágább eladási ár 30.30 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 28.90 korona 78.8 kilós román búzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 10 fillérrel, a tengeri 10 fillérrel olcsóbb, az árpa és a zab változatlan. Forgalmomba került: 2900 q rozs 19.60—19.80 koronás áron és 200 q zab 15.40—15.60 koronás áron. A határidőpiaczon csendes volt a mai üzlet lefolyása. Megnyitáskor kedvtelenül és a szombati zárlatnál csekélységgel alacsonyabb jegyzésekkel indult meg a forgalom; kezdetben meglehetősen vételkedv mutatkozott, mire mérsékelttel emelkedtek a jegyzések, amelyek aztán később valamivel élénkebb kínálatra lényegesen visszaestek. A zárlat megint barátságosabb volt. Az áprilisi buza 4 fillérrel a szombati zárlaton alul, 28.48 koronán indult, gyorsan 28.58-ig emelkedett, aztán 28.30-ig ment vissza és zárlatkor 28.36 koronán maradt. A tegnapelőtti zárlatához viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza négy fillérrel javult, az áprilisi buza tizenegy fillérrel, az októberi rozs négy fillérrel, az áprilisi rozs tizenegy fillérrel, az októberi zab hat fillérrel, az áprilisi zab négy fillérrel, a májusi tengeri tiz fillérrel gyöngült.

Eladott:

- Buza, Tiszavidéki: 1000 q 80 k. 30.30 K, 200 q 80 k 30.25 K.
- Pestvidéki: 100 q 78 k 29.70 K, 100 q 77.5 k 29.40 K, 200 q 75 k 29.40 K.
- Bánsági: 200 q 81 k 30 K.
- Beeskereki: 4000 q 77.5 k 29.35 K.
- Fejérmegyei: 400 q 78 k 29.75 K, 200 q 78 k 29.70 korona.
- Román: 1000 q 79 k 29.30 K, 6000 q 78.8 k 28.90 K, 500 q 78 k 29.10 K.
- Rozs: 300 q 19.80 K kpf., 2400 q 19.80 K, kpf par, 100 q 19.75 K, kpf par, 100 q 19.60 K kpf par.
- Zab: 100 q 15.40 K kpf, 100 q 15.60 K kpf.

A határidőpiaczon kötött:

Délelőtt:

- Előforduló kötések (1000 kg.-kint) 1909-re:**
- Buza okt. 30. — 29.98—30.16 29.82—29.94.
 - Buza ápr. 28.16 28.58—28.0—28.6.
 - Rozs októberre 19.56—19.0—19.44.
 - Rozs áprilisa 20.4—2.5—20.2.
 - Tengeri májusra 13.74—1.76—13.64.
 - Zab októberre 1.20—1.24.
 - Zab áprilisa 15.8—15.42.

1 óra 30 percikor zárulnak:

Buza októberre	29.9—29.94
Buza áprilisa	28.6—28.8
Rozs októberre	19.4—19.50
Rozs áprilisa	20.36—20.38
Tengeri májusra	13.4—13.66
Zab októberre	1.06—1.0
Zab áprilisa	15.3—15.2

A készáruüzlet jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	Héko	1000 kg.	Ár	1000 kg.	Ár
Tiszavidéki	75	—	79	29.40—29.9	—
"	76	—	80	29.00—30.0	—
"	77	28.95—29.0	81	—	—
"	78	29.15—29.50	82	—	—
Fejérmegyei	75	—	79	29.0—29.5	—
"	76	—	80	29.50—29.0	—
"	77	28.80—29.30	81	—	—
"	78	29.20—29.0	82	—	—
Pestvidéki	75	—	79	29.30—29.65	—
"	76	—	80	29.60—29.90	—
"	77	2.90—29.25	81	—	—
"	78	29.05—29.50	82	—	—

Bánsági	75	79	29.40—29.70
"	76	80	29.60 2.9
"	77	81	—
"	78	82	—
Bécskai	75	79	29.40—29.0
"	76	80	—
"	77	81	—
"	78	82	—
Rozs I-rendű uj	—	—	19.75—20.0
középmínőségű uj	—	—	19.50—19.60
II-rendű	—	—	14.35—14.75
Árpa takarmány I-rendű	—	—	14.20—14.40
Zab I-rendű	—	—	15.30—15.60
II-rendű	—	—	15.25—15.4
Tengeri belföldi uj	—	—	14.80—14.90
Korpa	—	—	—
Köles	—	—	—

Budapesti gabonaforgalom.

1909. október 22-től 1909. október 24-ig.

Érkezett	Elszállított	métermáza
Buza	61228	—
Rozs	2561	—
Árpa	18128	—
Zab	11976	2463
Tengeri	—	1106
Liszt	564	24 14
Korpa	—	4308

Értéktőzsde.

A külföldi tőzsdékről állandóan gyenge árfolyamalakulásokról érkeztek jelentések. A pénzpiac helyzete meglehetősen kedvezőtlen s a spekuláció realizálásához fogott. A realizálásokra az árfolyamok folytonosan gyengültek. Legkedvezőtlenebben érintették a realizálások a Rimamurányi részvényeket, melyek több koronával alacsonyabb árfolyamokhoz jutottak. A helyi piacon minimális volt a forgalom. Kötés volt az Iparbank, az Északmagyar közszén, a Salgó és a Városi vasúti részvényekben lanyhább árak mellett. A járadékpiacra is megérzik a pénzpiac kedvezőtlen helyzetét, mert az árakra állandóan befolyást gyakorol. A mai kötések is néhány fillérrel alacsonyabb árak mellett történtek. Végeredményképpen a szombati zárlatához viszonyítva, csak jelentéktelen eltérés mutatkozik a jegyzésekben. Az alant felsorolt értékeken kívül forgalmomba került még: Hazai bank 284 koronán, Kereskedelmi r. t. 644—639.75—642—640 koronán, Drasche 549—551 koronán, Ujlaki téglagyár 338 koronán, Salgó 613.50 koronán, Schlick-gyár 459 koronán.

Asz előtőzsdén előfordult kötések: Osztrák hitel 657—657.25—656, Magyar hitel 767.25—765.75—766, Osztrák-magyar államvasút 742.50—741, Jelzálogbank 447—446.25, Rimamurányi 684.50, Városi villamosvasút 305—305.50—304.50, Kézúti vaspálya 596—594.50, Magyar koronajáradék 91.70—91.67 és fél K.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Osztrák hitel 656.50—657.25—657, Magyar hitel 766.50—767.25, Osztrák-magyar államvasút 741.50—741.25, Leszámitolóbank 482—482.50, Jelzálogbank 447, Városi villamos vasút 305, Kézúti vaspálya 596.75—596.25—596.50, Magyar koronajáradék 91.70—91.67 és fél K.

Díjtőzsdésítések osztrák hitelrészvényre: holnapra 3—4 korona, nyolcz napra 5—6 korona, november hónap végére 20—22 korona.

Utőtőzsde délután 4 órakor: Osztrák hitel 658.75, Magyar hitel 767, Jelzálog 446, Államvasút 741, Leszámitoló 482.50, Rima 681.50, Városi v. 305.50. Kézúti v. 597.50.

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, október 25. (Saját tudósítónktól.) Vársárlási kedv hiányában a piac üzletlen volt s ugy gabonaneműek, mint takarmányárak megtartották tegnapi árakat. Egy nagyobb helyi malomnak vásárlásán kívül, amely 5000 mm. romániai búzára terjedt, tegnapielőtt további 16.000 mm. ugyancsak romániai buza kötöttett hasonló áron. Jegyztetett buza: tiszavidéki 15.25—15.60, bánáti 14.90—15.25, mosoni 14.50—14.80, tótfelvidéki 14.30—14.55, délivasúti 14.35—14.75, marchfeldi 13.95—14.35, romániai 14.75—15.05, orosz 14.25—14.65. Rozs: tótfelvidéki 10.15—10.35, csepeli 10.10—10.25, pestmegyei 10.20—10.45, délivasúti 10.10—10.30, különféle magyar 10.10—10.25, osztrák 10.10—10.35. Árpa: morvaországi 8.10—9, marchfeldi 7.50—8.50, tótfelvidéki 7.50—7.75, csepeli 7.30—8, győri 7.35—9, közép-dunai allomások 7.10—7.50, délivasúti 7.40—8.50, északmagyarországi 6.80—7.70, tiszavidéki 6.80—7.20, maláta 7.45—7.70, takarmány 7.30—7.50. Magyar tengeri 7.20—8.15, Cinqnantin 8.80—9.15. Magyar zab 7.20—8.50, válogatott 8.50—8.80.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, október 25. A nemzetközi pénzüi szonyok rosszabbodása és a kedvezőtlen new-yorki jelentések az előtőzsdén bányadtságot idéztek elő, de a kínálat nem lépett erősen előtérbe. Alpesi részvények 2 koronát vesztek. A forgalom során az árfolyamok némileg megzilárdultak. Korlátértékek árfolyama alig változott és csak néhány kötés fordult elő prágai vasúti, dunagőzhajózási, keleti vasúttársaság és földhitelintézet részvényeiben. Nyugat-csehországi köszönbányaártek 8 koronával hanyatlottak.

A délitőzsde megnyitáskor csendes forgalom mellett az árfolyamok könnyebben javultak és később a vezetőértékek nivója folytonosan csekély üzlet közepette alig változott.

Tizenegy órakor: Osztrák hitel 656.50, Laenderbank 486, Bankverein 435, Déli vasút 122, Alpesi 724, Rimamurányi 686, Földhitel 1149, Prágai vasúti 2826, Keleti vasút 602, Török sorsjegy 203.75 K.

Egy óra 15 perczkor: Osztrák hitel 656.75, Magyar hitel 766, Anglo 306, Bankverein 535, Földhitel 1150, Laenderbank 487.50, Union 570, Államvasút 741, Déli vasút 122.25, Dunagőzhajózási 1052, Alpesi 723.75, Rimamurányi 685, Orosz járadék 101, Török sorsjegy 204 korona.

Bécs, okt. 25. (Magyar értékek zárlat.) 4 százalékos aranyjárdék 112.15, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 145.—, Magyar hitelbank részvény 766.—, Magyar leszámitoló és váltó részvény —, Rimamurányi 682.5, Magyar cukoripar —, Adria h. j. z. részvénytársaság —, Magyar koronajárdék —, 4 százalékos magyar földterem. kötvény —, Magyar nyeres.-kötv. sorsjegy 11.—, Kassa-Oderbergi Vasutészvény —, Magyar jelzálogbank 445.—, Magyar kereskedelmi bank 24.65, Szilárdult.

Bécs, okt. 25. (Osztrák értékek zárlat.) 4.2 százalékos papírjárdék 94.70, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 116.—, 1860-as sorsjegy 164.—, Osztrák hitel-sorsjegy 512.—, Angol-osztrák bankrészvény 305.5, Bécsi Bankverein 534.60, Osztrák magyar bank 1787.—, Déli vasút 122.20, Dunagőzhajózási társ. 1049.—, Dohány részv. 3.9.—, Cs. k. arany (vert) 11.37, Német bankk. 117.70, Osztr. Lloyd 5.8.—, 4.2 száz. ezüst jár. 91.60, 97.95, Osztr. koronajárdék —, 1864-es sorsj. 314.—, Osztrák hitelintézeti részvény —, Union-Bank 57.50, Osztrák Laenderbank 486.75, Osztrák-magyar államvasút 740.50, Elbevolgyi vasút —, Alpesi részvény 7.625

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 25. (Tőzsdejelentés.) A külföldi tőzsdék szombati gyöngé magatartása dacára az új hét kezdetén határozott irányzat jutott tulajdonra, mert a nemzetközi pénzpiac helyzetét sokkal barátságosabban itélték meg és a birodalmi bank kimutatását kedvezőbbnek remélték. Ennek következtében meglehetősen élénk üzlet fejlődött és az árfolyamok tulnyomólag javultak. A bányászati értékek piacán, ahol a nyersvas ujjában való fölemelése is ösztönzést nyújtott, az emelkedés 1 százalékosig terjedt. Bankok közül a Deutsche Bank időkönként 2 százalékkal emelkedett, ellenben osztrák értékek Béccsel egybehangozva gyöngé irányzatot követtek. Kivételt csupán déli vasút képezett, amely egy fél százalékkal emelkedett. Amerikai vasutak közül Pennsylvanai részvények 1 százalékkal estek. Az üzlet későbbi menetében a szilárd alapirányzat bár fennmaradt, többszörös ingadozások után, amihez hozzájárult, hogy Londonból magasabb kurzusokat jelentettek. A Deutsche Bank részvényei iránt nyilvánult kereslet kapcsolatban áll azzal a hírrel, hogy a bank Brüsszelben fiókot nyit. A készpénzpiac ipari értékei rendszertelen irányzatot követtek. Napipénz 3 és fél százalék, ultimópénz 5 egynegyed százalék, magánleszámitolási kamatláb 4 egynegyed százalék.

Berlin, (Zárlat), okt. 25. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyztetett: 4.2 százalékos papírjárdék 97.5, 4 százalékos osztrák aranyjárdék —.90, osztrák hitelrészvény 206.40, Déli vasút 24.—, orosz bankjegyek 21.2, 4 százalékos új orosz kölcsön 87.60, Disconto Commandit 196.70, Dinamittruszt 172.—, Harpeni 204.—, Unifitált török járadék 94.40, 4.2 százalékos ezüst jár. —, 4 százalékos magyar aranyjárdék 94.20, Magyar koronajárdék 91.0, Osztrák-magyar államvasút 158.40, Bécsi váltóár —, Olasz járadék 104.0, Ált. villamos-sági Edison 247.0, Geisenkircheni 209.80, Laurakohó 193.50. Ingadozó.

Frankfurt, (Zárlat) okt. 25. 4.2 száz.-os papírjárdék —, 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 98.0, Nagy. ar.-jár. —, Osztr. hitelit. részv. 206.60, Osztrák-magyar államvasút 158.25, Északnyugati vasút —, Bustlieb-

Nagy földbirtokosok!

Románbanktól 4 1/2%-os kölcsönt kaphatnak
Érték 3/4 részig.
Képviselőség: „Országos Földhitel” Erzsébet-körút 2, III. emelet-16. sz.

Kedd
radi vasut
verein 13
magyar ar
98.—, Osz
járdék 94
részvény
848.8, Pá
Alpesi rés
Ham
járdék 97
4 százalé
206.50, Os
dék 104.—
Nyugodt.
Lond
Pári
radék 9.8
járdék 96
506.—, 3/4
elsőbbségi
dék —, Osz
százalékos
orosz jára
járdék 9
4 százalé
197.75, Tör
intézet 12.4
bank 476.—
—, Osz
—, Mer
Rio Tinto
Urikányi k
East Rand
Comp. 78.—
német pia
104.85, Alt
rövid 15,
522.— Mag
S
(A. szék
gatóssága.)
vány 1566
drb sertés,
drb sertés,
drb sertés,
tes, 40 drb
Követke
rendű 350 k
ler, II-odren
fiatal nehez
140—156 fil
levonással fi
grammig le
földi súlto
kül. kilogra
irányzata k
Október
grammon fe
(páronkint
148—150 fil
146—156 fil
154 fillérig
BUDAPE
Alla
Magyar aran
koron
Magy. kir. Al
Államkölcs.
1870. évi nye
H.-Szlavon re
Magyar földt
Horv.-Szlavon
Tiszai és sze
Egyesített já
Osztrák aran
koron
Alla
Epeit sz. főt
Témec-btgv.
Zalogleve
Egyes. budap
Házai bank r
Kiesbirt. orsz.
M. agr. és já
M. ált. takpt.
Magyar földh
Magy. helyi é
Magyar jelzá
M. jelzáloghit
Magyar orsz.
Magyar takp.
Osztrák magy
Pesti házi tel
M. agr. és já
M. ált. takpt.
Magyar földh
Magy. helyi é
Magyar jelzá
M. jelzáloghit
Magyar orsz.
Magyar takp.
Osztrák magy
Pesti házi tel

radi vasut —, Londoni váltóár 20.42, Bécsi Bank-
verein 1.85, Villamos részvény —, 3 százalékos
magyar aranykölcsön —, 4,2 százalékos ezüstjárdék
98.—, Osztrák koronajárdék 94.35, Magyar korona-
járdék 94.0, Osztrák-magyar bank 127.40, Déli vasut
részvény 20.80, Elbevilgyi vasut —, Bécsi váltóár
848.8, Párisi váltóár 81.15, Union bankrészvény —,
Alpesi részv. —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) okt. 25. 4,2 százalékos ezüst
járdék 97.30, 1860. sorsjegy 166.—, Déli vasut 21.90,
4 százalékos aranyjárdék 98.30, Osztrák hitelrészvény
206.50, Osztrák-magyar államvasut 158.26, Olasz járdék
104.—, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 94.45,
Nyugodt.

London, okt. 25. Angol consol 82 1/2.

Páris. (Zárlat) okt. 25. 3 százalékos francia járdék
9.85, Osztr. aranyjárdék 100.10, Magyar arany-
járdék 96.92, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről
506.—, 3/4 százalékos Olasz járdék 1.4.35, Déli vasut
elsőbbségi kötv. 291.—, 5 százalékos marokkói járdék
—, 4 százalékos 1890. román jár. 97.45, 4
százalékos orosz járdék 92.—, 5 százalékos orosz
járdék 105.20, 4 és fél százalékos 1909. orosz
járdék 93.20, 4 százalékos spanyol jár. 95.0
4 százalékos unifikált török jár. 93.70, Török sorsjegy
197.75, Török dohányrészvény 384.—, Osztrák földhitel-
intézet 12.40, Osztr. Länderbank 529., Magyar jelzálog-
bank 476.—, Banque de Paris —, Banque Ottomane
—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut
—, Merdionalvasut 688.—, Hartman gépgyár 5-6.—
Rio Tinto 19.17, Sucrerie d'Egypte 37.—, Tula 346,
Urikányi közsén 171, Chartered 47.50, De Beers 462.5,
East Rand 1.8.—, Jagersfontein 188.—, Trans. Land
Comp. 78.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.62, Váltó
német piacokra (rövid) 123.18, Váltó Bécsre (rövid),
104.68 Váltó Belgiumra (rövid) 1/2, Olasz aranyváltó
rövid 10, Váltó Svájcra (Rövid) 1/3, Csekk Londonra
522.— Magakawatiab 2 1/2. Szilárd.

Üzleti tudósítások

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesséfvárosi állatvásár és közbiztonsági igaz-
gatósága.) Október 25-én. Előző napi eladatlannal marad-
vány 1566 drb sertés, 32 drb süldő. Mai felbajtás 1129
drb sertés, 32 drb süldő, 2 drb malacz, összesen 2695
drb sertés, 64 drb süldő, 2 drb malacz, eladott 1550
drb sertés, 24 drb süldő. Mai maradvány 1145 drb ser-
tés, 40 drb süldő, 2 drb malacz.

Következő árak jegyeztettek: Zsirterítés: Oreg I.
rendű 350 kilogrammon felül életsúlyban 118—128 fillér,
II-odrendű 280—350 kilogrammig 106—112 fillér,
fiatal nehéz 300 kilogrammon felül életsúlyonál
140—156 fillérig, fiatal közep 220—300 klg-ig életsúly-
onál 140—156 fillérig, fiatal könnyű 120 kilo-
grammig levonással 140—156 fillérig, Hussterítés, bel-
földi süldő 100—120 fillérig. Árak minden levonás nél-
kül kilogrammonként, életsúlyban értendők. A vásár
irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Kőbányai sertéspiac.

Október 25. Fiatal nehéz (páronkint) 320 kilo-
grammon felül sulyban) 146—148 fillér. Fiatal közep
(páronkint 251—320 kilogrammig terjedő sulyban)
148—150 fillér. Közep (páronkint 240—280 klg.)
146—150 fillér. Könnyű (páronkint 240 klg.) 150—
154 fillérig.

Bécsi vágómarhavásár.

Október 25. A st.-marxi központi vásárcsarnokban
ma megtartott marhavásáron felhajtott 4657 darab
magyar, 457 drb galicziai, 972 drb németországi.

Jegyzések kilogrammonként életsúlyban: Magyar
hízókör I-ső minőségű 82—88 fillér, II. minőségű 72—
80 fillér, III. min. 46—70 fillér, galicziai hízókör I-ső
minőségű 84—89 fillér, II. minőségű 72—82 fillér, III.
minőségű 68—71, német hízókör I. min. 93—101 fillér,
II. min. 80—92 fillér, III. min. 70—78 fillér, legelőkör
48—56 fillér, silányabb hízókör 44—72 fillér, bika 52—
80 korona, tehén 52—80 korona, bivaly 28—46 korona,
100 kilogrammonként, a fogyasztási adóval együtt.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Inn, Dunaj, Tisza, etc.), date (okt. 25. okt. 23.), and water level (méter). It lists various stations and their corresponding water levels.

Pályázatok. Gyöngyöstarjánban postai ügynöki
állásra november 12-ig; a budapesti egyetemen szolgá-
llásra 6 hét alatt; az aranyosmaróti járásbíró-ságnál
bíróági végrehajtói állásra 2 hét alatt; Kolozsvár vá-
rosánál több végrehajtói állásra 15 nap alatt; a maros-
vásárhelyi pénzügyigazgatóságnál fogalmazói állásra 2
hét alatt; a csikseredai törvényszéknél irnoki állásra
4 hét alatt; a selmeczbányai bányászati és erdészeti
főiskolánál az ásvány-földtani tanszéken tanársegédi,
a bányaműveléstani tanszéken pedig adjunktusi állásra
3 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézte:
Hazánkban változóan felhős idő uralkodik. Le-
csapódás az utóbbi 24 óra alatt Erdélyben, főleg a
keleti határmezékben fordult elő, de csak kisebb
mennyiségben. A hőmérséklet maximuma Orkvenic-
cán 19 C°, minimuma Tatrafüreden, Késmárkon,
meg Botfalun —1 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:
Változókéony idő várható megelénkülő szelek-
kel, hősüléddel és helyenként esővel.
(Sürgöny-progn.: Változókéony, szeles, hűvö-
sebb, sok helyütt csapadék.)

Table with columns for station (Állomás), direction (Szélirány és erője), and temperature (Hőmér-
séklet). It lists various weather stations and their current conditions.

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi min-
iszter Báthory Károly zombori pénzügyi számvisztet a
siketnéműk váci országos intézetéhez a X. fizetési osz-
tály 3. fokozatába gondnokká, Mathaisel Henrik okleve-
les tanítóvá, a esicsányi állami elemi népiskolához ren-
des tanítóvá, Sárosy Albert répezbányai rom. kath.
elemi iskolai tanítót a gereselyi állami elemi népisko-
lához rendes tanítóvá;

a főmívelésügyi miniszter Kvapil Béla tanár-
segédet az állatorvosi főiskola belklinikai tanszéke
mellé folytatódag további 2 év tartamára a X. fizetési
osztályba tanársegéddé nevezte ki.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi minisz-
ter Kiss Márton kohányi állami elemi iskolai tanítót
a veesési állami elemi iskolához eddigi minőségében
áthelyezte.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Bergl
József budapesti lakos Bartúra, Fischer Armin buda-
pesti lakos saját, valamint Margit és Elvira nevű kisoru
gyermekel családi nevének Halászra kért átváltoztatását
megengedte.

„EGYETERTÉS”

politikai napilap.
Kiadóhivatali igazgató: PAJORMÁTYÁS.

Large financial table titled 'BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE'. It contains multiple columns for different types of securities, including bonds, bank shares, and other financial instruments, with their respective prices and exchange rates.

KÜLÖNFÉLÉK.

A mese.

A mese, mit aranyfonállal
Két szerető szív összeszótt,
Kényes portéka s ah, nem egyszer
Szétfoszladoz idő előtt.

Miként a dércsippett virágszál,
Tavaszi felé a porba hull,
Nem egyszer finom, szép szövése
Kettészakad váratlanul.

Nem kell, hogy durva kéz szakítsa,
Elég egy szó, egy lehelet
S széthull a mese lenge szála,
Hullnak virágzó levelek.

Ki tudja, mennyi szenvedéssel
Készült az aranyos mese!
S egy perc alatt foszlányra tépté
A lány vagy tán a kedvese.

De ugys késő, hogy ki bűnös
S a kölesönös nád hasztalan.
A könnyel ázott szép mesének
Örökre vége, vége van.

Feleki Sándor.

(Hogyan dolgozott Hugo Viktor?) Hugo Viktor rendkívül gyorsan és sokat dolgozott. Valódi gyorsasági rekordot ért el azonban, amikor a Nyomorultak című regényét írta. A költő akkor szigorú munkarendet állapított meg magának, amelyet pontosan betartott. Reggel 6 órakor felkelt és reggeli után nyomban az íróasztalhoz ült. Tizenegy óráig dolgozott, aztán két órai szünetet tartott, miközben megebédelt és kissé leheveredett, 1 órától este 6 óráig pedig megint dolgozott. Amikor a regényt kezdte, akkor ez volt a munkarendje. Ám a munka még így se haladt előre elég gyorsan és ezért később vacsora után is dolgozott és gyakran éjjeli egy vagy két óráig maradt az íróasztal mellett. A regény ilyen lázas munka mellett két hónap alatt nemcsak teljesen elkészült, hanem egy nappal az utolsó kézirat megírása után már meg is jelent. Hugó Viktor ugyanis azonnal a nyomdába

küldte, amit írt, sőt maga végezte a mű korrekturáját is. A kefélyomatok tulajdonképpen háromszoros korrekturának voltak alávetve. Először hivatásos korrektorok nézték át a nyomtatott szöveget, aztán maga Hugo Viktor javított bele egyetmást, végül pedig még egyszer átnézte. A hivatásos korrektorokkal különben sok baja volt a helyesírás miatt, mivel azok az akadémia által kiadott szótárak után indultak, a költő maga pedig az akadémiaától sok tekintetben eltérő nézetet vallott. Az egyik kéziratának a szövegére a korrektor számára egyszer a következő utasítást írta:

„Ugyan, kérem, tartsa magát az én javításaimhoz és ne törődjék a szótárak ostoba helyesírásával, hiszen ezeket a szótárakat szamarak állították össze.”

(Van-e a növényeknek fegyverük?) A természet, amely mindenről oly előreláthatóan gondoskodik, nem hagyta támasz nélkül a növényvilágot sem. A növényeknek is vannak fegyvereik, amelyekkel az emberek, de különösen az állatok ellen védekeznek. Ezek a fegyverek kétfélek. Vannak növények, amelyek a támadás, a veszély idején kellemetlen, sőt undorító büzt fejlesztenek, melyeknek sokszor mérgező hatásuk is van; viszont más növények tüskékkel, tövisekkel, sörteszerű szőrökkel vannak ellátva és ezek az állatok kuszását megakadályozzák, megmehezítik munkájukat, hogy a virágok himporát megrabolják. A fűneműek felülete tudvalevőleg reszelős, a malvaceák, agavek pedig nedvet izzadnak ki magukból. Némely növényt az u. n. raphiák védik; ezek egész esomó kristálytűk; ha veszély nincs, ezek a kristálytűk lefelé borulnak; ha a virágok kelyhébe állat repül, az első érintésre felpattannak a kristálytűk. Így védekezik pl. a tengeri hagyma.

(A divat árai hajdan és most.) Az elegáns nők divatkiadása napról-napra nő a férfiak nagy szomorúságára, kik legfőképpen abban lehetnek vigasztalást, hogy régen még drágábbak voltak a női öltönydarabok: 1330-ban egy biborvörös bársonyruha 3500 koronába került a mai pénzérték szerint, ugyanolyan, de szürke színű ruha fehér selyemmel bélelve 8000 koronába került. A burgundi hercegnő 1370-ben 12.000 koronát fizetett egy pávával telehimzett arany brokát ruháért, Gabrielle d'Estreesnek, IV. Henrik francia király szeretőjének azt a ruháját pedig, melyben 1594-ben Párisba bevonult, több ezer aranyra becsülték. Csak az a csipkekendő 19.000 tallérba került, melyet ez alkalommal kezében tartott. Körülbelül száz

évvél később a férfiak öltözete még többé került, mint a nőké. XIV. Lajos 1669-ben a szultán követét oly ruhában fogadta, melynek gyémántjai 14 millió frankba kerültek. XV. Lajos korában 6000 frankot kértek egy nem is valami kiváló udvari ruháért, de nem volt ritkaság a 40.000 frankos is. E tekintetben az asszonyok sokszor igénytelenebbek voltak a férfiaknál. Megszoktuk Mária Antoinette-ot a rokokó legkönnyelműbb, legpazarlóbb asszonyának nevezni. De mit szólnak a mostani nők, kiknek strucczollakkal megrakott kalapja több száz koronába kerül, ha meghallják, hogy Mária Antoinetteknek egy toqueja 180 frankba, egy legfinomabb szalmából font széles kalapja, melyet hatalmas kék és fehér selyemszalagok díszítettek, csak 90 frankba került?

(Hogy a soffört bosszantsa.) Antwerpenben egy férfi különös módon adott kifejezést automobilgyűlöletének. Amikor a belvárosban egy automobil sebességetben jött vele szemben, az illető férfi lerohant a gyalogjáróról és keresztben hasra fektet az utca kövezetén. A gépkocsi vezetőjének a mozdatlan embertől egy méternyire sikerült az autómobil megállítani. Az elősiető rendőrök azt hitték, hogy öngyilkossal van dolguk és a legközelebbi orvoshoz kísérték az ipsét, aki ott czinikusan beszélte el, hogy merész cselekedetét csak azért követte el, mert bosszantani akarta a soffört. Látnivaló, hogy ebben a mai kevés idealizmusú világban is találkozik valaki, aki kész egy eszméért meghalni.

(Gazdátlan milliók.) Az angol államkincstár több mint egy milliárd korona értékű olyan pénz, ékszer- és értékpapírok fölétt rendelkezik, amelyeknek gazdája ismeretlen. Ez a rengeteg összeg évszázadok folyamán halmozódott össze és nagyjábólára peres ügyekből, meg végrendeletekből származik. Mintegy 900 millió korona értékpapírokban van letéve és 37.568 ember között oszlik el. Több mint százmillió korona csengő ércpénzben van letéve, néhány millió pedig ékszerek alakjában. A letétek között a legrégibb aranypénzrel teli skatulya, amelyet egy Johnes Lloyd nevű ember helyezett el az angol bankban 1726. augusztus 20-án. Az értékpapírok legnagyobb része bányarészesvény, de van köztük sok ipari vállalat részvénye is, valamint több az angol bankra szóló váltó.

A RENEGÁT

— EREDETI REGÉNY. —

IRTA: DÉRI GYULA.

103

— Ki mondta azt?

— Először is én, másodszor a ház jeles tulajdonosa, és harmadszor: a mi tulajdonosunk, a szeretetreméltó Claudy bankár.

— Ismét ennyire jutottunk?

— Tarthatott volna bizony az a pénz még egy kicsikét tovább is, de most többen voltak hozzá. Máskor a gróf egyedül, most meg a gróf, és, — mi türes-tagadás, bizony jó magam is. De hiszen különben tetszik is tudni talán. Hm?

S mikor az utolsó hangot kimondta, mosolyogva fölnézett a grófra, ki előtt állt s az orra alá egész füstfelhőt fújt, hogy alig látszott ki belőle.

— Az bizonyos, hogy nagyon elbizta magát, — szolt Lorrain mosolyogva. Szinte kedvet kapok rá, hogy megfogjam a gallériáját s annál fogva tanítsam szerénységre.

— Ha hagynám magamat. Csakhogy megjött az eszem. Eddig szenvedtem, mint egy kutya, ezentul uraskodni akarok, mint egy herceg. Vagy legalább is, mint egy gróf. Mert elvégre is mi különbség van kettőnk közt? Egyik épp olyan ur, mint a másik, épp olyan koldus, mint a másik, s épp olyan — becsületes ember, mint a másik? Nem igaz?

— De mi közöm nekem mindezekhez? Hogy a rábizott pénz felét elköltötte a szeretőjére, azt már bevallotta, mit beszél róla még tovább? Azzal a pénzt vissza nem hozza. Volt — nincs! Keresztet rá.

— Könnyű azt mondani: keresztet rá! De mi lesz ennek a vége? Én szörnyen megsoktam az uraskodást, és kétségbe vagyok

esve, hogy mi lesz velem például egy hét múlva? Hát ha még... kitudódnék valami!

— Az bizony baj lenne. Megbarátkozott már azzal a gondolattal, hogy esetleg föbelőjje magát?

A titkár elejtette a csibukot s egy pillanat alatt talpra állott.

Az egész testét rendbeszedte, csak az arca vonásai álltak összevissza a nagy rémülettől.

— Hogy föbelőjjem magamat? Miért, kérem? Hiszen nem vagyok én olyan nagy gazember. Sokkal kisebb vagyok, mint — más. Amit tettem, mind a gróf ur rábeszélésére tettem. Kivéven a költségezt. De ez már együtt jár azzal. S aztán én azt hittem, hogy ha mindazt megteszem, amivel megbízott, akkor annak csak jó vége lehet. Vagy ez nem mehetség?

— Jött-e újabb levél?

— Mint mindennap, mióta azt a boldogtalan rendeletet küldte a gróf ur. Hogy is jutott olyan az eszébe?

— Adja elő a levelet! — szolt Lorrain türelmetlenül.

— Nem lesz azért külön valami bajom? Ez a tizedik már. A postástisz kétezer frankot kapott foglalóba s külön mindegyikért ezret. Ezt se győzzük tovább!

Lorrain gróf kibontotta a levelet s a következő sorokat olvasta:

„Szép menyasszonyom!

Villmers báróné estélyen írom e sorokat. Az imént beszéltem Napoleon herceggel, holnapután a császárnál leszek. Minden jól megy. Pártom tagjai velem tartanak, s e párt ma a legfélelmeesebb. Ebben van az én erőm, s a herceg és a császár jól tudják ezt. Pár óra óta magam is hiszem, hogy a helyzet kulcsa az én kezemben van. De legyen bármi megírva fölölem, csak te velem volnál már! Hogy mikor mehetek érted, ma kevésbbé tudom, mint bármikor, várj min-

den pillanatban; az első szabad nap a tiéd lesz, — kettőnké.

Kamill.”

A gróf tárczájába tette a levelet, aztán a titkár felé fordult.

— Csak egy módja van a menekülésnek. A titkár fölütötte a fejét s mohó érdeklődéssel kérde:

— Van hát mégis?

— De arra rá kell szolgálni, — folytatá a gróf.

— Én mindenre kész vagyok, tudja azt a gróf ur.

— Sőt képes is mindenre. De mégsem tudom, hogy arra az egyre is, amire most szükség van?

— Kérem, csak tessék velem rendelkezni. Egy kis hamisítás talán? Levelet kell írni valaki helyett? Ugy megírom, hogy maga se ösmer rá, írta-e vagy nem írta, akárki fia.

— Ez mind kevés és késő. Most nagyobb dolgokról van szó. Önnek fel kell keresnie a munkások koresmáját. Tudja, merre van?

— A választás idején egész nap ott ültem. Ott volt a Du Charras-párt egyik töredékének a kortestanyája.

— Éppen azért fog ön oda menni. Vannak ott ismerősei?

— Az egész társasággal jól vagyok. Minden munkásvezetővel összecsolódoztam annak idején. Hogy kinek az embere vagyok, nem is álmodták, s minden választási manőverükbe beavattak. Fájdalom, azért mégis mi buktunk.

— Még fordulhat a koczka. Ön ma fölkeresi ezeket a barátait s egy hatalmas utcái tüntetést rendeztet velük.

— Utcái tüntetést? Ahoz értemek. De minőt és hogyan? Du Charras ur mellett? Egyéb iránt nem érdeklődnek ezek mostanában.

(Folyt. köv.)

SZINNHÁZAK.

Kedden, 1909. október 26-án.

NEMZETI SZINHAZ.

A lilium.

Számú négy felvonásban. Írta: Pierre Wolf és Gaston Leroux.

Személyek:

De Migny gróf	Gál
Chabreloche	Mihályfi
Arnault	Garamszegi
Gerard de Maigny	Dezss
A császár	Barthos
André	Mészáros A.
Joseph	Faludi
Odetta	P. Márkus E.
Christiane	Tócsik I.
Didier anyó	Domján M.
Denise	Várdi A.
Simone	V. Molnár R.
Darcey	Gyenes
Susanne	Kelemen M.
Madelaine	György I.
Lucy	F. Domján R.

Kezdeté 1/8 órákor.

VARSZINHAZ.

Nincs előadás.

URANIA SZINHAZ.

A levegő meghódítása.

Kezdeté 1/8 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

A török küldöttség tiszteletére. Diszjeladás.

Aida.

Dalmű 4 felv. Zenéjét szerzője: Verdi. Szövegét írta Chialanzoni

Személyek:

A király	Vanczell
Amneris	Szamosi
Aida	Y. Krammer
Radames	Lunardi
Ramphis	Erdős
Amonasro	Takács
Küldött	Ney B.
Főpapnő	Béts M.

Kezdeté 7 órákor.

KIRÁLY SZINHAZ.

Tilos a csók.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írta Pásztor József. Zenéjét Brody Miksa verseire szerzője Vincze Zsigmond.

Személyek:

A király	Király
Hencsler	Várdi Ily
Igazságügyminiszter	Papir
Rendőrmegyei főkapitány	Sármay
Udvarmester	Fenyvesi
Max trombitás	Kovács
Molly, dada	Petrás Sári
Korcsmáros	Boross
Katherine	Orley Flóra
Ormester	Sárosy

Kezdeté 1/8 órákor.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

A műsorok műsora!

Lesslie Brothers. — Jean Paul — Jos. Sabel. — Mac-Bans stb. stb.

Az előadás kezdete 8 órákor.

Jegyelővétel 10—1 és 3—6 óráig.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54—23.

Ma és mindennap kezdete 1/8 órákor.

9 órákor! Az anya jegy 9 órákor!

Bobózat, Irták: Glinger és Taussig. Fordította: Steinhardt.

11 órákor! Simon te csalsz! 11 órákor!

Bobózat. Irták: Glinger és Taussig, ford.: Steinhardt.

Továbbá: Steinhardt mint COOK az észak-sarki utazó és Gyárás teljesen új magánzámalkal. Kétféle attrakció! — Jegyek: 9—12-ig és 3—6-ig Rákóczi-ut 63. és Gy. Kertől északra Dobánykúti úton összesen Andrassy-ut 28 kapható. — Esti pénztárvnyitás 7 órákor. Vasár- és ünnepnapi mérsékelt helyi előadás. Kezdeté 1/8 órákor. A remek téli kertben cabaret és tánc. Belépődíj nincs! — Zletes magyar konyha a híres Balóné vezetésével.

ÖN BÉREL

egy ócska zongorát vagy pianót és KIDOB

havonta 12 vagy 16 korona kölcsönülj, végre pénzét kiadta, zongorája nincsen.

HA FIZET

havonta 20 koronát, kap egy kiváló gyártmány, legmodernebb ércpanozsoltós korszakos új zongorát vagy pianót, nem ír alá váltót, nem állít kezést, nem köteleztetje bankszövetkezetnek és idővel mégis tulajdonosa lesz a zongora. — Ilyen ideális szöveg, liberális módon kapható kizárólagosan csak

„MUSICA“ részvény-társaság

(Igazgató: Sternberg Dezső.)

zongora eladási és kölcsönzési telepe.

Szalon előcsarnékúli legköltehetőbb gramofon- és művezelemek felárútatása.

Budapest, VI., Teréz-körút 1/a.

(Király-utca sarok, az Országos Zeneakadémia közelében.)

Telefon 4—31.

Zongorák becsesítése, javítása, hangolása foglalkozásban.

Fenti rendszer kedvezményében egyelőre csak a fővárosban lakók részesülnek.

Nálam

minden hitelképes, tisztességesen gondolkodó egyén

BUTOR

szükségletét a következő fizetési feltételekkel szerezheti be: 100 koronáig havi részlet 6 korona, 200 koronáig 10 korona, 300 koronáig 15 kor., 500 koronáig 20 kor., 600 koronáig 25 korona, 800 koronáig 30 korona, 1000 koronáig 40 kor. stb. Előlegül 20 százalék fizetendő.

SÁNDOR IGNÁCZ

butorkereskedő, V., Bank-utca 7. (volt Sétátér-utca), Bazilika-templom közelében, Váci-körút mellett. — Butoralbumot 1 korona, bélyeg ellenében küldök. Telefon 104—94.

Tátra-Mulató

Király-utca 77. sz.

! Fényes műsor !

UJ! 20 elsőrangú attrakciók. UJ!

CIMBALMOK,

legújabb szabadalmazott acél belső szerkezettel, melynek hangja, hangtartása rendkívül jónak bizonyult, részlettelére is legeszeszöbbször jótállással kaphatók. Fonográfok, gramofonok, hegedők, fuvolák, olt-pák, okarinák stb. olcsón legjobbak. Kiválóan elismert jó munkáért. Arlecsyékkel ingyen küldi

Mogyoróssy Gyula

m. kir. szabadalm. hangszergyára Bpest, VIII., Rákóczi-ut 71. Telefon 58—20.

FOGAK

8 koronától szájpádlás nélkül, gyökérel-távolítás fölösleges, aranykoronák és tartós fogtömések, foghúzóak érzéstelenítéssel. — Vidékek 12 óra alatt kielegítettek. Régi hasznavehető fogort hasznavehetővé alakítottok.

Dr. Hegedüs Jakab fogorvos

Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 44. szám. Rendelés egész nap. Részletfizetésre is. 10 évi jótállás és fájdalommentes kezelés, tartós fogtömések 8 korona.

Erőtlen idegek

Jeggyel hasonlíthat össze az idegszerkezetet egy olyan hálószerű szerkezet, melyekbe a különböző drótok jönnek működésbe, de a legeszeszöbbször sem ér semmit sem, ha nincs benne villany-áram, vagyis ha a villanyerő kimarad. Bizony ez akkor egy nyomorult drótdarab, melynek sem használata, sem célja nincsen.

A következmények borzasztóak.

Idegesség, neurasthénia, neuralgia, ismeretlen fele bágyadság, fejfájás, érzékenység a legkisebb lármá iránt, indulatosság és szeszélyesség, hiányos és gyomor, a kéz reszketése, álmatlanság, az emlékezőképesség gyengülése, féltékenység, bizonytalanság a társalgásban, az izmok és tagok rángatózása, epilepszia által előidézett fájdalmak éjszakai névelés, ischias, impotencia, izsakosság, légszomjúság iránti hajlam, emésztési zavarok, melancholia és több különböző panaszok állnak be. Normális viszonyok között elég a rendszeres visszaállítás, hogy az idegszerkezet kelő energiával legyen ellátva. A modern élet, mely a hivatalban, a társalgásban kimerít bennünket, a lassú szükségletre berendezett erőt túlságosan mértékben emészt fel és ezáltal különleges igények lépnek fel az idegszerkezetre s ha ez nem lesz kielégítő erővel pótolva, fölmondja a szolgáltatást, a rendszeres ételnyelés meg van zavarva és megakad.

A gyors segély nélkülözhetetlen.

Szükséges, hogy az elpetyhedt, túleröltetett idegeket más erő segítségével erősítsük s így a legtermészetesebb, a legjobb és a leg-

gyorsabban ható szer az idegek táplálására a „Visnervin”. Egy radikális tisztítása a fent felsorolt tápláló szöveteknek, melylyel a gyógyítást elérjük. Ez a preparatum

egy elsőrendű idegtápláló és erősítő szer,

a mely kémiai összeállítás folytán nagy mértékben alkalmasnak látszik az összes anyagcsere változására az emberi szervezetben, az erők fenntartására, táplálására és erősítésére az összes idegszerkezetek szolgálatára. Ezen fűzet még más, az idegbetegségekről szól. Ezen fűzet még más, az idegbetegségekre nagyfontosságú lévilágosításokat is tartalmaz, de Ön meggyőződhetik még úgy is, hogy mi küldünk Önnek egy kísérletre

teljesen ingyen egy nagy próba Visnervint.

Mi megküldjük Önnek ezt a rendkívül fontos fűzetet, melynek címe „Hogy győzzük le az idegességet, neurasthénia, ideggyengeséget eredményez”. Ugyancsak küldünk Önnek egy kísérletre elegendő próba „Visnervint” egész díjtalanul, ha Ön ez iránt ir hozzánk e lapra való hivatkozással. Itélje meg személyesen és önmaga győződjön meg, hogy mi nem túlozunk és látni fogja mily gyorsan mutatkozik a javulás.

Jótállást vállalunk az eredményért a jótállási levél alapján. Még ma írjon hozzánk egy levelezőlapot és kérjen barmintve egy próbát fűzettel együtt, de ne mulassza el ezen lapra való hivatkozást. CZIM

Dr. Erhard Arthur, a. m. b. H., Abt. 111. Berlin W. 35.

Falusi otthonban

könnyű mellékjövédelmet ad a fa-faragás házi ipara.

Most jelent meg:

A FA-FARAGÁS

mint házi művészet.

Utmutatás kezdők és haladók számára.

Ismereti

KARDOS ÁRPÁD.

Második bővített kiadás.

A szövegbe nyomott számos ábrával.

Ára 1 kor. 20 fill.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál.

Budapest, VI. Andrassy-ut 21

valamint

minden könyvkereskedésben.

SZÍNHÁZAK.

Kedden, 1909. október hó 26-án.

VIGSZÍNHÁZ.

A zsiros ügy.

Böközát 3 felvonásban. Irta: Hennequin és Weber.

Személyek:
La Chambotte Szécsény
Mária Zoppa Gothné
Robert Vendrei
Robertó Hiraszthy H
Yvette, leányuk Abelovszky H
Briffant Gaston G-th
Chahory Michel Tapolczay
Le Camut Sirkadi
Suzanne Komlóssy I.
Rocamadour herceg Thianyi
Plumard Balassz
Vincéna Gyozó
Macotte asszony Rónaszékine
François Bárd

Kezdeté 1/8 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Hivatalnok urak.

Tarsasca 3 felvonásban. Irta: Földes Imre.

Személyek:
Böcher gábor Vagó
Borna Gábor Sebastyán
Rene neje Batori G.
Müller Papp
Fekete Törzs
Herzog Rethey
Vedres Dobi
Ulrich Vandori
Roth Ratkay
Ella, lánya Tóth L.
Kozma Tarnay
Vámosné Horvai R.
Dezso, fia Z. Molnar
Nas, fiai Czobor
Smolla János Vaida
Júlika Császár K.
Tarka gábor Zala K.

Kezdeté 1/8 órákor.

Fővárosi Városligeti Színház

Az erdészeleány.

Operette 3 felvonásban. Szerző: irta: Buchbinder Bernát. Zenéjét szerzelte: Jarno Grógyr.

Személyek:
II. József császár Kies
Leonten Godolred Andorffy
Erdész Julka Kury K.
Földessy Ferenc Csapó
Othegraven Lán E.
Minka cigányleány Kalocsaszé
Walpuri szoba Szalay
Reutern báró Keller
Kolonitzky gróf Szardahelyi
Sternteld gróf Pálnakzy
Lange János Bibari
Kleinan báróné Farkas I.
Frank grófné Markus L.
Steger báróné Haitai A.
Fijogen comtesse Borasny M.
Werben grófné Kovács L.

Kezdeté 1/8 órákor.

APOLLO-PROJEKTORF

Telefon 68-39.

Az aviatika nagyhete.

BLERIOT

budapesti felszállás.

A berlini repülési verseny szenzációs eredményei: LATHAM új magassági viárekordja, Orville Wrigh, Farman, de Caters, Courtis stb. felszállásai. A zürichi Gordon-Bernet léghajós verseny. Zepplin gróf meghódításának legünnepeltebb hőse, ballonjával Berlinbe érkezik, stb. stb. Az első előadás hétköznapokon d. u. 5 órákor, vasár- és ünnepe napokon d. u. 3-kor kezdődnek.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÜT 31. TELEFON 110-22

Minden este 8 órákor

a szenzációs sikerű októberi műsor utolsó hete.

Mademoiselle Bonbon nemze közli operett. A ozimszelepet BARRISON LORA játssa. Partnerel: Kékény Ilona és Bross Géza

Ujra!! Ujra!! a legnépszerűbb budapesti csibész tréfa

azonkivül: Csalonti bakakomédia. — ANITRA Danse macabre (Haláltánc) — Híaberek 7:1 turfadarab és még 16 elsőrangú attrakció.

A téli kert tükörmében ROYAL-KABARET. Ének és táncelőadás. Keringő-verseny. — Csai anyzene reggeli 5 óráig. Kendes helyárak. Elővételi díj (este 6 óráig) páholyoknál 5 kor, minden egyéb jegyűél 1 korona.

Koszoru-kiállítás!

Az eredeti Czigány János

virág-nagykereskedő

mint minden évben, az idén is kizárólag a régi helyiségekben a központi vásárcsarnok átellenében állítja ki **koszoru-ujonságait** és ezuttal is figyelemzettel régi t. vevőit, hogy **csége nem azonos az újonnan létesült hason ó névvel** és azzal össze nem tévesztendő **Fővám-téren**

MARGIT GYÓGY-FORRÁS

(Bereg megye)

a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású megá. korisha vérzéses esete forog fenn

Megrendelhető: Édeskúty L-nél Budapesten és a forrás kezelőegységén Munkácsán.

Telefon 64-20. Telefon 64-20.

EDISON Mozgófénykép

:: Vállalat ::

Részvénytársaság

Főnöklet és igazgatóság:

Bpest, VI., Nagymező-utca 21.

Inden jegy e'kel naponta az Edisonban, mert ott minden előadásán látható a vállalat eredeti, kitűnően sikerült mozgófénykép felvételén

BLERIOT Budapesti felszállása.

1. József főherceg érkezése.
2. József főherceg az udvari páholyban fogadja Bleriotot és feleségét.
3. Felszállás.
4. Mozdulatok a levegőben.
5. A leszállás.
6. A közönség.
7. A tri ünkezőnség felszakítja a rendőrség sorját és vállalra emeli Bleriotot.
8. A rendőrség csak a legnagyobb erőmegfeszítéssel képes fenntartani a rendet.
9. A szazernyi tömeg szíjjel oszlik.

BLERIOT látogatása az Edisonban

(Bleriot szombaton d. u. 2 órákor a repülőgéperől külföldön készült felvételek megtekintésére az „Edison mozgófénykép-vállalat”-ot meglátogatta.)

AQUARIUM

Andrássy-ut 5. sz. 11 elő áll. t.

UTOLSÓ HÉT

A világ legnagyobb élő kigyója hossza 8 és fél méter, sulya 168 kg, vastag 60/100. eleven borjút vagy kecskét egyszerre leny. Béleti díj 60 fillér. 27078

Írógép tulajdonosok!

Nagy árjegyzékünk megjelent! Érdeklődőknek díjtalanul küldjük.

WOLLÁK és TÁRSA

BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 19.

Telefon 24-98. Alapítási év 1897.

Speciális üzlet amerikai írógép-kellekben, sokszorosító-készü-lekek és ez-k kellekeiben.

Butor

kézpénzért és részle re

3 szoba teljes berendezése 360 frtért,

mely áll: 1 háló-, ebédlő- és szalonból. 100 szoba Allandóan készen raktáron a legegyszerűbb kivitel-től a legfinomabbig. — Köpes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér belyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata

Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sarok).

Lekéselt!

mert nincs jó órája, pedig megbízható, pontos járaku órá

POLGÁR KÁLMÁN

BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRÜT 29. szám

részletfizetésre is vásárolhat szige- rian szabott áron

lavítások és vidéki megrendelésekre különös figyelem! Nagy köpes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetük

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége Révay-utca 18. szám.

Telefon: 11-22. Telefon: 14-22.

Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rot Sándor.

11 órákor! MA! Ujdonság!

„ENDLICH DOCH“

Böközát irta: Satyr. Rendező: Rot Sándor.

Est megelöl!

„Serenissimuss-jelenet“

és „FRANCIÁUL“

Böközát. Irta Rossée. Rendező: Rot Sándor.

Jegyek kaphatók a Folies Caprice Révay-utca naplapi pénztárnál, d. e. 9-11-g és d. u. 3-6-g, „Liza” jegyirodájában, Andrássy-utca, valamint Sopronyi nagyszínházban. Rákóczi ut 1. 12 óra után az 1-5 emeleti CASINO DE PARIS-ban fellépnek a világ legelső ének- és tánc-attrakciói.

Azonnal jogos tulajdona! A zongora vagy planó ha REMÉNYI MIHALY

legjobb rendszerű hitelostályából veszi azt meg. Nem hérti a részletfizetés leple alatt, hanem azonnal sajátja a megvett hangzer. Ugyanazon árak mintha készpénzért venné.

Előleg nem kell 10 frt havi részletfizetés mellett a legjobb zongorát v. pianót. Részletes árjegyzék és prospektus díjtalanul küldetik Budapestről, Király-u. 58.

Nemcsak Budapesten, de vidéken is bárkinek rendelkezésére áll ezen eddig még nem létezett alkalom il könnyű feltételek mellett zongorát vagy más hangzert vásárolni Zongorák hangolása és javítása a legképzettebb szakmunkások által.

Heti műsor:

1909. október hó	Nemzeti Színház	U. kir. Operaház	Várszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Uránia	Fővárosi Városligeti Színház
27 Szerda	A tűzhely	A tévedt nő	—	Buridán számára	A szűz	Tilos a csók	A levegő meghódítása	Szerelmi keringő
28 Csütörtök (d. n. este)	A grótesek	Bohémélet Tánccseregveleg	Az aranyember	Tatarjárás	A szerencse fia	Jánoska Tilos a csók	A levegő meghódítása	A Smokk-csalad
29 Péntek	Szentivánéji álom	Dalbor	—	Buridán számára	A szűz	A dollárkirálynő	A levegő meghódítása.	Erdészeleány
30 Szombat	Szentivánéji álom	Az álarcos bál	—	Taufun	Jack, a senki	Tilos a csók	Az Országos Szin- művészeti Akadémia előad sa.	Próbaházassá
31 Vasarnap (d. n. este)	A dolovai nabob leánya Szentivánéji álom	Lohengrin	—	A tanítónő Taufun	A tókifő Jack, a senki	Jánoska Tilos a csók	Japán A levegő meghódítása	Erdészeleány Szerelmi keringő

NE MENJEN EL ESTE GONO NÉLKÜL!

Bredeti tubus (utasítással) 30-szori használatra 2 kor. 5 kis tubus dobozban (utasítással) 50-szori használatra 3 kor.

A GONO-kremit előzetesen használva, a legbiztosabban meg van védve az összes nemi betegségek ellen. Használata tiszta, egyszerű és kellemes. Főraktár: Török József gyógyszerháza VI., Király-utca 12. Kapható minden gyógyszerháza és drogériában

Készpénzért, vagy részletfizetésre legolcsóbban.

Butor EHRENTREU és FUCHS

testvéreknél
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

ALEXE FRANK, igazgató, London-ban,

a 32041. számú

„Készülék hordóknak hengereknek és más hasonló dolgákból összeállított tartályoknak előállítására”

ezimű magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlatba vétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgálunk HARSÁNYI JENŐ és Dr. MESSINGER KÁROLY hitves szabadalmi ügyvivők, Budapest, V., Váci-körút 78. szám.

Pollák Alfréd, vezérmérnök München-ben.

a 38224. számú

„Eljárás erősen ható, tetszőleges összetételű, sütési, műszaki és gyógyászati célra szolgáló kivonatok előállítására”

ezimű magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlatba vétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgálunk HARSÁNYI JENŐ és Dr. MESSINGER KÁROLY hitves szabadalmi ügyvivők, Budapest, V., Váci-körút 78. szám.

Meghívás.

A Ráckevei Takarékpénztár

folyó évi november hó 6-án délután 3 órakor saját helyiségében

rendkívüli közgyűlést tart,

melyre a t. részvényesek azon figyelemzetéssel hivatnak meg, hogy tekintettel az alapszabályok 17. szakaszára, nevékre szóló részvényeiket f. évi november hó 5-éig bezárólag az intézet pénztárába letenni szíveskedjenek.

- TÁRGYAK:
1. Elnökválasztás a közgyűlés tartására.
 2. A Szigetszentmiklóson létesített főkelep jóváhagyása s az ottani kezelőszemélyzet fizetésének megállapítása.
 3. A nyereségnyelv tartálékának az értékpapír árkülönbözeti tartalékalapra leendő átengedése.
 4. A felügyelő-bizottság kiegészítése.
- Kelt Ráckeven, 1909. évi október hó 23-án.
Az igazgatóság.

A legkisebb ártékben kapható.

D. LEONHARDT & CO

gömbhegyű irótollak

Magyar Wian I. Páncsok-7.

Halottak napjára

és minden alkalomra legszebb és legolcsóbb

koszorúk és csokrok

kaphatók a

„RIVIERA” élővirágnagykereskedésben

Eszterházy-utca 2. Rákóczi-ut sarok.
Telefon: 89-39. Sürgönyozim: „Gladolus” Budapest.
- Vidéki megbízások pontosan eszközöltek. -

November 1-ig nagy alkalmi

BUTOR

ELADÁS

a legegyszerűbbtől a legfinomabb minőségig bámulatos olcsó árban jótállás mellett.

IV., VERES PÁLNÉ-UTCA 12. SZ., I. EM.
(Ezelőtt Zófia-utca.) 28011

Legrégibb hazai gyár kizárólag

TRANSMISSIÓK

gyártására.

Schlesinger Alajos

BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 30. SZÁM.

Transzmissió-tengelyek I. rendű Bessemer-acélból. Töm. gyékényesek a legkülönbözőbb rendszerekben. Szíjkezek igen könnyű modellek szerint. Csapágyak gyűrűkondú és minden más rendszerben. Fogaskerekek egy és kétrészes kivitelben. Kötélkerekek kender- és sodronykötélcsigán.

Kitűnő és pontos kivitel!

Rendkívül olcsó árak!
Prospektusok díjmentesen!

Az Első es. k. szab. Dunagőzhajózási Társaság közölni teszi, hogy a Szeged-Zimony és a Zimony-Orsova közötti személyhajó járatokat a f. évben a következő napokon szünteti be és pedig:

Utolsó menet Zimonyból — Szegedre október 28-án; Szegedről — Zimonyba október 31-én.
Utolsó menet Zimonyból — Orsovára október 30-án; Orsováról — Zimonyba október 31-én.
Budapest, 1909. október 23-án.
A magyarországi forgalmi igazgatóság.

Ujrendszerű butorhitel!

Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a butorvásárló közönségnek a legnagyobb kedvezményt nyújthatjuk.

Hitel esetén készpénzárakat számítunk, mert előkelő bankösszeköttetéseink lévén a vevő tartozását nekünk a bank azonnal folyósítja. Kamat fejében csupán

6%

fizetendő 1/4 évenként mindig csak a hátralékos csökkenő tartozás után. (Részjegy vagy melléklet költség nincs.)

Törlesztés minden 100 kor. után havi 3 korona vagy 100 " " 1/4 évi 9

Asztalos-, karpitos-, vas- és rézbutorokban, továbbá szőnyegek, függönyök, ág- és asztalterítőkben.

Balázs és Társa butorraktára Budapest,

VI., Révay-utca 3., a Foncière-palota mellett.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYÜRÜK.

NÁSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZES MŰR IS

üzletében szerezhetőek

BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEORENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEJYZÉK 20 00 RAJZZAL INGYEN & BÉRMENTVE

Ezen specialista legjobban ajánlható szerzett gazdag tapasztalata alapján, melyeket a kórház gyógyszeri és bűjkoros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

DR. FABINYI

specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszeres foglalkozás megzavarás nélkül mindennemű

nemi betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, gypillist és onfertőzéstől támadt idegbajokat.)

Meglepi az eredmény férful gyengeségnél (Impotentia) még öregebb egyéneknek is.

Biztos siker folytán a honorarium utólag is fizetjük. Levelekre díjtalanul válasz. Kívántra gyógyszerék. Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

Budapest, Rákóczi-ut 8/A. szám.
(Állárok, a Pannónia szállóval szemben.)
Lépcsőházi bejárat. - Külön várószobák.

„Matteine” vállalat 6 óra alatt végleg kiirtja poloskáit egy évi jótállással. Vidékre gép és Király-u. 16. Telefon 161-38. anyagszállítás.

E hirdetés rovatan minden szó egyszeri beiktatása közönséges potit botikból 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatan minden szó egyszeri beiktatása közönséges potit botikból 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények
Használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Balvány-utca 6—C. 28

Pótvizsgálatra,
javítóra, póterettségre, bármilyen vizsgálatra előkészít: „Szülődei Tantólyam” Garay-u. 5. II. 12/a.

Pénzlelőget.
Telefon 149—00. Butorra zongorára varrógép kereskedelmi áruka, melyek bizományba beraktározatnak. Régi Tauber cségek csak Baross-tér 17. sz.

Gyümölcsfa
díszfa stb. árjegyzékkel ingyen szolgál Weber falkolaja Békásmegyeren.

Házilag főzött
különleges baracklekvarnak kilóját 2.40, mézdes szilvalekvárnak 1.20, kisistön főzött hamisítatlan barack-cognac 5 kilós demyonnal 16 korért, papirhéjú új dió postaszákonként 3.40, téli csemegealma, császárkörte, óriás birsalma, postakosaraként 2.40, mázsánként 24—30. mézdes csemege-szőlő 2.80. Gyümölcskivittel Csongrádról.

Csemege-szőlő
téli elrakásra postakosaraként 2.80, papirhéjú dió postaszákonként 3.40, 25 kgr. 15 kor. nemesfajú télialma, csemegekörte, óriás birsalma postakosaraként 2.40, mázsánként 24—30 koronáig, zöldpaprika 2.40. Gyümölcskivittel Csongrádról.

Téli eltevésre
zöldégitfélék, petrezselyem (gyökér), sárgarépa, zeller, pórhagyma, vörshagyma, fokhagyma, paprika, tormakapozta postaszákonként 1.50, ismételdóknak ár-éngedménnyel. Gyümölcskivittel Csongrádról.

Koporsó asztalosok
részére mindennemű koporsók díszítése, összes temetkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs., Nagymező-utca E. 46. sz.

Risike gomba
gomba, hus-, főzelék-, gyümölcs-konzervek, gyümölcszék, szörpök, szépségségi csemegekőről kérje árjegyzékét. Felkai konzervgyár, Barta József Felka, Szepesm. 28006

Miért használja
Ön a Menthol-fogszapant? Mert ez legjobb és legolcsóbb fogtisztító. Deszinicálja, szagtalanítja a szájüreget, a fogfájást megszünteti s igen sokáig eltart. Ára 1 koronára gyógyszerárakban. 3 árbot 3 koronáért bérmentve küld Sztraka gyógyszerész, Mohol. 4

Vasbutor.
Rézagy 35 frt, gyermekagy 11, öszezsukható vasagy 5, ágybetét vaskerettel 5.50, fakereű 3.50, rézgarnis 2.50. Öszezsukható tábori ágy aczélsodronnyal 8.—, sodronnyon kerítést, vaskaput legolcsóbban szállít Hicker Gy. gyára Holló-utca 3/E. Telefon 22—66. 28975

Pénzszekrények
és amerikai irodabutorok, használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 19. sz.

Réz és vasbutor
a legolcsóbb gyári árban, rézagy 30 frt. Gyermekagy 10 frt. Angol vasagy aczél sodronnyal 20 frt. Öszezsukható vasagy 3 matracozal 8.25 legolcsóbb minőségben kapható Welsz J. Bpest, Andrassy-ut 77., (bejárat a Rézsa-utca) árjegyzék ingyen. 27980

Gyümölcsfa-oltványok
szépek, olcsón Papp Gedeon gyümölcsfaiskolájában Nagykörösön. Árjegyzék bérmentve. Ugyanott kitűnő baracklekvar 170, remek befőttek 140 fillér kilónként.

Parlamentari
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémia tanárok által oktatott szakantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állás-közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Czimre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezégek től s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beiratások egész napon át.

Brilliantot,
aranyat, ezüstöt, ékszert és régiéket veszek és eladok. Kortárs ékszerész Budapest, VII., Király-utca 85. szám. — Telefonszám 95—48.—

Ingyenes gépirás-tanítás
Kedvesményes magyar, német gyorsírást-oktatás. A „Stenografa” Országos Gabelsberger magyar, német gyorsíró- és gépiróiskolában okleveles gyorsíró- és kereskedelmi iskolai tanárok vezetése alatt havonként új gyorsírási, gépirási és sokszorosító tanfolyamok nyílnak. Kereskedelmi tanfolyamok: egyszerű és kettős könyvvitel kereskedelmi számtan, levelezés, fogalmazás, helyesírás és szépirás. Díjtalan és biztos állás-közvetítés. Tanórák reggel 8 és este 9 óra között. A gyorsírást sürgős esetben egy hónap alatt is megtanulható. Külön órák. Sokszorosító és másoló iroda. Irásmunkák leírása és sokszorosítása a legkedvezményesebb feltételek mellett. Beiratások naponta vannak az intézet helyiségeiben kizárólag: Rákóczi-ut 60. I. em. Az intézet ismert elnevezéseit újabbban megtevesztő módon utánozzák. Tájékoztatót szívesen küld az igazgatóság.

Rekedtség
biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle czukorka. 60 fillérért mindenütt kapható.

Ingóságokat
értékesítő és beraktározó vállalat Rákóczi-ut 19. bejárat a Szentkirályi utcából. Készpénzállással beraktározásokat, berendezéseket mintaszéri raktárba csekély díjazásért értékesítés czéljából vagy anélkül. Telefon 110—08. 9984

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.
Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Izabella-utca sarkán. 27553

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása
háló-, ebédlő-, szalon-, ural szoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.
GROSZ SÁNDOR és Társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, előlött Gyár-utca. Telefon 14—09.

Egyedüli pontos teljes levélczime összes hirdetésemnek
KÁLLAI LAJOS
motorgyára
Budapest,
Gyár-utca 28. sz.
Legújabb rendszerű benzínmotorokról tessék diszárjegyzékét kőrní.

+ Soványság +
Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Harley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek koblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jóállást. Verszegénység, gyengesség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszor. Kitűntetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1.

Nevelőnök
német, angol, francia-át-tzene- és nyelvismerettel minden nemzetiségű bonnokkat belépésre ajánlok magyar zene és nyelvismerő okleveles tanítónóket sürgősen keresek Szegheoné S. Lujza. Budapest, VI., Dessewffy-utca 22. 27697

Kocsi árucsarnok
VII., Rákóczi-ut 72. sz. Magyarországi legnagyobb kocsi raktára. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 26898

A legelőnyösebb részletfizetésre
zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt
Készpénzesen árakon a legújabb rendszerű
bankhitel
utján kizárólag csakis
REMÉNYI
nagy magyar hangszertelepén
Prospektus és árjegyzék ingyen. 640
Budapest, Király-u. 58.

Bouvet-Ladubay
legjobb és legolcsóbb
francia pezsgő.
Vezérképviselőség:
PRÁGA,
Soukenicka 30.

Legjobb likőrök
és rum készíthető kivonatnattal. Egy üveg ára 60 fillér. 10 üveget 6 koronáért bérmentve küldök. Árjegyzékét kívánatra. Réthy Béla gyógyszerész Békés-Csaba. 27180

Pénzt rögtön
butorra, zongorára, varrógépre, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra, ha azokat száraz, tiszta raktárhelyiségekbe bizományba beraktározza
Tauber
VI. ker., Eötvös-utca 6/B.
TELEFON 84—33.

VALÓ-
di francia különlegességek (óvszerek) csakis
P. Bergueran Fils leghíresebb párisi gyárától legelőnyösebben beszerezhetők
Polgár Sándornál
Budapest, VI. ker., Erzsébet-körút 50.
Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Melött
gramofont
vásárol, kérje a világhírű
THE ROYAL

beszélőgépek legújabb árjegyzékét. Ezen gépeket szigoruan eredeti nagyban gyári áron és minden artemelés nélkül havi 10 koronára részletfizetésre szállítjuk a vidékre is bárholva
LÁNG JAKAB és FIA
gramofon-nagykereskedők
Budapest, József-körút 41., Fióküzleteink: VIII., Baross tér 4. és Budán, II., Margit-körút 6. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ajtók és ablakok
regi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuas rácszatok, kertkerítések, keramillapok, kehheimi lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór
épület-bontos vállalkozónál
Budapest, Nador-u. 72—74.
Fiók-üzlet Visegrádi-u. 27.

KWIZDA-FÉLE FLUID
Kigyó-védjegy.
Turista-fluid.
Eg bevált aromatikuss beörszűrés az inak és izmok erősítésére és edzésére. Turisták, kerékpárosok, vadászok és lovasok. Altal sikerrel használva elő-és utóerősítésre nagyobb turak után.
Egész üveg ára K 2.—
Fél üveg ára K 1.20
Kwizda-féle Fluid
Valódián kapható a gyógyszerárakban. — Főraktár: Tó-ök József gyógyszerésznél, Budapest, Király-utca 12., Andrassy-u. 26.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalon-berendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök, valódi angol bürger-nitúrak eladása s vétele
Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. I. em.
Kazinczy-utca sarok. 267

BUTOR

30% megtakarítás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferenciek-tere 3 félmelet. Vétel és eladás
használt és új
polgári, urasági lakberendezéseknek mahagoni és palisander butorok, uriszobák, angol bürger-nitúrak és szalonbutorok, keleti — szőnyegek, csillárok. —
Telefon 82—13.

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.
Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.
Telefon 62—80.

Légszesz és villamos csillárok
legelőnyösebben szerezhetők be **Kulcsár Sándor** bronzáru- és csillárgyárában, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9—11.

LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wesselényi-u. 61/E. Telefon 113—46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Pénzkölcsönt
4%, 4 1/4, 5 és 6% alapon földbirtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén lévő bérházakra I., II., III., hollyen 15—60 évig törleszthető. Személyhitelt tisztviselőknök gyorsan eszközöltetik.
HOFMANN JAKAB
bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 1/a.

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 736
SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő
Budapest,
Sip-utca 8. szám.

VALÓDI FRANCZIA GUMMIÉK HALHÓLYAGOK
Lúcia 1.75. 2. 3. 10 Kr. Ig. 3 dr. legfinomabb mintz 1 K.
STERYL
törvényvédett legfinomabb GUMMI-KÜLÖNLEGESSÉG csak tégzemén kapható.
NEUMAYER LIPÓT.
BUDAPEST VI. VÁZSI-KÖRÚT 352. AUERFENYHÁZ.